Soproni Egyetem Központi Könyvtár 154/D SOPRON

Kapocs

XLIX. évfolyam, 68. szám Vancouver, BC, 2019 április 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

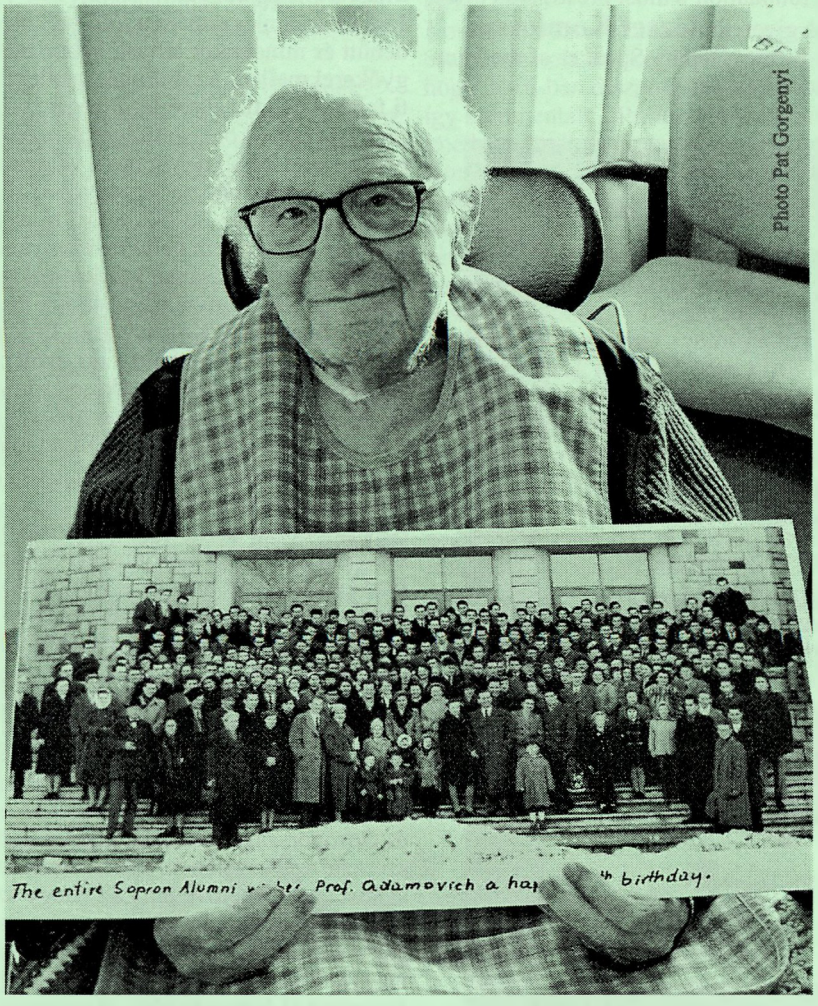

Adamovits László professzorunk 98 éves

A TARTALOMBÓL

HONORIS CAUSA
KITÜNTETÉSEK.....2
IN MEMORIAM
GYÁSZJELENTÉSEK.....3
MEGEMLÉKEZÉSEK.....4
SORSOK
EURÓPÁBAN MARADTAK.....12
ÉLETUTAK/ÉLETPÁLYÁK.....15
VISSZATEKINTÉSEK
KEZDETEK AZ ÚJVILÁGBAN.....26
IROGATÁSOK
MAGUNKRÓL..... 30
KÖZÖS ÜGYEINK
SOPRON ALUMNI ESEMÉNYEK.....35
HÍREK/KÖZLEMÉNYEK.....38

KITÜNTETÉSEK

Bethlen Foundation Award

Each year, the Bethlen Foundation awards outstanding contributors to Hungarian society. The foundation's most prestigious prize, the Bethlen award, in 2018 was given to **József Komlóssy**. The laudation speech given by former Deputy Speaker of the Hungarian National Assembly Sándor Lezsák:

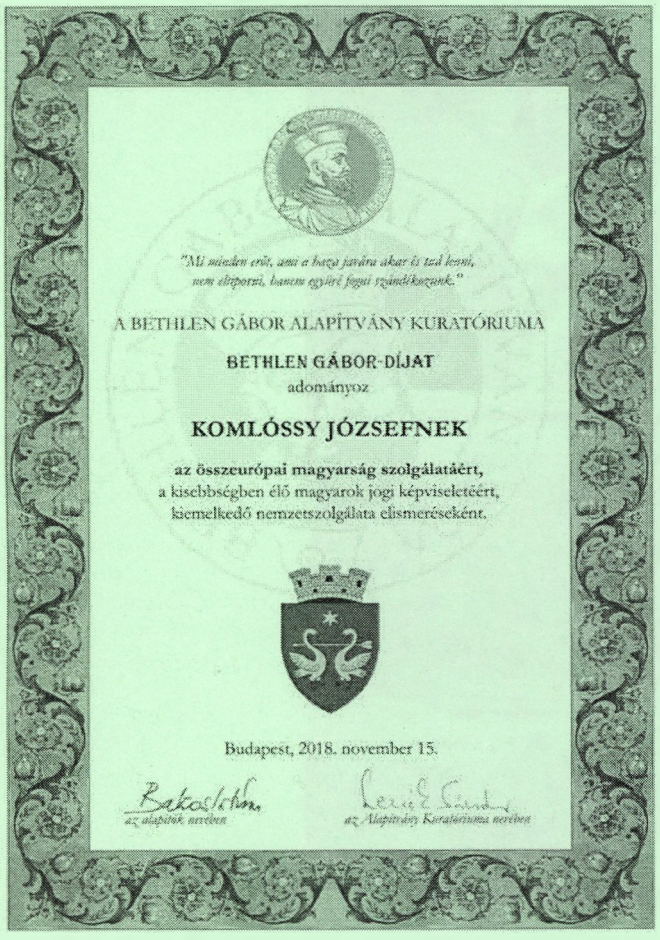
"Mi minden erőt, ami a haza javára akar és tud lenni, nem elreformi, hanem egyéni jogai szándékozunk."

A BETHLEN GÁBOR ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

BETHLEN GÁBOR-DÍJAT

adományoz

KOMLÓSSY JÓZSEFNEK

az összeurópai magyarság szolgálatáért,
a kisebbségben élő magyarok jogi képviseletéért,
kiemelkedő nemzetszolgálata elismeréseként.

Budapest, 2018. november 15.

az alapítók nevében

az Alapítvány Kuratóriuma nevében

'Ki ez az ember, akinek kitüntetést óhajtunk átadni? Megérdemli végképp? Mit tett le az asztalra? Miért olyan fontos számunkra? Nehéz mindezekre a kérdésekre egyszerű választ adni, de megpróbáljuk. Sokan ismerik/ismerjük nevét, mint aki évtizedek óta szolgálja elsősorban a magyarság ügyét, de csak keveseknek - igaz barátainak - adatott meg, hogy teljes valójában ismerjék meg az embert is. Ki tehát ő?

Dr. Komlóssy György és Ditrói Puskás Margit elsőszülött fiaként Budapesten, 1936. március 9-én látta meg a napvilágot. De ő, saját bevallása szerint önmagát - édesanyja után - mindenkor gyergyói székelynek vallotta. Az pedig, hogy egy ember önszántából melyik közösséghez tartozónak vallja magát, az ugyebár mégiscsak a legalapvetőbb emberi jog.

Elemi iskoláját a 'kicsi magyar világ' idejében a hepehupás vén Szilágyban kezdte, édesapja pátriájában. De a háború vihara elsodorta először Budapestre, majd az 1956-os magyar felkelést követően Kanadáig, ahonnan csak a 60-as évek elején tért vissza Európába. Végül is Svájcban telepedett le. Ma kétlaki életet él Svájc és Magyarország között.

Jóska barátunk számára a lófő székely gyökerei a világban mindenütt és mindenkor tartást, határozottságot adtak. Ugyanakkor a gyökerei mellett, a szülői ház szellemisége a magyar nemzete iránti feltétel nélküli elkötelezettségét is meghatározta. Több mint egy fél évszázad elkötelezettségétől vezérelt önzetlen munkájának eredményei közül nehéz most válogatni! Mit is dobjunk be itt és most az idő korlátozta serpenyőbe? Hiszen az eltelt mintegy 30 esztendő során az EBESZ, a FUEN, az ENSZ, az Európa Tanács, majd az EU keretein belül tevékenykedett és tevékenykedik.

Politikai pályafutásának kezdeteiről így vall egy régebbi önéletrajzában: „Utamra anyai nagybátyám Puskás Lajos tanár indított 1963 januárjában, Kolozsvárott. Erdélyi, székelyföldi körutamat követően szobájába hívott s így szólt hozzám: „Te az elmúlt tíz nap során sokat láttál. Te, aki gyermekként nem önszántadból mentél el innen és ma ott élsz abban a szép szabad országban, Svájcban, mit fogsz tenni az itthon maradottak érdekében?" S ez a kérdés állandóan ott lebeg lelki szemei előtt, ehhez igazította azóta is minden tevékenységét.

Az EBESZ volt talán az első nemzetközi szervezet, ahol sikereket könyvelhetett el az egyetemes magyarság érdekeinek védelmében. Hadd említsük itt meg csak egy felszólalását a hagyományos egyházak érdekében, amit Jakobinyi érsek úr külön elismerő levélben köszönt meg. Az EBESZ-ben számos beadvány, tanulmány, felszólalás őrzi nevét.

A FUEN-nel (Federal Union of European Nationalities) 1990-ben került kapcsolatba, s csakhamar annak alelnökéül is megválasztották. Ezt a tisztséget egész 2004-ig viselte. Az első nagy nemzetközi sikerét kétségtelenül az jelentette, amikor 1995-ben New Yorkban, az ENSZ-ben opponenseivel szemben - akik között Románia és Görögország képviselői is jelen voltak - 13:0-ra győzött, s megszerezte szervezetének, a FUEN-nek az ENSZ-ben a konzultatív státust. Ami lehetővé tette azt, hogy az emberjogi plenáris üléseken, mint a szervezet alelnöke felszólalhasson. Ugyancsak Komlóssy volt az, aki a FUEN tényfeltáró küldetéseit kezdeményezte a magyar kisebbségek lakta régiókba, így vezetésével delegáció látogatott el Jugoszláviába, Romániába, Szlovákiába, Ukrajnába. E tényfeltáró missziók nagyban hozzájárultak a magyar kisebbségek védelmének megerősítéséhez.

Az ENSZ plenáris Parlamenti Közgyűlésének ülésein 13-szor szólalt fel. A délszláv válság idején elmondott beszédét a FAZ (Frankfurter Allgemeine Zeitung), a legjelentősebb német nyelvű újság több hasábos cikkében taglalta.

1992 óta tevékenykedik az Európa Tanácsban mint a Magyar Országgyűlés küldöttségének szakértője és tanácsadója. 25 év alatt egyetlen Parlamenti Közgyűlést sem hagyott ki. Csupán 2002 és 2006 között 5 sikeres határozati javaslatot fogalmazott meg, ezek közül 3 megvalósítása igen nagy jelentőségű az egyetemes magyarság számára (ezek a Csángó-jelentés, az 'utolsó vasfüggöny': határmegnyitás Nagyszelmenc, SK és Kisszelmenc, UKR közt, valamint a mezőgazdaság területéről a RALF-RO projekt, (a birtokrendezési, infrastruktúra-fejlesztési koncepció). A Csángó -kérdés ismertetése során beszédének mottója: *„Nem valaki vagy valakik ellenében akarok szólani! Hanem azok érdekében, akik nem tehetik meg, hogy itt az ENSZ-ben feltárják mélységes emberi keserveiket*" akár krédójaként is felfogható. Az 'utolsó vasfüggöny' lebontásának eredményeképpen az érintett falvak lakói a

főutcát nevezték el róla.
Az ET-ben máig is aktívan támogatja a magyar delegáció munkásságát, több tucat tanulmány, szakvélemény tette ismertté a nevét. Kezdeményezője és támogatója az ET és az Európai Unió szorosabb kapcsolattartásának, ebből kifolyólag az Európai Parlament ún. Kisebbségi Intergroupjának is gyakori aktív résztvevője. Alapító tagja s alelnöke a Svájcban bejegyzett SENCE-nek (Európai Nemzeti Közösségek Fejlődését Támogató Társulás), amely szakmai tanulmányaival, állásfoglalásaival NGO-ként védi és támogatja az Európában élő nemzeti közösségeket. Hasonlóképpen alelnöke az ISCOMET-nek (International Scientific Conference Minorities for Europe of Tomorrow), a szlovén kisebbségvédő NGO-nak.
Éppen 2000-et írtunk, amikor az ENSZ peremrendezvényének alkalmával Komlóssy megtartotta előadását 'Önrendelkezés és az ENSZ' címen. Előadásának sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a témakörben megtartott értekezések közül az ő eszmefuttatása volt egyike azoknak, amik még ugyan abban az évben szöveggyűjteményként láttak napvilágot az Egyesült Államokban.
Nemrég meg Kínában jelent kínaiul és angol nyelven egyaránt a 2009-es, Kunmingban tartott XVI. Antropológiai és Földrajzi Világkongresszuson megtartott előadása a regionális önkormányzatiságról vagy területi autonómiáról.
Amit munkássága során elért soha nem tulajdonította önös érdemének, hanem az Úr különös kegyelmének, aki neki olyan barátokat, szellemi munkatársakat adott, akiknek ő, adott esetben, neki vethette a vállát. Egyszer valaki megkérdezte tőle: „Tudod-e azt, hogy miért sikerülnek neked a dolgaid?" - majd a kérdést a feltevője ekként válaszolta meg: „Azért sikerülnek neked a dolgaid, mert tégedet szeret az Úristen." Ezért voltak sikeresek a vállalkozásai. No meg azért, mert soha nem saját érdekében lobbizott, hanem az egyetemes magyarság érdekeiért. Soha nem hagyta magát a közügyet illető feladatok keresztülvitelétől eltántorítani! Szinte – szinte már Bethlen Gábor-i módon mindig szívósan kereste a 'miként lehet?'-utat. Amit többnyire meg is talált.
Komlóssy József volt az, aki II Endre királyunk a szászoknak adott szabadságleveléről, az ANDREANUM-ról saját költségén, három fakszimile másolatot készíttetett, ezek közül az egyik ma is az ET-főtitkár előszobájának a falát ékesíti. Magáról az Andreanumról és a regionàlis önkormányzatiságról/területi autonómiáról négy nyelven – magyar, angol, német és francia nyelven - ismertetőt készíttetett. Hetvenedik születése napja alkalmából a DUNA TV egy órás életútfilmet készített róla *'Az autonómia profétája'* címen. Tíz esztendővel később 'A *hazát nem elég szeretni! A hazát szolgálni kell'* címen készült róla egy ugyancsak egyórás életút film.
Komlóssy József számára élete egyik legnagyobb jelentőségű eseménye volt, amikor Gyergyóditró fiának ismerte el azzal, hogy 2016-ban díszpolgárává választotta. Amit ő többek között így kommentált: „Puskás Kálmán elment innen, de az unokája, íme hazajött."
Komlóssy József igazi 'minority man'. Magyarországon erdélyi székely. Kanadában kivándorolt európai. Svájcban a kanadai. Nem csoda, hogy a kisebbségi tematikának mindig is elkötelezettje volt. S életcélja - saját bevallása szerint - ma már csak egy: hogy ismereteivel hazáját és az egyetemes magyarságot továbbra is szolgálni tudja. Valamint az, hogy élete során szerzett tudását, 'szellemi zsákmányát' - mint stafétabotot - átadhassa a fiataloknak. Ehhez sok további sikert kívánunk.
Komlóssy József munkásságát már eddig is számos oklevéllel, kitüntetéssel ismerték el. 1996-ban a Kisebbségekért-díjat, 1979-ben a Pro Universitate Soproniensi-t, 2002-ben Bocskai-díjat, 2004-ben a Magyar Érdemrend lovag keresztjét, 2007-ben Báthori-díjat, 2008-ban Gábor Áron-díjat, 2010-ben a Nyugat magyarországi Egyetem díszoklevelét, 2016-ban pedig a Magyar Érdemrend tiszti keresztjét vehette át.
S bár élete során - mint hangsúlyozni szokta - mindig csak kötelességét teljesítette, véleményem szerint most, élete alkonyán méltán megérdemli a Bethlen Gábor elismerését is mindazért, amit az egyetemes magyarság érdekében tett és továbbra is tesz.'
2018.11.16

Dr. Náhlik András, rektor a maga és a Soproni Egyetem nevében, 2018 december 3.-án levélben gratulált a kitüntetés alkalmából *(A Szerk.)*

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

-2018 november 5-én, rövid de fájdalmas betegség után elhúnyt Edmonton, AB-ban **Leskó György** gyémántokleveles erdőmérnök (UBC Class of '58), MSc '61 (UBC), PhD '65 (U.Washington), Sopron Alumni társunk, életének 85. évében.

-2018 december 6-án, hosszan tartó betegség után elhúnyt Vancouver, WA-ban **Kósa Zoltán** gyámántokleveles erdőmérnök (UBC Class of '59), Sopron Alumni társunk, életének 84. évében.

-2018 december 28-án, váratlanul elhúnyt Qualicum Beach, BC-ben **Farkas Mihály** papírgyári alkalmazott, Sopron Alumni társunk, életének 82. évében.

Béke poraikra! Őszinte részvétünk a gyászoló családoknal!

M E G E M L É K E Z É S E K

Leskó György László 1933-2018

(Levél a Szerk.-hez: Talán már úgy is értesültetek Gyurka haláláról. Csontrák vitte el. Sajnos már egy éve nem volt jól, de az orvosok a fajdalmait csak öregkori panaszoknak tartották. Mire a csontátvilégítás eredménye megjött augusztus elején, már nem volt segítség. Nagyon sokat szenvedett. Leskó (Rácz) Anna, 2018 november 25, Edmonton, AB)

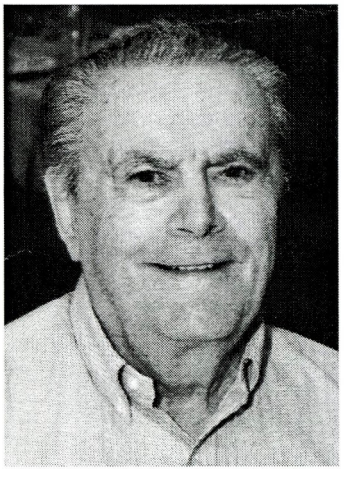

Gyorgy was born in Nyiregyhaza. Hungary on May 30, 1933. By the age of 10 he had already decided that he would become a forester. He began his siudies in Sopron in the Foresry Technical School. After graduating in 1952 he regislered in the Faculty of Foret Engineering at the Sopron University.
Before finishing his degree, the Hungarian revolution brokc out on Oct. 23. 1956. The University students participated in the uprising and Gyorgy also joined the student movement to take control of the city's administration. Fearing reprisal Gyorgy crossed the border to aAsztria on Nov. 4. 1956.
Clanada became his new home in 1957, and the University of British Columbia gave him the opportumty to continue his studies. He obtained a Bachelor (1958) and Masters Degree (1961) in Forestry Engineering from UBC. He received a scholarship from the Atomic Energy Commission and continued his higher education at the University of Washington, where he obtained his PHD.
He began his career in 1965 as a forestry researcher at the Forest Service in Nelson, B.C. From 1966-76 he worked for the Forest-ry Research Centres of both Calgary and Edmonton as a soil scientist. From 1976-1991 he worked for Syncrude Canada as the Director of Environment and as Senior Research Scientist.
After retiring in 1991 he enjoyed many years of volunteering for the Hungarian church and cultural organizations. gardening and beekeeping.
He will be deeply missed by his loving wife of 61 years Anna: children Anna (Peter). Lilla. George (Jennifer); grandchildren Peter, Emily, Alex, Katie, Ava and many friends and relatives. *(Lilla Leskó)*

Emily Csiszar: **Papa**

My grandfather and 1 were quite unlike most grandfather - granddaughter duos. We were very close. We were complete and utter goofballs together, we sang together - usually of a certain Hungarian folk variant - we played music together, composed the silliest, incredibly catchy, lyrics and jingles together - often which we would serenade and personally dedicate to specific family members. One aunt in particular.
We laughed hysterically together, challenged each other - we were unconventionally, un-politically correct together. My grandfather and I were very much k~ts -1 admired him more than anything, and 1 loved him so much.
Whenever I'd be visiting my grandparents in Edmonton, every morning, I'd roll down the stairs to greeted by a Papa sitting at the head of the kitchen table, usually reading the newspaper with a ginormous magnilYing glass, and sipping on his morning coffee. After letting out a beaming 'jo reggelt' - the first thing he would always ask me was: what did you dream? Well Papa, Tonight (I know I will be dreaming of you.
I am going to read a piece of writing that reminds me of my Papa, and in my opinion, encapsulates how I think he would have liked us all to remember him.

"Death is notbing at all. It does not count. I have only slipped away into tbe next room. Nothing bas bappened. Everything remains exactly as it was.
I am I, and you are you, and the old life tbat we lived so fondly togetber is untouched, uncanged.
Whatever we were to each other, that we are still. Call me by tbe old familiar name. Speak of me in the easy way which you always used. Put no difference in your toue.
Wear no forced air of solemnity or sorrow. Laugh as we always laughed at tbe little jokes tbat we enjoyed together. Play, smile, think of me, pray for me.
Let my name be ever the bousehold word tbat it always was. Let it be spoken without an effort, without tbe ghost of a shadow upon it.
Life means all that it ever meant. It is tbe same as it ever was. There is absolute and unbroken continuity.
What is this death but a negligible accident? Why should I be out of mind because I am out of sight?
I am but waiting for you, for an interval, somewhere very near, just around the corner. All is well".

Én nagyon szeretlek, Papa.

László Orlóci: **Last Farewell to a Friend**

As I am writing these lines, over three months have passed since the Sopron Foresters in Canada lost György László Leskó, a fellow alumnus and loyal friend. He died on 5 November 2018 with family around him in Edmonton, Canada, after a long enervating illness. I grieve with his family, but I am comforted by the thought that I had his friendship for seven decades.
Gyurka was a scientist, devoted father and practicing Roman Catholic. He and loving wife Panni raised three children: Babi, Lilla, and Gyurka. Their upbringing made them aware of their Hungarian roots, gave them fluency in the Hungarian language, and prepared them for professional carriers.
Gyurka is the second Lesko brother I met, the first was János, my classmate in the Roth Dyula Erdészeti Technikum and Szakiskola of Esztergom, where we started our first year of a 4-year program in 1948. Our paths crossed with Gyurka one year later in the same school. I lost sight of him for two years after the school moved to Sopron in 1950 under the name 'Erdész Gimnázium'. We became classmates once again in the 5-year forest engineering program of the University of Sopron in 1952. We were assigned to different study groups which left us very little time for daily interactions. But we attended the same lectures, scheduled class-wide joint activities, and summer military camp in the same platoon. We had of course ample opportunity for extracurricular activities, most notably the highly ritualised 'szakesték', the 'bacchanalian mayhems' held in the best Austro -Hungarian forestry student tradition. These were opportunities for Gyurka to shine his considerable singing talent. I remember him leading 'Gaudeamus Igitur ...'. I feel Gyurka's solo matched Mario Lanza's performance in the 1954 Hollywood film 'The Student Prince'.
The years rolled by almost unnoticed. Time was masked by the heavy academic work. We had to do well. It was our ticket to future careers in the profession.
We were entering the first semester in the 5th year in 1956 when

the unexpected happened. The Hungarian peoples' voice, simmering for months in opposition of the suppressive Soviet-installed regime, reached crescendo. The communist government reacted with brutality, which triggering the peoples' revolution nation-wide on October 23, 1956. The regime collapsed, but freedom was short lived. The Soviet forces retreated first, then regrouped and on November 4th re-invaded Hungary with 60,000 fresh troops and thousands of heavy tanks. The revolution was crushed. Ironically, and so typical of the Soviet Command, solders were not told whom and where they were fighting. The troops crushing the revolution were decorated with the same medal as the troops who took Berlin in 1945.

Gyurka and I, and our prospective spouses, classmates Panni and Márti were actively involved in the revolution. We expected reprisals and we left for Austria. Months later in 1957 our group of faculty and students became an Academic Division of the Faculty of Forestry at the University of British Columbia in Vancouver. Márta has written about this in her '*Invited immigrants: the Sopron saga*'.

The invitation of a large academic group to continue functioning as an academic unit at UBC was an unparalleled event in the annals of Canadian universities. The story attracted the attention of major news organizations across the world. TIME and other major news magazines published lengthy articles about us. 'Sopron' became a well-recognized name anywhere we went. Gyurka and I found this out of all places in Aleza Lake, a small hamlet eastbound from Prince George on the Upper Fraser Road in central British Columbia.

We were on our summer job at the Experimental Station of the BC Forest Service, our first job in the first summer in Canada. One day we went to town for supplies a few kilometres from the Experimental Station. The proprietor of the store, standing at the counter had a recent issue of TIME in hands. He looked up at us, then looked back to his magazine page and turned the magazine page in Gyurka's direction asking pointedly: "Is this you fellow in the picture?" Gyurka answered "yes, it is me". The proprietor fleshed a broad smile, offered his hand to Gyurka and after that to me. We became instant celebrities in Aleza Lake. The Sopron story lingered on at Aleza Lake for some time, just as it did in the headlines across the World before interest faded. Lucky to us, our welcome lasted indefinitely in Canada. We were on our way to become young engineers determined to succeed. The historic record shows the Sopron group did it with flying colours.

In September 1957 we picked up our studies at the UBC where we left it off a year earlier at Sopron. Gyurka, Panna, Márta and I graduated with the Bachelor of Science degree in Forestry (BSF) in 1958. We all received the Diploma of Forest Engineering, the intended degree in 1956, decades later at our Alma Mater in Sopron in 2017.

Gyurka and I continued our studies for the Master of Science (MSc) degree in forest ecology under Professor Vladimir Krajina. Completed in 1961, Gyurka went on for the PhD degree at the University of Seattle. I stayed at UBC for my PhD. From that time on our careers diverged, Gyurka's in industry and mine in Academe. We met the last time in the summer of 2018, when Gyurka and family visited us in London for his granddaughter Emely's graduation at Western University - my home institution since 1965.

Gyurka was exceptionally brave throughout his long, debilitating illness. He has reconciled with the thought of having to go. He wrote to me shortly before his death:

"Kedves Laci Barátom. Köszönöm biztató soraidat. Jól esik, hogy gondolsz rám.

Én nem látom tragikusnak helyzetemet, mivel egy teljes életet leéltem. Van három gyermekem és öt unokám. Kell ennél több? 85 évet betőltve az átlag életkornál hosszabb ideig éltem és eddig nem is rosszúl. Kivánok Neked hosszú, egészséges életet. Ölel baratod: Gyurka"

I like to think when the Lord called upon him on that night, the 5th day in November 2018, Gyurka answered something like this:

"Lord here I am"

and continued,

"... Behold me. I have come to you,
Without a witness against me,
Without one whom I have wronged.
Protect me, rescue me,
I am one pure of mouth, pure of hands."
(Ancient Egyptian Prayer, The Book of the Dead, c. 1700-1000 BC).

Gyurka, I want you to know that your passing represents an irreplaceable loss not only to your family, but to others who knew you and to us to whom you had strong ties over seven decades. Be assured, just as surely as daylight follows night, that grief will loosen its iron grip upon us. With Dante, the poet, I say:

"Incipit Vita Nova".
(The New Life Begins, 1293)

Gyurka, just before I forget and before I say my final farewell to you, do grant me this last favour, if you can:

"Tell me where all past years are,
Or who cleft the Devil's foot.
Teach me to hear mermaids singing."
(John Donne, 1572-1631)

Rest in peace my deeply respected friend.
(London, ON, 2019 November 21)

Hát mond mi fáj?

Hát mondd: mi fáj? - Hogy megint egy halott?
Fáj. hogy valaki megint itt hagyott?
Elmennek rokonok, jóbarátok ...
Bármerre nézek, könnyeket látok.
Mint kiszáradt fa fenn a hegytetőn.
állok egyedül; s a múló időn
elmélkedem. - S hogy én is elmegyek ..
Dc itt maradnak majd a nagy hegyek.
s felütik fejük mind az ifjú fák.
Más lesz az erdő, s más lesz a világ,
más lesz az elv, és más a lelkület.
Sokan eladják in a lelküket.
Talán ez fáj. ha bölcs vének közül
valaki elmegy s itt hagy egyedül
a régi elvekkel, becsülettel,
s a harcot vívni már egyedül kell.
Megváltozott itt nagyon a világ,
Beletörödöm, ncm kezdek vitát.
Azt se bánom, ha én is elmegyek,
csak unokáim békén éljenek!
Az mégis fáj, hogy lassan elfogyunk
mi régiek, és bár nyomot hagyunk,
rátalál erre az új nemzedék?
Vagy mit ki vívtunk. nekik nem elég?
Lesz-e még. aki nyomunk követi?
Vagy a holnap már a mát megveti?

Király Ilona, 2018

Marika Benson, neé Kósa: **Eulogy**

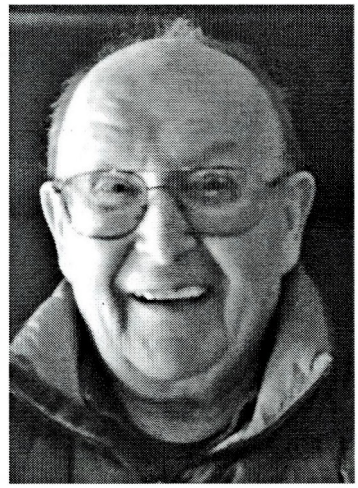

The entire Kosa clan thanks you for attending today. Dad loved each one of you and would smile just talking about his family, his friends, his church, his bible study members, his college friends, Marika's co-workers, and even new acquaintances he made. He loved people!
The word that best describes my Dad is the word Smile, smiled, smiling: appear to be in a state of happiness or enjoying good fortune or pleasure. This is dad, he was always smiling! This is what people remember the most about him, even his nickname in college was 'Smiley'. Dad was optimistic, he was an encourager, he saw the glass half full, and he loved having fun and wanted others to join in. He loved to laugh, he was known for his sense of humor and infectious laugh that many times overcame him before he could finish telling his numerous jokes. Others would just join in on the laughing, because it was so contagious - it's good for the soul!. Dad was fun, generous and thrifty, kind, community oriented, loyal, enjoyed playing games and loved to eat good food. If you were a recipient of his e-mails. you would get a plethora of jokes that he would forward from his good friend Joseph.
Zoltán Kósa was born on September 4, 1934 in Balatonboglár, Hungary to Irén and Gyula Kósa. He was a single child, his family moved around often as his dad was a forest engineer too. They lived in Eger and a few other small cities that I cannot pronounce. At age 9 his family moved to Sopron to live with the grandparents (we got to see that apartment in 2009, when we made our first trip to Hungary with him, it is now a seamstress shop, the owner gave us a tour). That was a peaceful place until December 6, 1944 -Saint Nicholas Day - Sopron was bombed, the house behind Dad's completely destroyed. The Russian occupying forces arrived a few days later and the soldiers were permitted three days of open, unrestricted looting. The Russian soldiers raped, pillaged, and destroyed. What a terrible time for Dad -his face always saddened as he recalled the experience. The war finally ended April 1, 1945. The Germans departed and the evolving Communist dictatorship begun. It took a few years. There was a rigged elections in 1947, and then by 1949 a constitution resembling that of the Soviet Union was established and all schools were nationalized, and religious groups were rigidly controlled, a 'new socialist man' was their goal- compulsory study of the Russian language (Dad studied it for 8 years and could never speak a word) Hungarians were arrested under investigation for suspicion of political deviance and placed in prison camps and in concentration camps. This was a dark time.
The Kosas moved again and finally settled in Papa, by then Dad in high school. He loved track and ran the 400, 800, and 1,500 meter events, winning some medals!
In 1953 he started college in Sopron at the University to study engineering, like his father and grandfather, hoping Hungary could be whole again, but Dad told me he could never forget the religious oppression he felt by the communists. All of a sudden, all children's theatres and entertainment centers were free on Sunday mornings to divert participation in religious activities. His best friend,. Miki was severely beaten because of his association with the Catholic Church, while being president of the student body. Dad did not like seeing his beautiful Hungarian culture change, military expenditure was rising because of communist desired tyranny control, and industrial production was not meeting communist goals. It was getting worse.
In 1955, the Austrian treaty was signed and the Soviets withdrew, Hungary was hoping for the same outcome. Dad was brave and he and his classmates marched in opposition, a revolution was fanning, but the Soviets sent in more troops to crush the revolt. Dad decided, along with half the student body (about 450 students) and 50 professors with their families to escape communism and crossed over the border into Austria. Austria was prepared to take the refugees and assist them in finding permanent homes. Zoltan expected to return home, he thought this was only transitory. He continued to have hope for his country, that he loved so much. However, while remembering his exile, he was delighted to anticipate progression to freedom and adventure, he immigrated through Saint John, New Brunswick (where we visited last year on a cruise, he wanted to show all of us the place in Canada where he entered).
The Canadian government accepted the whole group, (The US would not take people that were members of the communist party, which was an employment mandate for the professors, however; my Dad was not a forced member of the communist party because he was only a student). Dad graduated in 1959 from the University of British Columbia with a BSF in forestry, still learning the English language. During this time. he received multiple letters from his parents begging him to come home. When he fled, he made the difficult decision to choose freedom over communism. He knew he would want to visit someday again but not live under the dictatorship of communism.
In 1960, at the age of 26 he met and later married Mom, and started a family in Edmonton, Alberta. In 1965, they followed their dreams of living in America and moved to Washington state, where Zoltan began his career as a forest engineer, employed with the Department of Natural Resources. He raised 7 children. He encouraged us to study hard and get good grades, to go to college and pursue a career that we would enjoy and also be independent. He made it a priority to raise us with faith in God, every Sunday morning he would ensure we attended Sunday school and church. He was involved in our youth group and would go camping and sledding with us, we have so many good memories of that and attending bible camp every summer. One time, while camping at Mount Saint Helens. the whole group was running out of food. so my Mom said "everyone give me your leftovers" and she made a pot of stew that was delicious! 'Stone soup' they call it!
When I was 11, I told my Dad I want to be a nurse and he said you will be good at that! He was an encourager. He wanted us to succeed. he supported us, and most importantly he was so proud of his children! He loved us unconditionally; he picked us up when we fell down. He listened to us cry over things, that seem so trivial now. He had integrity.
Dad fought for his family. He said "put family first", he worked a second job in the evening as a janitor and we all would help out. Mom and Dad saved and were able to buy a bigger house for our large family. They both taught us how to work hard, save money for a rainy day, and live frugally. Dad taught us how to be loyal, to follow through on our commitments, and to be resourceful. Our parents were ahead of their time - they taught us to reduce, reuse, recycle before it was popular!
Zoltan had a passion for world travelling and the last five years of his life, he took us places on his 'bucket list', we went to Russia, Hungary, Prague, Finland, Sweden, the Baltic Sea, a cruise on the Danube River, Alaska, and the east coast. He loved playing games: chess,. pinochle, risk, cribbage. He loved hiking, skiing in his younger years, and going for walks and he especially loved spending time with his family. He loved home cooked meals and dining out. He really enjoyed good food! We had family dinners growing up, my Dad would teach us to keep our elbow close to our body, cut meat with a knife not a fork and not to hold our

heads up with our elbows on the table. Maybe he learned all that in his parochial boarding schools, while growing up. He was a stickler to certain protocols.
Zoli, as his friends called him developed life long bonds with his Hungarian college classmates, created through their dramatic escape during the revolution. We got to meet his classmates at his reunion in Harrison Hot springs. The love these 'escapees' all have for each other is palpable. I was overwhelmed with their stories and everlasting bond of friendship.
Zoli deeply loved his wife Marga and was an example of genuine love, as he single-handedly cared for her as her health significantly deteriorated over the last 5 years of her life. She too died of ALS. I never heard my Dad say one negative comment about my Mom. Dad always supported her! He was totally dedicated to her. Until the day he died he was commined to her, he had a picture of her on his night stand. He fiercely loved her, and she was always his bride. He told me they met at a dinner party and upon seeing how beautiful she was, he felt love at first sight!
On December 6. 2018, at the age of 84, surrounded by family and friends, he peacefully passed away. He was a loving husband, and wonderful Dad. He led by example, he was dignified, kind, and funny.
During his last breath, he moved his mouth as wanting to speak. We believe he was being welcomed into heaven by Jesus, the angels and Mom. He is in a better place now and the memory of his smile gives me warmth.
Zohan was preceded in death by his wife Marga Hanna Frieda Kosa and is survived by his seven children: John Reinhardt Kosa, Linda Antonie Kosa, Marika Irene Benson, Cindy Frieda Woolman, Bela Gyula Milos Kosa, Heidi Rose Rohwer and Susie Alice Kordel. Zoltan is also survived by eleven grandchildren: Peter Leon Zoltan Walton. Brandy Lee Walton, Derrek John Kosa, Sarah Irene Keimig. Natasha Kosa Peterson. Calin Marie Benson, Axel Ryan Kordel, Jesse Tyler Rohwer, Hanna Christina Kordel, George Zoltan Rohwer, and Calvin Elliot Bo Kordel, and four great grandchildren: Madyson Brooke Kosa, Isabelle Danielle Kosa. Lucille Rose Kosa and Heidi Mae Walton. Egészségre, Cheers!
(December 13, 2018, Vancouver, WA)

Grátzer Miklós: **Kósa Zoltánról...**

Kósa Marika temetési beszédében meleg szívből jövő képet festett apjáról, mint emberről és családapáról. Közeli barátságunk hatvanöt évéből szeretném ezt a képet kiegészíteni.
Zoli erdőmérnöki családból származott. Sepsziszentgyörgy születésű apja mág Selmecen kezdett, de már Sopronban végzett. Talán ez az eredete szilárd meggyőződésének, amit Zoli talán unokáiba is átültetett, hogy Erdély mindig magyar volt, és az is lesz megint, ha ebben szilárdan hiszünk. A híres pápai Református Gimnáziumba járt és ez a gyökere mély hitének és vallási elkötelezettségének.
Első évben hamar közeli barátok lettünk mert együtt edzettünk és versenyeztünk a Haladás atletikai csapatában. Elég messze volt kijárni az Anger-réti pályára, elég primitívek voltak a viszonyok és fárasztóak az edzések, de baráti társaságban kellemesen futott az idő. Itt érdekesnek tartom megjegyezni, hogy a csapat minden egyes erdőmérnök-hallgató tagja '56-ban elhagyta az országot. Marika megemlít egy epizódot, ami mindkettőnk életének fontos és fájó emléke lett. Első év végén, már csaknem hazaindulóban voltunk, amikor berendeltek bennünket kihallgatásra. Az akkori időkben ez baljós, ijjesztő esemény volt. Feszült idegekkel léptünk be a szobába, ahol három férfi volt. Kettő olyan pribék forma ismeretlen, a harmadikat megismertem, mert K.R.-nek valamilyen pártfunkciója volt az egyetemen és korábbi alkalommal egyszer már agymosást kaptam tőle. Azonnal kezdődött: „Van pofájuk a Népköztársaság pénzén tanulni és közben piszkos fasiszta, horthysta provokációkat művelni?". Fogalmunk se volt miről beszél, vagy mit talált ki ellenünk, de 'leesett a tantusz' mikor mondta, hogy „láttuk azt a fényképet a Turul szobornál". Tavasszal egypáran sétáltunk a Lőver Körúton és megálltunk a Turul szobornál, a Sörház dombnál. (Az volt a pletyka, hogy a Turul mindig meglengeti a szárnyát, ahányszor szűz lány megy el előtte). Valakinél volt fényképezőgép és Zoli meg én odaálltunk a szoborhoz. „Ne csak álljatok ott mint fa-szentek" utasítottak bennünket „hanem vágjatok valami pózt". Én kihomorítottam és Zoli meg emelt kézzel szalutált. Hát ebből lett államellenes bűncselekmény. Ki láthatta az egyetlen fényképet, ami a diákszállói szobámban volt? Ma se tudom. Próbáltam hebegni, hogy 10 éves koromban nem voltam horthysta tiszt, a csizmát használtan vettem a Bizományi Árúházba, zölt posztó katona sapkámat (ami még most is megvan, mert 56-ban a fejemen volt, amikor elhagytam az országot) azt a svéd Vöröskereszttől kaptam '45-ben. Hosszú és goromba letolás után azt hittük, hogy megúsztuk az egészet. Persze engem leváltottak évfolyam titkárságról, ami igazi öröm és belső megkönnyebbülés volt, de ezután kezdődött a sokkal komolyabb és aktívabb második felvonás. Tudomásomra hozták, hogy láttak kétszer a templomban misén. Én ezt nem tudtam és nem is akartam tagadni. Erre nagyon begorombultak és azonnali 'átnevelés' szükségességét látták. Mindkettőnkben mély nyomot hagyott az egész kihallhatás. Gondolom mindenki más-és -más egyéni okból hagyta el az országot 56-ban, de tudom, hogy Zoli még itt kinnt is gyakran mondta gyerekeinek, hogy nem tudott volna olyan országban maradni, ahol az állam brutálisan tapossa a vallásszabadságot.
A következő évek már viszonylagos szabadságot adtak nekünk kinnt-lakóknak a diákszálló fojtó légköréhez képest, ahol még a falakra is gyanakodni kellett. Zoli oszlopos tagja lett nekünk, a lőveri 'szabadúszóknak', ahol selmeci mintára működött 'hegyközségi' tömörülésünk. Közösen vállalt italmérési engedélyünk, ami Roller engedélyezett, segített a nyomor szélén álló gazdasági helyzetünkön.
Felejthetetlen közös élményünk lett a selmeci kerékpár túránk. Abban az időben, még az u.n. 'testvéri szocialista országokba' se utazhatott senki és a 'Selmec' szót még suttogva sem lehetett kiejteni. Isten áldja Jablánczy professzor emlékét, mert kihasználva pozicióját, kieszközölte nekünk a győri pártbizottságnál, hogy elmehessünk egy 'erdészeti tanulmányútra' a csehekhez. Mindketten jelesre vizsgáztunk erdőművelésből és talán ez is segített. Ebből lett aztán Selmec és több mint 1000 km-es bicikli út. Zolinál jobb utitársat nem találhattam volna. Nyugodt, tréfaszerető természete volt mindig. Sohasem panaszkodott, jó humorral fogadta a nehézségeket, az árok szélén és szalmakazalban alvást, a monoton mindennapi kenyér és sör diétát, a sok dombot és ellenszelet – de láttuk Selmecet és történelmi Felvidékünket. De ez nem azt jelentette, hogy bárkitől is eltűrt rosszindulatot. Zólyomban egy téren letámasztottuk a bicikliket és egy jó kilátópontról élveztük a remek panorámát, amikor 5 - 6 suhanc belénk kötött, mert nem tettszett nekik, hogy magyarul beszélünk. Hátráltunk a biciklik felé, hogy valamiféle pajzsunk legyen, mikor lökdösni kezdtek bennünket. Úgy látszott, hogy megunták a kötekedést, és mintha elvonulóban lettek volna, amikor az egyik meglátta Zoli biciklijének első sárhányóján a kis fém magyar zászlót. Hozzányúlt, hogy letöri, amikor Zoli jobb kezébe kapta a pumpát és balkeze mutató újjával kezdte bökni a mellét és harsányan ráordított magyarul „Öcsi, ha hozzányúlsz a magyar zászlóhoz meghalsz". Az meghátrált és elkullogott a többiekkel. Vagy Zoli volt nagyon határozott, vagy igaz, hogy a tótoknál nagyon ritka egy jó kocsmai verekedés, de így végződött a dolog. Érdekes módon néhány évvel később egy hasonló esetben Zoli ugyanígy lépett fel

és megmentett valakit, akiből könnyen áldozat lett volna.
Végzés után Albertában kötött ki, Edmontonban, ahol útkitűző mérnökként dolgozott. Családot alapított, örökölt két gyereket és egymás után jöttek a többiek. Sokat kellett távol lenni a családtól, így leköltöztek Washington államba. Rövidesen az állami erdészethez került, egy rövid földmérő-mérnöki munka után. Hamar ment felfelé, alapos, szorgos, lelkiismeretes szakember volt és területi (regionális) igazgató lett az állam DNy-i részén elterülő vidéken. Többször voltam náluk látogatóban, sokszor elkísértem munkába is. Csodálkoztam türelmén és képességén, ahogy fiatal erdészeivel dolgozott. Persze panaszkodott, hogy mire jó gyakorlati szakembert farag belőlük, akkor az US Forest Service elszippantja őket. Azt is láttam, hogy bár nem az ő felelőssége volt, hogy milyen sokat tett a munka nélkül maradt erdei munkásokért, mikor esztelen politikai beavatkozás gyakorlatilag megölte a fakitermelést.
A vak véleten úgy hozta, hogy kétszer került, illetve kerekedett fontos események közepébe. Mount St. Helen, maga a tűzhányó federális erdőben van, de az ő hatáskörébe tartozó erdők veszik körül. A kitörés után hetekig a média száskaseregtől alig tudott mozogni és még évekig volt az erdők rehabilitása a porondon.
A másik, a hirhedt repülőgép-rabló, D.B. Cooper esete volt. Miután eltérítette a gépet Seattle-ba, nagy pénzért és két ejtőernyőért elengedte az utasokat és a piótának Los Angelesbe való indulást parancsolt. Röviden indulás után kiugrott a gépből egy vagyonnyi száz dollárossal a táskában valahol, pont Zoli erdőterülete felett. Hetekig tartott az ember-vadászat minden eredmény nélkül. Vagy valaki várta, vagy nem maradt életben. Később találtak egy-két száz dollárost a folyóparti homokban, amiknek a sorszáma egyezett. Évekig jöttek a kincs vadászok, akik remélték a táska megtalálását, szaporítva a már úgy is sok problémát okozó illegális marijuana termelők számát és a hallucináló gomba vadászokét. Figyelembe véve terület nagyságát, hegyes nehéz terepet és jó részben feltáratlan viszonyokat, nem volt könnyű ott erdésznek lenni.
Zoli életének központjában a családja állt. Hét gyermek és az egyik unoka felnevelése és iskoláztatása komoly áldozatot követelt. A nagy távolság ellenére soszor lárogattam meg őket, Cindy lányának keresztapja vagyok. Sohasem ment vissza Magyarországba, csak egyszer már 80 éves korában. Sopront a szivében hordta, de azt mondta, hogy még véletlenül se akar találkozni rossz emlékeinek okozóival. Anyám pápai származású, és mikor rokonlátogatásra ment mindig beugrott Zoli szüleihez. Gondolom, hogy a két anya közös beszédtémája az idegenben lévő fiaik élete volt.
Önzetlenül és bőkezően támogatta a Sopron Alumni munkáját és Longview város református gyülekezetének oszlopos tagja volt. Súlyos beteg feleségét évekig ápolta. Harrison Hot Springs-en tartott találkozóinkra lányaival együtt jött el és a vidám Kósa lányok mindig hozzájárultak a találkozók sikeréhez. Tudta, hogy betegsége halálos, és lelkileg felkészült. 'Gyémánt Diplomáját' évfolyam társunk Vidám (Jancsik Károly) már halálos ágyához vitte el.
Nem volt könnyű élete, de hittel és optimizmussal minden akadályt leküzdött. Geringes magyart, jó szakembert, példás családapát és hűséges barátott vesztettünk halálával. Becenevének lényege angol fordításban kifakult, de harsány nevetése, életkedve és mély hite csorbítlanul átjött ide a Csendes Óceánhoz. Zoli – Isten Veled és a viszontlátásra.
(Bellingham, WA, 2019 február 11)

Farkas Mihály

1956-ban velünk kezdett az első évfolyamon, velünk együtt vándorolt ki Kanadába és 1957 őszén beiratkozott a UBC-n újrakezdeni az első évet, de már a félévi vizsgák előtt kimaradt. Egyik legkövetkezetesebb támogatója volt Kapocs lapunknak.
2019 január 6-án jött Pintér Lacitól a kriptikus üzenet "Ezt kaptam ma":

'It is With Sadness that we inform you Mihaly Farkas passed away on Dec 29th 2018 at 4:30 pm. Together we morn Our loss. Please let everyone know. John & Judy Myers (Son-inlaw and Daughter) Judith Farkas and Gerald Farkas (Son)

□

Szomorúsággal tájékoztatjuk Önöket Farkas Miháljáról 2018. december 29-én 16.30-kor
John (Jonosh) & Judy (Judica) Myers (fia a törvényben és a lányban) Judith Farkas és Gerald Farkas (fia)
Együtt a mi veszteségünket'

A továbbiakban Pintér L közölte velem, hogy november végén/december elején személyesen vitte kázához az őszi Kapocs számot és F. Miska kérte, hogy ne menjen közelébe, nehogy elkapja a 'flu'-t, amiben akkor szenvedett.
P. Laci szerint Miska 'computer literate' volt, több alkalommal segítette ki őt számítógépes problémáival és hogy igen terjedelmes zene gyűjteménye volt. Felesége Judy súlyos izületi betegsége tartotta őket vissza, hogy többször részt vegyenek a nanaimói Magyar Ház programjaiban.
Judy nevű férjezett lányukkal Victoriában szoros kapcsolatot tartottak, Gerry nevű fiuk pedig Vancouverben lakik. (A Szerk.)

Borovits Ferenc: **Búcsú Farkas Mihálytól**

Jobbról: F.Mihály, daughter, wife, Borovitsné

2018. december 30-án kaptam a hírt a Családtól, hogy Farkas Mihály 2018.12.29 -én passed away (meghalt). Váratlanul ért a hír. Megdöbbentett. Szeptember 29-én a születésnapomon - hosszú telefonbeszélgetést folytattunk vele. Bár a hangja már nem volt a régi, de ilyenre nem gondoltam.
Farkas Misi Kosdon született, 1937. december 8-án. Ketten voltak testvérek. Szülei falusi gazdálkodó emberek voltak. Az általános iskolát szülő falujában, a gimnáziumot Vácon végezte. Érettségi után - 1956 őszén - Sopronban, az Erdőmérnöki Főiskolán kezdte tanulmányait. A forradalom vihara őt is Ausztriába, majd onnan Kanadába sorolta a többi diákkal, és a tanárok egy részével együtt. Az Empress of Britain-on való utazás nagy részén végig feküdt az ágyban, a tengeri betegségtől föl se tudott kelni, megfogadta, hogy leszármazottainak is megtiltja, hogy valaha is hajóra üljenek.
1957. szeptemberében - mikor én vissza indultam Magyarországra - kikísért a vancouveri repülőtérre. Úgy búcsúztunk, hogy 1-2 hónap múlva Kosdon találkozunk. De az élet közbe szólt: egy táncos, zenés helyen találkozott egy szép barna leánnyal, Judyval, és a honvágy elillant. Házasságukból egy leány (Judy) és egy fiú (Gerard) született.
Misi barátom már gimnazista korában is nagyon szeretett "bütykölni": fülhallgatós rádiót építgetett. Kanadában nem ment az UBC-re, hanem Port Alberni-ben a papírgyárban kezdett dolgozni. Az új technikák iránti érdeklődése ott is hamar felszínre került és így a gyárban hamarosan fontos munkákat bíztak rá. Fizetése ennek megfele-

lően alakult.
Évekig laktak Port Alberni-ben. Később átköltöztek Qualicum Beach-be, egy olyan, általuk elképzelt lakásba, amelyben nem kellett lépcsőkre lépni: feleségének Judy-nak kezdett előjönni reumatikus betegsége, amely gátolta a mozgásban.
Kétszer jött haza Magyarországra, először a családdal együtt, majd csak a feleségével. Újabb hosszabb utazásokat Judy betegsége meggátolt. Misi úgy jellemezte a házasságukat, hogy az övék olyan ritka-szép és őszinte mint a fehér holló.
Az évek sokasodása őt is elérte: pacemakert ültettek a testébe. 1999-ben feleségemmel együtt - Misi meghívására - felkerestük Powell River-t, a Sziklás hegységet, Victoria-t, a Vancouver Island fontosabb látnivalóit. Jó volt látni ismét Kanadát.
Nagy űrt hagyott maga után. Kiváló férj és apa, valamint jó barát volt. Mi is - a feleségemmel együtt - azok közé tartozunk, akiknek nagyon hiányzik barátságos lénye, mosolya, hangja.
(Kosd, 2019. március 20)

Für Károly: **Farkas Mike/Misi**

Farkas (Mike) Mihály-t Powell Riverben ismertem meg. Mindketten falusi gyerekek voltunk, talán ez fűzött bennünket össze. Borovits Feri, Misi meg én gyakran sétaltunk együtt. Néha moziba is mentünk, ha volt felesleges 50 centünk. Kimentünk a tóra és ott tutajt építettünk száraz fákból és deszkával eveztünk. Nagyon büszkék voltunk az alkotásunkra. Misi, Bándi Péter meg én gyakran jártunk tornászni a helyi középiskolába. A gyerekek gyakran leálltak nézni bennünket.
Mikor Vancouverbe mentünk az egyetemre, Misi meg én egy ukrán eredetű család pincéjében laktunk, a 34 Ave és a Dumbar St. sarkán. Onnan jártunk be az egyetemre biciklivel.
Ebben az időben nagy volt a munkanélküliség és nehéz volt munkát kapni. Mind ketten tucatjával töltöttük ki az 'application form'-okat, de senki sem hívott bennünket. Végül is, én találkoztam egy Mr. Clay nevű 'landscaper' emberrel, akinek még Powell Riverben dolgoztam. Kérdezte, hogy van-e munkám? Mondtam, hogy sajnos nincs. Kérdezte, hogy akarok-e neki dolgozni és még hozhatok egy baráot is. Mondta, hogy menjünk el a házához Burnaby-be, onnan a 'pick-up'-jával visz ki a munkahelyre. Később Bándi Péter és Bakó Jóska is csatlakozott hozzánk. A Balekkal (nem szerette, ha ezt a szót használtuk, mert megalázónak tartotta) biciklire pattantunk és 25 km bicikliztünk a Marine Drive-on Mr. Clay házához, ahonnan ő vitt ki bennünket egy területre, a 'BC Hydro' épületeihez, ahol füvesiteni kellett egy nagy domb oldalt. Kubikoltunk egész nap, meg gerebjéztünk. Este pedig bicikliztünk vissza egy újabb 25 km-t. Fáradtak voltunk, de jól aludtunk a nehéz munka után. Ez igy ment három hétig. Közben megkezdődött az egyetem, de Misi nem iratkozott be, mert azt mondta, hogy "ebből úgy sem lesz semmi". Telefonált egy barátunknak Powell Riverben és ott fel is vették a papírgyárba.
Hosszú ideig nem hallottam róla. Egyszer csak megszólalt a telefon és mondta, hogy én "Farkas Misi vagyok". Elbeszélgettünk és kérdezte, hogy jövünk-e a 'Szigetre', mert jó volna találkozni. A szabadságom alatt elindultunk a feleségemmel, hogy meglátogassuk Misit, aki Qualicum Beach-en lakott, egy szép családi háza volt és Port Alberniben dolgozott a papirgyárnak.
Felesége, Judi kinai eredetű, nagyon helyes asszony, akit Misi még Powell Riverben ismert meg és vett feleségül. A következő évben ők is eljöttek hozzánk Kamloops-ba. Pista fiunk közben Victoriaban kapott munkát és amikor őt mentünk látogai, Misiéket is útba ejtettük. Mindig szivélyesen fogadtak bennünket és sok kellemes órát töltöttünk együtt. Sajnos Judinak voltak egészségügyi problémái és nem tudtak utazni. Mike kérte, hogy ha arra járunk mindig látogassuk meg őket is. Mike jó egészségi állapotban volt. Nagyon értett a számító gépekhez és szerette a komoly zenét. Nagyon jól be volt rendezve mind erre.
Később mondta, hogy 'pace maker'-t kapott, de jól érzi magát. Mike-al mi rendszerint 'e-mail'-eztünk, 4-5-ször egy hónapban. Egyszer csak, úgy január elejen abba maradtak az e-mailek. Nem tudtuk mi van velük. Felhivtuk Pinter Lacit, aki mondta, hogy Mike december 29-én elhúnyt. Nagyon megrázott bennünket, mert szerettük őt és mindig kellemesen telt el az idő, mikor együtt voltunk. Küldtünk egy szimpátia lapot a lányuk cimére Victoriába, de nem jeleztek vissza. Egy jó és kedves barát ment el, nagyon hiányzik mindkettőnknek. Béke poraira. Isten veled szeretett jó barát. *(2019 március 22, Kamloops, BC)*

Joe Nemeth: **Remembering László Németh**

As a cousin, neighbour, and school-mate from kindergarten to university, we became life-long friends even after Laci returned to Hungary in 1961. One of my earliest memories is of our tender youth when we designed sling-shots with which to torment birds or to capture them. Many times, we shot but missed the bird which flew away only to return to its nest later. Unfortunately, Laci has flown away, but will not return.
Our neighbour across the street had a pet deer that we would love to stroke. Then there was the neighbour girl, Elvira, who had no one to play with, but us, but being typical boys, we did not want to play with girls. As an adult she has forgiven us, and we remain good firends to this day. Since Laci lived next door to my family, our contacts were a daily occurrence, so much so, that often our nine- member family had to feed 'ten members'. The celebrations of Christmas and Easter were great highlights in our lives. Another great celebration would occur when my batchelor uncle, who travelled a great deal, would return from one of his travels with accordions for each of us. We very soon realized that by playing some music and singing a few songs for the neighbours, we would earn delicious sweets and sometimes even a little money.
We finished our elementary school in Pankasz, a small Örségi town about 300 km southwest of Budapest. In grade one we had to go to Kisrákos, about two kilometers away because we had lost our teacher to the war. We had no school bus service in those days, hence we had to walk this two km distance, both ways in all types of weather. The exemption was on some winter days when the storms and heavy snow made it impossible for us to walk the distance with our short legs. On those occasions, our parent's horse-driven sleigh took us to school and back. This was a delightful change for us six to seven year old first graders. This one-room school had grades one to eight with double seating. Of course, Laci and I shared one of the double seats. What was the teacher thinking of, in letting us sit together?
In grades four to eight, we continued our elementary education in Pankasz under Béla Kovács, who was originally from Erdély. Mr. Kovács was very community minded as well as sport minded. Under his leadership, our school's 'bare-footed' soccer team was the őrségi champions for many years.
Laci and I continued our studies in Körmend's Kölcsei Ferenc Gymnázium as 'bejarok'. Every morning we were up at 4:30 AM to catch the 5 AM train and then to come back home about 4:30 PM. Again, we were permitted to sit together in a double desk for the next four years. Guess what? We never missed the train. We always looked after each other. I remember sleeping-in a few times, but Laci always showed up about ten minutes before our train departure time, just in time to make sure I was up.

Upon high school graduation in 1955, we both applied for the Sopron Forestry Engineering Faculty and to my great surprise, they accepted my application. My family was classified as 'kulak', one of the state's greatest enemy classes, because our nine -member family owned a mixed farm of about forty hectares, far too much in their eyes, in spite of the realistic inheritance value of less than five hectares per member, which would make us very poor farmers. Laci did not have this problem. As you know, the intelligentsia and kulak category's children usually had very little chance of obtaining a higher education.

Then came 1956 and our new home in Canada and our studies at UBC. Laci and I continued our close contact until our graduation in 1960. We were room mates at Paula-néni's house for three years and only the summer months separated us temporarily. Laci spent most of his summers in Haida-Gwai as a choker man and I was working at several Vancouver Island locations. In 1961, he decided to return to Hungary.

Why did Laci decide to return to Hungary? I really don't know, perhaps it was a combination of reasons. First, his mother missed him so much and unconsciously gave him a guilt trip. Then he had great difficulties learning the English language and he found life on Haidi Gwai unbearable with its constant rain and isolation.

Upon Laci's return to Hungary, he faced many difficulties. His Canadian foresty degree was not recognized and he had to repeat his university courses by correspondence. Then, because he had participated in the Hungarian Revolution, he had to report to the authorities every week or month for years. He also had to be 're-educated politically with monthly interviews by party officials' to get rid of his capitalistic mind-set.

Finally, a beautiful rose entered his life, Magda, the love of his life, who bore him two beautiful sons, Laci and Zoltán. One day, Magda entered the hospital with what seemed to be a cold, but which soon became pneumonia leading to her early death. Now Laci was left to raise his two sons on his own. He was a very devoted father.

Each time we visited Hungary in 1966, 1972, and later in the 'even-numbered years', we looked forward to being with Laci even if it was only for a relatively short time. Laci always tried to organize a high school reunion for when we were there. His devotion to his fellow students was apparent from the number of classmates who attended these re-unions from the USA, Canada, and from other European countries.

In 2016, when we last visited Hungary, it was very noticeable that Laci was fighting dementia. This spring his maker called him home.

How we miss you, Laci. *(Victoria, BC 2019 February)*

Hajdú Csaba: **Prém Béla - Öreg Pajtás**

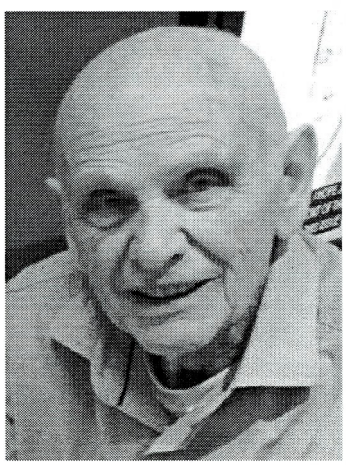

Lejött a pinceszobámba a házigazdám—egy kanadai egyetemi tanár - cédula a kezében. Táviratot kaptál, mondta, kézbesítés helyett lebetűzték telefonon. Bizonytalanul tartotta elém, van ennek értelme neked?

'KARACSONYFADISZEK PIROS BORONDBEN A PINCEBEN STOP KULD EL STOP'. Bólintottam, ő megcsóválta fejét és otthagyott. Beültem a VW-be és elmentem a piros bőröndért Béla barátom bérbeadott házába. Béla nálunk idősebb családos balek volt egy idejig, ugyanolyan pénztelen csóró mint mi a többiek, de beleugrott a házvételbe lakás bérelés helyett. Még aznap este póstáztam a bőröndött Kelownaba - ahová Béláék nehéz megélhetési probléma miatt költöztek kisbaba lányukkal - hogy még Szenteste előtt biztosan megérkezzennek az üveggömbök, színes lámpácskák angyalhaj és betlehemes figurák a kis Kati örömére. Ez tán 1959-ben történt.

Ugorjunk néhány évet. Cseng a telefon. "Hajdú, mit csinálsz? - Vacsorázom. - Öreg pajtás, dúrdefekem van, ugorj át hozzám, a garázsban van a pótgumim, hozd el ide. - Oké, mondom, hol vagy? - Az országúton kb. 10 kilóméterre Hope-tól. - Te, mondom, az 150 kilóméterre van innen. - Na és" mondja. Nem probléma, a vacsorát felfüggesztve, a leves után és a pörkölt előtt kicseréltük a kereket.

Ugrunk ismét. "Hajdú, mit csinálsz? - Dolgozom, felújítom a fürdőszobát, falbontás, új kád, WC kagyló, mosdó, csapok, festés, stb, nincs időm dumálni. - Mindjárt ott leszek" mondja "ha van söröd". Béla megállás nélkül két napig dolgozott, az új fürdőszba szebb és job lett mintha én csináltam volna nélküle. Arról nem is beszélve, hogy ő akkora már sok gyönyörű családi házat megépített és igen jó nevű sikeres építési vállalkozó volt a környékünkön. Így elég elfogltsága is volt. De az nem számított, amikor a barátnak segítségre volt szüksége. Na meg persze szerinte én, ugyebár csak egy irodás papírpofozó voltam aki még esetleg félreveri a szöget ha ő nem tart engem szakfelügyelet alatt.

Ugrunk megint. Telefon: "Hajdú, van két paradicsomod? - Van, kiteszem a polcra". Mondom is neki a hétfő esti ultizás közben - tudnivaló huszonegynéhány évig minden heftő este ultiztunk – "te Béla ott vár rád két árva paradicsom a polcon szombat óta. - Ajjaj Hajdú, Irénke úgy letolt - miért zaklatod a Csabáékat, ugorj le az üzetbe paradicsomért, az sincs messzebb tőlünk mint ők". Egyszóval a Prém és a Hajdú, mi igen jó barátok voltunk, azonnal egymásra gondoltunk amikor segítségre volt szükségünk. Évtizedekig. Béla fia és lánya, Isten nyugosztalja mindkettőjüket, keresztszüleik is lettek egyik fiamnak.

Hogy aztán sem Kati, sem Róbert nem élték túl Bélát, az az ő megpróbáltatásának, családi tragédiájának csupán egy része. Az első csapás Katit érte. Éppen Budapesten voltam, fiamtól kaptam a telefont: 'Kati súlyos autó baleset áldozata lett Dawson Cityben, repülővel hozták vissza Vancouverbe, a diagnózis 'quadriplegic paralysis'. Bénán, tolókocsiban élt harminc évet. Erős akarattal egyetemet végzett, a halála előtt rákosan már a master diplomán dolgozott, 2009-ben halt meg. Két évvel korábban Béla elvesztette feleségét, Irénkét is. A két veszteség őt is legyengítette, maga is gyengélkedve elhatározta öregebb éveire közelebb költözik fiához, hiszen ő is seítségre szorul. A sors iróniája, hogy nem Béla, hanem fia lett hamarosan súlyos beteg. Robert fia halála 2014-ben megtörte Bélát. Robert nagyon elismert ingatlan ügynök volt North Vanvouver-ben, minegy ötszáz gyászoló adta tiszteletét a búcsúztatásán. Ezután Béla egészsége rohamosan gyengült. Elhatározta, visszaköltözik Magarországra. Visszavágyott a gyökereihez. Szerencsére megismerkedett egy távoli rokonával, igencsak véletlenül, egy látogatás alkakmával. A rokon család nagy szeretettel befogadta és szeretett gondozásukkal Béla egészsége sokat javult, s tán két évvel meghosszabbították életét, mígnem 87 évesen, 2018, szeptember 4-én elhúnyt. Hazai földben nyugszik, hazavitte magával felesége Irénke és Kati lánya hamvait is és igy hárman együtt lettek eltemetve Bakonykoppányban. Özveggyé vált menyét, három unokáját és napról napra ritkuló barátai csoportrját hátrahagyta Vancouverben. Temetésén kanadai unokája Nick szép szavakkal búcsúztatta szeretett 'Papsiját'. Lényegében rövid bakonykoppányi tartózkodása ellenére a falu népe megismerte, megszerette és jelentős számban részt vett a temetésén.

Béla 1931-ben született Rédén. Édesapja erdész volt, együtt dolgozott Witt Lajos professzorunkkal. Béla és Witt Zoli együtt játszottak mint gyerekek. Béla bátyja Jenő erdőmérnők Sopronban

végzett és jelentős vezető szerepe volt az Őrség fejlesztésében és történelmi emlékeik megörzésében. Béla Budapesten végzett faipari technikumot és Sopronban dolgozott a bútorgyárban a forradalomig. Ausztriában néhány hónapig fűrészárú gyárban dolgozott. Vancouverben elkezdte az egyetemet, de rövid idő multán munka után kellett néznie eltartani családját. Mindig szeretett fával dolgozni, fúrt, faragott, épített megállás nélkül. Mint üzletember foglalkozott konyha burkolatottal, szőnyegezéssel, munkáltatott sok alkalmazottat és valamint szerződéses munkást. Becsületes, szorgalmas, energiás, tehetséges, gyakorlatias ember volt, akit mindenki mindig szeretett és tisztelt.
Bélának vérében volt az erdő szeretete, tisztelte a természetet. Ketjében virágok sokasága virult, madarak repedtek, aranyhalak diszelegtek és békák brekkegtek. Ámbár előfordult, hogy a békákat eltűntette a vizitáló mosómedve. A gerle etetőt nappal megdézsmálta a mókus és éjszaka kirabolta a torkoskodó fekete medve, ami bizony leszüretelte a szilvát is. Az aranyhalakat olykor kipecázta a kócsag, hiába fedte be hálóval Prém papsi a halastavat. A varjak a szőlőlugast kedvelték, de árnyéka alatt így is jokat boroztunk. Minden gondja, megpróbáltatása ellenére békés, nyugalmas légkört sugárzott a háztáj. Minden mindig szép volt körülötted Öreg Pajtás. Nyugodj békében! *(2019 március, West Vancouver, BC)*

(A Szerk. címére, de a Sopron Alumni nevére érkezett karácsonyi üdvözlőlap):

'Bakó Jóska Kedves Barátai!

Jóska testvérem fényképe úgy van az asztalomon, hogy a szemével kisér. Ilyenkor azt is eszembe juttatja, hogy milyen csodálatos, nagyszerű barátai voltak. Hálásan köszönöm, amit érte tettek. Az aranydiploma átadáskor készült képen látom a kedves iskolatársakat.
Kívánok a barátoknak 'Áldott Karácsonyt. Boldog Újévet'. Egészséget minél tovább érezhessék a barátságot, az összetartozást.
Hálás szeretettel köszöntöm a barátokat, kedves családjukat.
Szfvár, 2018 dec. Csehkis Imréné Bakó Ágnes'.

Orlóci (Mihály) Márta: **Palkovics Jánosra emlékezem**

'Palkó' csoporttársam volt, csendes, de alapos, udvarias legénynek ismertem. Stasney professzor úr noniusz rajzainak elbirálásakor kerültünk közelebb ülésrend szerint. Rajztáblájával a hátammögé állt, megszemlélte az én rajzomat s elsuttogta, hogy húzzam ki az övét is, mert erre ő képtelen. Ekkor vettem észre, hogy a környéken egyedül az én rajzomat fogadta el a professor úr, a többieken hatalmas X-k tündökőltek. Igen népszerű lettem.
2010 telén Hawaii fele megálltunk Vancuverben, Szász Julika és Pista vendégei voltunk. Szép idők voltak. Résztvettünk a havi ebédes összejövetelen. Jó volt Veletek lenni. Palkó nagy szeretettel üdvözölt. Meghívott bennünket vacsorára a belvárosban. Elegáns étterem menu-jéből vállogattunk. Sokat nevettünk boudoir történetein. Elválásunk előtt Palkó meghívott másnap vancouveri otthonába ebédre. Igen jómódú negyedben lakott. Később bemutatta a másik hazát is. A két lakás gyönyörű antik bútorokkal volt tele rakva. Az értékes darabokat, mint művészeti alkotásokat mutatott be. Természetesen a butor darabok történelmi hátterét és a múzeumok érdeklődését is megemlitette. Sok szép kollekciót láttam az évek során, de ilyen értékes, klassikus gyűjteményt magánkézben most láttam elszőször. Tele voltam kerdésekkel. Ekkor elmodta Palkó, hogy egy barátjával antik üzletük van a belvárosban és a két házában tárolják az újabb szerzeményeket. Különös érdeklődést mutattam egy ékszerdoboz iránt. Ékes kövekkel kirakott gyönyörűség volt. Ára (54 ezer dollar) meghaladta a képességeimet. Felvettem, megsimogattam a gyönyörű alkotást. Elképzeltem, hogy a mutatós doboz nemes kövei hogyan csillognak majd valamelyik gazdag hölgy fogadójában.
Nagyon kellemes volt találkozásunk Palkóval a sok év után. Úgy tűnt boldog volt. Elérte amiről álmodott. Többet nem láttuk egymást. Palkó tudom, hogy egyszer még találkozunk. Békés pihenést addig is. Szöszi, Mihály Márta

Jegenyék

Falunknak felhőkarcolói,
homlotok a kerek ég
súrolta. Soha meghajolni
tanítottátok, jegenyék.

Házak nyáját őrző juhászok,
éjt-napot úgy vigyáztatok,
míg összeroskadtak a házak;
lobogó szabadságotok
széljárta tűzé ide villan...
Jelkép lettetek, menedék.
Maradtatok, én elfutottam,
Jöttetek értem s majd halottan
Vigyetek

Tollas Tibor, 1975

Errata

The following four lines of text was inadvertently omitted from Tolnai's article, Kapocs 67, bottom of page 23:
'...all the begging and crying that went on. I felt really sorry for the poor girl. The dress cost about $20. So, with a bold move I approached the parents and I offered to buy the dress. To my surprise they did not raise any objection. I bought the dress and as a result of my action I did not have to listen to any crying and bickering. For some reason, our class decided that year not to start classes until early October. This kept us in Abbotsford until end of September. We spent our spare time with deer and duck hunting – it was fun, but not much success with hunting.'

EURÓPÁBAN MARADTAK

Donàth György Endre: **Èletutam**.

Régòta, talàn màr 10 éve, hogy megìgértem Rétfalvi Làszlò volt évfolyamtàrsamnak, megìrom, mi történt velem 1938 jùnius 5-e òta. Ekkor még Berettyòùjfalun éltek szüleim, Apàm mint erdömérnök, Anyàm mint tanìtònő. Lehel bàtyàm is ott született, három évvel koràbban. 1940-ben màr Bànkon, Debrecen mellett laktunk. Apàmat oda helyezték mint fiatal erdömérnököt. Itt màr emlékszem bizonyos dolgokra, a Dràkò farkaskutyànkra, a tehenekre, amire egyszer felültetett Apàm, a tehén meg kiszaladt alòlam. Levente öcsém 1940-ben Debrecenben született.
Apàm, székely lévén, az első alkalmat kihasznàlta, s velünk együtt visszaköltözött kedves szülöföldjére. Ìgy kerültem két testvéremmel együtt Felsőbànyàra. Nagyon jòl éltünk ott, megvolt mindenünk, egy nagy kert, lovak, tehenek, kutyàk, tyùkok. Szüleim egy emeletes hàzat béreltek, minden gyereknek külün szobàja volt. Mivel egy erdőmérnök szàmàra a tarokk egy nagyon fontos dolog, apàmék havonta többször jàtszottak, többekközött Gerencsérékkel is. Onnan ismerem a csalàdot, s Erzsike Nénivel Vancouverben többször is talàlkoztam. Ha jòl emlékszem a legidősebb Gerencsér leàny Moki, még 'menyasszonyom' is volt.
Rengeteg idönk volt, jàtszottunk a szomszéd bànyàszgyerekekkel, bementünk velük az aranybànyàba, ahol én beleestem az aranymosò vìzbe, teljesen sàrga lettem, Anyàm alig ismert ràm, amikor hazamentünk. Ott ért bennünket a vilàghàborù szele. A szomszéd hàz pincéje volt az ovòhelyünk, oda szaladgàltunk légiriadò esetén. Bomba oda nem esett, de még emlékszem a vörös égre, Szatmàrnémetit bombàztàk, égett ott minden. Az orosz bevonulàs elől Apàm Kapnikbànyàra menekült velünk. Ez a kis bànyàszfalu Felsöbànya felett fekszik. Ott egy bànyàsz csalàdnàl töltöttük napjainkat. Egyszer a volt szomszédunk, Duda Gyuri, egy romàn, làtogatott meg bennünket, puskàval a hàtàn mint nemzetör. A puska csöve zöld levéllel volt bedugva. Mondtam Levente öcsémnek, megnézem, be van-e töltve a puska. Odamenten Duda Gyurihoz és meghùztam a ravaszt. A puska eldördült, Duda Gyuri pofonvàgott, mire elkezdtem bögni, de vigasztalàsnak megkaptam az üres hüvelyt.
Felsőbànyàn lettem első osztàlyos, de csak 11 napig, mert szeptember közepén Apàmat Nagybànyàra helyezték, ìgy oda költöztünk. Ott is nagyon szép helyen laktunk, ha jòl emlékszem a Gellért utca 24 alatt, de ott màr csak egy tehenet tudott Apàm tartani, s bennünket tejjel ellàtni. Megbetegedtem, skarlàtot kaptam, teljesen elkülönìtve feküdtem, csak Apàm jöhetett be hozzàm. Minden örömöm az volt, amikor Apàm felolvasott a Dörmögö Dömötör utazàsai könyvből. Este fàradtam, többször is elaludt felolvasàs közben, ilyenkor nagy làrmàt csaptam, mìg fel nem ébredt. Ez a könyv ma is nàlam van, most unokàimnak olvasok fel belőle. Meggyögyùltam, ami csodànak is szàmìtott, s Nagybànyàn fejeztem be az első osztàlyt. Ott született 1945-ben Gyöngyi hùgom.
A romàn hatalom 1945-ben kezdett ùjra berendezkedni. Csak arra emlékszem, hogy Nagybànyàn egy munkàscsapat romànùl szòlìtott meg, amit én nem értettem, erre az egyik lapàttal agyon akart vàgni, mire a màsik magyarùl azt mondta; "megkell tanùlni romànùl"!

Emlékszem milyen szomorù voltam, amikor Apàm közölte velünk, hogy a Regàtba akarjàk a romànok àthelyezni, ezért ùgy hatàrozott, hogy Hajdùszoboszlòra költözünk. Miért èppen Hajdùszoboszlòra? Ott élt annak idején Varga Nagymamàm és két testvére, Kerekes Mariska Néni keresztanyàm és Kerekes Màlika Néni nagynéném. Mindhàrmuknak külön hàza volt. Keresztanyàm ùgy hatàrozott, hogy ő àtköltözik a hùgàhoz, mi meg költözzünk be az ő hàzàba, akkor még 'Dr. Fekete Làszlò utca' 11-be, amit 1951-ben Puskin utcàra kereszteltek àt (Dr. Fekete Làszlò Hajdùszoboszlò polgàrmestere volt 1919-ben, őt és két tàrsàt Szamuely Tibor végeztette ki, emiatt nevezték el ròla az utcàt).
No, de ez a költözködés nem ment olyan sìmàn. Apàm kapott egy fedetlen vasuti tehervagont, amit szerencsére deszkàval befedetett, ìgy minden bùtorunkat sikerült magunkkal vinnünk. Nagybànyàròl Hajdùszoboszlòra ma vonattal négy òra alatt eljuthat valaki, 1945-ben mi tìz napig utaztunk. Szinte minden nagyobb àllomàson félre tettek bennünket, hiszen először a szétbombàzott sìneket, meg a hìdakat kellett rendbe tenni, hogy tovàbb utazhassunk. Jòl emlékszem arra, hogy nézett ki a teljesen lebombàzott Szatmàrnémeti, meg Debrecen. Szüleim szàmàra nem volt egy leànyàlom ez a költözködés, mi hàrman nem maradtunk a vagonban, inkàbb kòszàltunk a környéken, szedtük az eldobott töltényeket, kézigrànàtokat, amiknek ők kevésbé örültek.
Hajdùszoboszlòn jàrtam elemibe, gimnàziumba. A màsodik osztàlyban Szilàgyi Tibor - 1956-ban màsodéves erdőmérnökhallgatò - melett ültem, de ő 'ugratòval' elém került. Vele most is tartom a kapcsolatot, ő is itt Zürichben végzett mint erdőmérnök és Dübendorfban, Zürich melett lakik, légvonalban talàn 15 km-re Neftenbachtòl.
Hìres fürdővàros Hajdùszoboszlò, télen, nyàron oda jàrtunk mosakodni, mert annakidején még nem volt fürdőszobànk, a fürdő ezt helyettesìtette. Rengeteget ùsztam, s 15 éves koromban màr vitorlàzò repülővel repültem, egészen 1956 szepember 3-ig. Akkor indultam el Szilàgyi Tiborral együtt Sopronba az Erdőmérnöki Főiskolàra.
Arra a rövid két hònapra ma is jòl emlékszem. A Templom utcai kollégiumban laktam Görgényi Bélàval, Herczeg Bandival és Hegedűs Tónival együtt. Nemsokàra megismertem Apt Kamillt, Bànki Jòskàt, Huszàr Karcsit, Baraksò Jancsit, Vadai Jancsit és Jàkòy Bandit. A tarokkos baleknak hamar hìre ment, Bandiék kamaràjàban vertük a 'blattot' éjszakàkon àt. Apt Dönci Bàcsi és Bànki Jòska édesapja Apàm évfolyamtàrsai voltak, Baraksò Jancsi és Vadai Jancsi Nyìregyhàzàròl ismerték Apàmat, ezért a 'balek-keresztelőmön' Baraksò Jancsi lett a 'keresztapàm', Vadai Jancsi pedig a 'keresztmamàm'. Baraksò Jancsival ma is kapcsolatban vagyok, Vancouverben többször is talàlkoztam vele.
Dzseki Bàcsiròl is van egy rövid történetem. Egyik este Görgényi Bélàval, Farkas Pistàval, s ha jòl emlékszem Hegedűs Tònival egy vendéglőben mulattunk, ahova Dzseki Bàcsi is bejött. Illedelmesen köszöntöttük, mire ő; "Balekok mutatkozzatok be" felszólÍtással ült le az asztalunkhoz. Mondom én is ki vagyok, ki az Apàm, erre ő ràmnéz, ràmförmed: "Hogy az Isten hùzzon a …, mért nem mondtad ezt mindjàrt, Apàd kamaràsom volt".

Apàmnak is elmeséltem ezt a történetet, ő is jòl emlékezett volt kamaràsàra.
Aztàn felgyorsultak az események, november 1-én Görgényi Bélàval egy teherautò segélyszàllìtmànyt kìsértünk fel Budapestre, ahonnan màsnap jöttünk vissza. November 2-àn este màr a pomogyi határàllomàson vigyàztunk a határra, ahova tized magammal együtt kivezényeltek bennünket, többekközött Görgényi Bélàt, Szilàgyi Tibort és jòmagamat is. Sajnos a többi névre màr nem emlékszem. A minket kivezényelők ott is 'felejtettek' bennünket, s az osztràk határőröktöl tudtuk meg, hogy az oroszok november 4-én megszàlltàk Magyarországot. November 7-én mentünk vissza a kollégiumba, s màsnap az àlltalunk 'örzött' határon, Pomogynàl hagytam el Hazàmat. St. Wolfgangban csatlakoztunk kollégàinkhoz, s ott döntöttem el, hogy nem Kanadàba, hanem Svàjcba megyek. Mikre is gondoltam akkor 18 évesen, amikor ezt eldöntöttem? Kanada igen messze van, onnan nem lehet olya egyszerűen és gyorsan visszamenni Magyarorszàgra az elsö kìnàlkozò alkalommal, ami eltökélt szàndékom volt. Svàjc egy többségében reformàtus ország, ott biztosan jòl fogom érezni magam. Amire nem gondoltam és nem is tudtam, az a csalàdi nevem volt. A Donath név Graubünden Kantonban ha nem is gyakran, de előfordul, sőt még egy ilyen nevű falu is van ott. Ez a név a svàjciak szàmàra is svàjcivà tett, különösen azòta, amiòta beszélem a svàjci-német nyelvet. 1956 december 7-én svàjci diàkok hoztak el bennünket St. Wolfgangbòl - estére màr Zürichben vacsoràztunk. Egy harmadéves, Bariska Miska, négy màsodéves, Czeiner Zsolti, Hintsch Guszti, Jacsman Jancsi, Szilàgyi Tibor és hàrom elsőéves, Huszai Jancsi, Hegedűs Tòni és jòmagam kerültünk annakidején Svàjcba, Zürichbe. Itt december 13-àn màr mint kömüves segédmunkàsok dolgoztunk, ami annakidején a legjobb lelki gyògykezelésnek is megfelelt. Mivel nekünk elsőéveseknek nem volt befejezett szemeszterünk, mégegyszer érettségi vizsgàt kellett tennünk, ìgy nyertünk felvételt szeptemberben a zürichi ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) erdömérnöki karàra. Hegedűs Tòni sajnos csak màrciusig maradt Svàjcban, visszament Magyarorszàgra és Sopronban végzett. Huszai Jancsi négy szemeszter utàn kimaradt közülünk, àttért matamatikàra, de nem végezte el. Az ETH asztalos műhelyében dolgozott, 1998-ban sajnos meghalt.
Zürichben két évig egy reformàtus pap csalàdnàl laktam, utàna egy orvos hàzaspàrnàl béreltem szobàt, s onnan jàrtam be a főiskolàra. Ha nem kellett vizsgàzni, a szünidőben dolgoztunk, különben ösztöndìjat kaptunk, s minden költségünket fizette a svàjci àllam, vagy magànszemélyek. Eleinte minden sìmàn ment, leraktam az elővizsgàkat, de a végén 'elfogyott a szuflàm' és nem tettem pontot az 'i'-re: elvégeztem a főiskolàt, de a diplomàt nem védtem meg. A főiskola utàn egy mérnöki irodàban dolgoztam, feltàrò utakat terveztem. 1965-ben sajàt irodàt alapìtottam, munkám volt bőven, Zürich Kantonban a magànerdők 'tömbösìtése' folyt, ami erdőbecslést, feltàrò utak tervezését foglalta magàba, s ezekmellett üzemterveket készìtettem. Apàm màr nyùgdìjas volt, kijàrt hozzàm Zürichbe, csinàlta az irodai munkàkat én meg a terepfelvételeket. Nagyon sokat segìtett nekem, nem kellett alkalmazottakat tartanom.
1966 jùnius 11-én egy esküvőn ismertem meg feleségemet Silviàt, kivel 1967 oktòber 6-àn hàzasodtunk össze. Fiunk, Lehel Andràs 1970-ben, lànyunk, Anikò Gizella 1971-ben született. 1973-ig laktunk Zürichben egy nagyon szép helyen, de sajnos a hàz tulajdonosa alattunk lakott, àllandòan zaklatott bennünket, nem tudtunk ott maradni. Benglenben, ami Fällanden községhez tartozik Zürich mellett, vettünk egy örök lakàst. Közben àllandòan kerestünk egy szèp lakòhelyet, valami tanyaszerűséget, amit meg is talàltunk, de megvenni nem tudtuk, de hogy miért azt sem. Még ma is jòl emlékszem arra a telefonra, amit 1974 januàrban kaptam: a 'tanya' tulajdonosa közölte velünk, hogy megvehetjük a tanyàt. Megtudtuk miért nem lehetett ezt előbb megvenni; a mostani lakòhelyünk egy volt tyùkfarm, s a lakòhàzat àllami tàmogatàssal èpìtették, s az ilyet csak 25 év utàn lehet eladni, különben vissza kell fizetni az àllami költséget, ami itt 1974 januàrban lejàrt.
Röviddel ezutàn, egy màsik fontos telefonhìvàst is kaptam. Svàjci erdőmérnök kollégàm, akinek a legtöbb munkàt készìtettem, kérdezett, hogy akarok-e a Kantonnàl az ő utòdja lenni. Egy hét halasztàst kértem a vàlaszomra. Felpakoltam a csalàdot, elmentünk Németorszàgba a Feketeerdőbe, ahol minden nap megtàrgyaltuk és leìrtuk, mi az előnye és mi a hàtrànya annak, ha igent mondok. A fő ok, ami miatt igent mondtam az volt, hogy megismerhessem gyerekeimet. Ugyan is reggelenként, amikor elmentem otthonròl, gyerekeim még aludtak, amikor este hazajöttem, màr megint àgyban voltak és aludtak. Ezért csak vasàrnap làthattam őket. No meg az ùj lakòhelyünkön, a tanyàn is vàrt a rengeteg munka. 1974 szeptember 1-én költöztünk Neftenbachba, s azòta itt lakunk. Zürich Kanton erdőhìvatalànàl (Oberforstmat des Kantons Zürich) 1974 jùnius 1-én kezdtem el dolgozni. Fő feladatom a végtelenségig megosztott magànerdők tömbösìtése volt, ami szakmànk szinte minden területét magàba foglalja, nevezetesen; becslés, feltàràs, politika, erdőművelés és erdőrendezés. Ezeknél sokkal fontosabb, ami ennek a munkànak a lelke, az emberismeret. Megelégedéssel tölt el, hogy minden fellebbezést eltudtam intézni, s ez nem kis munka, mert becslésem szerint 5000 (ötezer) svàjci erdőtulajdonosnak rendeztem ùjra az erdőbirtokàt.
2001 december 1-én mentem nyùgdìjba, azòta a tanyai munkàkat végzem, kertészkedés, favàgàs, àllatnevelés, no meg csalàdàpolàs. No még egy kis elmefuttatàs. Az idegenbe szakadt embernek feladatai is vannak. Ide tartozik a befogadò ország nyelvének minél tökéletesebb elsajàtìtàsa. Ezen keresztül és csak ezen keresztül lehet maradandò, mély kapcsolatot teremteni ùj környezetünkben. Egy bizonyos kor felett, ami szerintem 12 év, csak ùgy lehet egy, vagy több idegen nyelvet elsajàtìtani, ha az anyanyelvünket is tökéletesen beszéljük. S ahhoz, hogy a vàlasztott országban megismerjenek bennünket, meg kell ismertetni baràtainkkal, kollégàinkkal Magyarországot, történelmünket, kultùrànkat. Visszapillantva az elmùlt 63 évre, remélem ez sikerült nekem. 1978 òta tìz szakmai, kuturàlis kiràndulàst vezettem Magyarországra, Erdélybe és a Vàrvidékre.
Kanadai kollégàimmal a mai napig kapcsolatban vagyok, màr hàromszor voltunk Vancouverben Görgényi Bélàéknàl, szemesztertalàlkozòn Nanaimoban, Bàthy Pistàéknàl Prince George-ban, Saffranyik Laciéknàl Victoriaban, Fònagy Sanyiéknàl, Ambach Misiéknél, Apt Kamilléknàl, Rétfalvi Laciéknàl, Kurucz Jancsiéknàl, Pintér Laciéknàl, Baraksò Jancsiéknàl és Kocsis Tibinél. Legutoljàra 2004-ben Varga Ferivel, volt évfolyamtàrsunkkal, az Erdőmérnöki Főiskola volt professzoràval és kedves feleségével együtt. De szép idők voltak. No, és volt kollégàim Kanadàbòl is eljöttek hozzànk. Itt voltak màt Görgényi Béla és Pat, Rétfalvi Laci és Leone, Apt Kamill és Csilla, no és Herczeg Bandi. Bandi volt kamaràsom, Konstanzban lakik ugyan, de itt nàlunk Neftenbachban van hìvatalosan bejelentve.
Rengeteg leìrnivalòm van, ezek közül a legfontosabbak a csalàdi dolgaim. Feleségem Silvia svàjci, foglalkozàsa nyelvgyògypedagògus – 'Logopädin'. Megtanult magyarùl, anyanyelve német, emellett jòl beszél angolul, franciàul és olaszul. Megértük az arany lakodalmunkat, lassan 52 éve élünk boldog hàzassàgban. Fiam Lehel Andràs csellista, felesége Miho Japànbòl szàrmazik, fiukkal, Hisato Aladàr, aki 2010-ben született, csak magyarul beszélek. Lehel tökéletesen megtanult magyarul, sőt romànul is. Német az anyanyelve, franciàul és angolul is jòl beszél. Lànyom Anikò Gizella szìnésznö, ő sajnos csak töri a magyart, de az a kérése, hogy fiàt, Marino Aladint is tanìtsam meg magyarul. Ő majdnem jogàsz lett, még Spanyolorszàgban is tanùlta ezt a szakot, de a szìnész vonzòdàsa győzött. A német anyanyelve mellett franciàul, olaszul, spanyolul és angolul beszél. Marino most is nàlunk van, a nagyanyjàval együtt zongoràznak a volt tyùkólban.

Fő szòrakozàsom a kàrtyajàték, főképpen a tarokk. 1970 òta jòformàn minden héten tarokkozom. A partiban Jacsman Jancsi is benne van. Sőt 1992 òta minden évben egy egyhetes tarokk-tàbort rendezünk Magyarorszàgon, Erdélyben, a Felvidéken és Délvidéken is. Tavaly Hajdùszoboszlòn voltunk, az idén valòszìnőleg Sopronba megyünk. Volt svàjci kollégàimmal 1980-òta egy északnémet kàrtyajàtékot jàtszom mind a mai napig. No és a svàjci 'Jass' sem kutya - ezt a kàrtyajàtékot négy csalàddal együtt műveljük. Olyan sok élményem van a tarokkal kapcsolatban, ha sikerül a 'Kapocs'-ban is ìrok ròla.

Nem panaszkodom, még tudok dolgozni a kertben, fàt hasogatni, ami kell a hàrom cserépkàlyhànkba, a kutyànkkal sétàlni, a tyúkokròl, kacsàkròl gondoskodni, az unokàkkal jàtszani. Remélem ez ìgy marad még egy darabig.

Beszàmolòmat ezekkel a nagyon szép kölcsön vett szavakkal szeretném befejezni: "Èn elmentem, de el nem szakadtam, 63 év utàn Svàjcban is magyar maradtam". *(Claisbergstrasse 2, CH 8413 Neftenbach, 2019 màrcius 9)*

Szilágyi Tibor: **Most csak ennyit**

Az első írásom (Kapocs 65:19-20) folytatása 'munkában' van! Nyugodt, békés, jó baráti körben éljük idősödő korunkat, nem bántam meg, hogy nem mentem veletek az óceánon túlra. Ahogy még máig sem, soha sem hagytam el Európát. Lehet, hogy ez az érzelem vezetett '56-ban is a St. Wolfgang-i távozásunknál/szétválásunknál. Nem látogattalak benneteket Kanadában – Így van!

Mellékelem a Sopronba, az 'arnydiplomázással' kapcsolatban küldött írásomat *(2019 màrcius 16, Dübendorf, CH)*:

'Mikekpércsen születtem 1936-ban. Hajdúszoboszlón az Irinyi János Gimnázium Reáltagozatán érettségiztem. Sopronban az Erdőmérnöki Főiskolán kezdtem el tanulmányaimat, amelyeket Zürichben (Eidgenössische Technische Hochschule- Zürich folytattam és 1961 május 3-án Diplomával, mint Erdőmemök zártam le.

1961- ben elkezdtem dolgozni mint önálló tervező mérnök. Rövidesen a Svájci Mérnökök Egyesü1etének (SIA) és később a Svájci FöJdmérők Egyesületnek (CH- Geomeler- Verein) tagja lenem. Ezekben az egyesületekben is jónéhány szakmai véleményezésre kértek fel. A szakmai tervekkel való megbízásaim alapján a kezdő egyszemélyes vállalkozasból felépítettem a 8-12 emberrel dolgozó - svájci viszonyoknak megfelelően, középnagyságu -Erdészeti és Kulturtechnikai Tervező Irodát, bejegyezve a Svájci Kereskedelmi Kamarában (SHR).

A tervezett munkáink főleg az erdőrendezés, szúrópróbás erdőleltározás, erdőtagosítás és erdőfeltárás területén jutottak kivitelezésre. Természetszerűen, magukba foglaltak egyes tervek vadpatakszabályozást, lavina védelmi építményeket és ca. 180 km erdei út tervezését és kivitelezését.

A gyűjtött adatokat, a műszaki terveket már 1966 óta főleg saját számítógépi programmal dolgoztuk fel, készítettük el.

Harminchat éven át szaktanácsadója és több különleges terv elkészítője és kivitelezője volt irodánk a Svájci Államvasutak (SBB) megbízásából.

Az erdészet Svájcban is állami és megyei (Kanton) felügyelet alatt van, ennek megfelelően az erdészeti tervek és azok kivitelezése is közigazgatási szerveken keresztül történik. Így a mi lervező irodánk, a '60 - '70-es években még szinte egyedülállónak számított, mint magánvállalat. *(Dübendorf, 2010 julius 20)'*

Jacsman János: **Cicero, avagy Kikero?**

A latin nyelvnek Magyarországon ezeréves tradíciója van. Szent Istvántól 1844-ig latin volt a királyság hivatalos nyelve! Így aztán még a 19. században is sokan anyanyelvi szinten beszéltek latinul. De a latin azután is, sok-sok évtizedig, az első idegen nyelv volt a középiskolákban. A szavak kiejtése az évszázadok folyamán kicsiszolódott és annyira 'természetes' lett, hogy a diákok és tanárok talán még ma is meg vannak győződve, hogy Tacitus is úgy beszélt mint ők. Egy sarkalatos kiejtési szabály a 'c' betűre vonatkozik: Magas hangok (AE, E, I, OE, Y) előtt 'c' marad, de mély hangoknál (A, O, U) 'k'-nak ejtjük.

Én az 1950-es években jártam gimnáziumba, és akkor már csak az utolsó két évben, az ún. humán tagozatban, lehetett latint tanulni. Különböző okok miatt ugyan már előtte is ismerkedtem a latinnal, de ez főleg az alapismeretek elmélyítésénél segített. Persze én is meg voltam győződve, hogy Cicero helyesen Ciceró és Caligula-t Kaligulának mondják.

Amennyiben idősebb, főleg katolikus vallásúak, a II. vatikáni zsinat, pontosabban 1965 előtt, külföldön misét látogattak, avagy a rádióban külföldi adóktól vasárnapi misét hallgatták, tapasztalhatták, hogy Dél- és Nyugat Európában a papok a tridenti mise latin szövegét furcsán, sokszor felismerhetetlenül ejtették ki. Én akkor már Svájcban éltem. Péter fiamat 1981-ben felvették a gimnáziumba és ott 6 évig tanult latint. De sokáig nem kellett várnom: Már néhány hónap után megtudtam, hogy a latin tanára szerint Cicerót Kikerónak hívták. Először szörnyülködtem ezen a 'barbárságon', de aztán beláttam, hogy semmit nem tudok tenni. Így Péter Kikeróval érettségizett.

Múltak az évek. Majd észrevettem, hogy más szavaknál is vannak kérdések. Például, hogy Nagy Sándor makedón volt-e vagy macedón. Aztán egyszer nekirugaszkodtam az újgörög nyelvnek és még több meglepetés ért. Ciprust a görögök Kiprosznak mondják, a ciklus - kyklos, a centrum - kentro. Ekkor kezdtem kételkedni, hogy Cicero tényleg Ciceró? Ma már meg vagyok győződve, hogy Magyarországon (és valójában egész Közép-Európában) a latin c-betű kiejtési szabálya nagy valószínűséggel nem felel meg az ókori kiejtésének. Mire alapozom ezt a pálfordulást?

Először is tudjuk, hogy a latin nyelv tulajdonképpen nem ismerte a 'k' betűt, de valamikor átvett görögből szavakat és főleg a görög neveket. Ugyancsak ismert, hogy sok görög név a latinon keresztül jött be a magyar nyelvbe. Harmadszor feltételezhetjük, hogy a mai görögök, főleg a neveket, hasonlóan ejtik ki, mint őseik.

Három 'koronatanúm' van, két földrajzi név: MAKEΔONIA és ΚΥΠΡΟΣ illetve ΚΕΡΑΣΙ, amely magyarul cseresznye. A Rómaiak mindhármat átvették, írás és hangzás után. Mivel azonban nem volt 'k' betűjük, MACEDONIA-t, CYPRUS-t és CERASUS-t írták, de nagy valószínűséggel Makedoniának, Kiprusznak és kerázusznak ejteték ki. Majd MACEDONIA és CYPRUS átkerültek a magyar nyelvbe. Itt valamikor kialakultak a fent részben említett kiejtési szabályok, és mi Macedóniáról és Ciprusról beszélünk. A cerasust már az olasz kiejtés szerint vehettük at, mert cseresznye lett belőle. (Németül megmaradt a k, mert Kirsche a neve.) Még egyszer kihangsúlyozva: a rómaiak minden bizonnyal ugyan úgy ejtették ki a neveket, mint a görögök, (az -OΣ -US illetve -I -US csere itt nem releváns), csak a görög 'k' betűt írták át 'c'-vel. Ha viszont a rómaiak a 'c'-t magas hangok előtt is 'k'-nak ejtették ki, akkor Cicero is Kikero volt!

Ha valaki még kételkedne az Y miatt, vagyis hogy az Y nem valódi magas hang, és rómaiak a 'c'-t csak az Y előtt ejtették 'k'-nak, akkor jöjjön a név KIPKH, latinul írva Circe, amelyet érdekes módon mi magyarok is Kirkének ejtünk ki. Még említésre mélto, hogy MAKEΔONIA-t a később bevándorolt szláv népek is Makedóniának hívják!

2018 nyarán ismét Kréta szigen voltunk nyaralni és Ágnes lányunkat és családját meglátogatni. Náluk is laktunk. Véltlenül kezembe került kisebbik görög unokám, Antonis gimnáziumi történelemkönyve a klasszikus ókorról és belelapoztam. Már nem lepődtem meg, amikor az egyik oldalon a ΚΙΚΕΡΩ név került a szem elé. Ha a rómaiak úgy írták a görög szavakat ahogy hallottak, akkor nagy a

valószínűség, hogy az ógörögök is hasonlóan tették, de nekik volt K betűjük! És hogy az újgörög irás pontosan igazodik az ógöröghöz, azt nehéz lenne kétségbe vonni.
Végeredményben nem világrengető dolog, hogy Kikero vagy Cicero a helyes kiejtés. És ezért nem is lehet elvárni, hogy Magyarországon feladják a tradicionális kiejtési szabályokat. Különösen azért sem, mert az olasz diákok Csicseróról beszélnek. Mindenesetre érdekes, milyen meglepetéseket rejteget egy 'kihalt' nyelv. (Zürich, Svájc, 2018)

ÉLETUTAK / ÉLETPÁLYÁK

Szabó György: **Gólyamadár, gólyamadár...** (folytatás az előző számból)

Ez a téli munkaszünet egészen másnak ígérkezett, mint az előzőek. Szó sem volt arról, hogy síelő kiruccanásokat tervezzek, avagy a szombat estéket az Alpen Klub tánctermében töltsük. A figyelmem már régóta egész más irányba terelődött. A kicsinek, akit valamikor májusban vártunk, mindenféle ruhára, ágyra lesz szüksége, és persze babakocsira, amiben sétálni tudjuk vinni, na meg játékokra és sok minden másra, amire még nem is gondoltam. A síelés, szórakozás problémája nagyon gyorsan lekerült a fontossági listám aljára. És természetesen a tanulás gondolata is háttérbe szorult, de csak valamelyest, mert azt nem voltam hajlandó feladni. Ha eltöprengtem rajta – a leghalványabb sejtelmem sem volt, hogyan, s mint tovább, de makacsul ragaszkodtam az elhatározásomhoz. Ha törik, ha szakad, meg kell valósítanom. Valahogyan!
Az sem volt könnyű dolog, hogy eltitkoljam a csaknem állandó belső vívódást, ami velem volt szinte a nap minden órájában. A gondolat, hogy Ute újra úgy ítélje meg a lelkiállapotomat, hogy „nem akarom a kisbabát", ahogy korábban mondta („you don't want our baby"), ez egyszerűen megrémített, annál is inkább, mert nem volt igaz. Ilyenről szó sem volt! De a tény, hogy teljesen felkészületlennek éreztem magam egy családról való gondoskodásra, nagyon is igaz volt. Ez a gondolat emésztett nap, mint nap, de ezt Utének semmi szín alatt nem volt szabad megtudnia. Teljesen felelőtlennek tartottam magam, és emiatt az önvád mindenüvé elkísért, néha alig volt elviselhető. Néha a szellemi, érzelmi küzdelem kimerítőbb lehet, mint a fizikai megpróbáltatás.
Ute közben szépen gyarapodott. Lassan arra is kellett gondolni, hogy merre keressünk egy új lakást, mert az nyilvánvaló volt, hogy ott nem maradhatunk. Persze ez azt is jelentette, hogy a nagyobb, tágasabb lakás többe, jóval többe fog kerülni, mint a jelenlegi és akkor már Ute sem fog dolgozni. Halmozódtak a gondok a fejem felett, de csak magam hordoztam. Úgy éreztem, tudtam, hogy Utének nem szabad semmi miatt aggódnia, mert az ő és a kicsi egészsége mindennél fontosabb. Bármiféle aggodalom csak ártalmas lenne mindkettőjük számára.
Néha-néha eszembe villant, hogy közeledik az idő, mikor az UBC-től felvett kölcsönöm visszafizetésével is számolnom kell, de ezt egyelőre elhessegettem a gondolataim közül. Még van két évem, míg törlesztenem kell – nyugtatgattam magam. Amikor odaérek, átmegyek azon a hídon is. Nincs értelme, hogy tetézzem a gondomat azzal feleslegesen. Így jött, és ment – 1961 karácsonya. A munkanélküli segély mindenesetre segített valamennyit. A síelés és a szombat esti rendszeres szórakozás kiiktatása pedig határozottan jót tett a bankszámlám állapotának.
Ráadásul elég hamar, meglehetősen váratlanul és szokatlanul jött egy másik segítség is: január végén értesített a vállalat, hogy mivel kevés a hó, február elején újra kezdődik a munka. Ez bizony mennyből hulló mannának számított. Bár egyelőre összesen két csoporttal indulunk. A vállalat azzal honorálta a tényt, hogy már 2 éve ott dolgozok (ritkaság számba ment az ilyesmi a fakitermelésnél, ahol jöttek-mentek az emberek monoton rendszerességgel), hogy rögtön az első csoporttal visszahívott. Soha azelőtt nem vettem ilyen örömmel a korai munkakezdés lehetőségét.
Összepakoltam hát a szükséges cókmókomat és február első vasárnapján kihajtottam a Pitt folyó hídjához, ahol a Wild Duck Inn (Vadkacsa Fogadó) tulajdonosa fenntartott egy garázshelyet a számomra. Most 10 napra búcsúztam el Utétól, ami valamelyest zavaróan hatott, de az utána következő 4 szabadnap igencsak bíztatóan hangzott. Persze a munkalehetőség volt a legfontosabb, hiszen egyre közeledett az idő, amikor minden dollár elköltését igencsak meg kellett fontolni. Valamivel több, mint 3 hónapom volt felkészülni a kicsi jövetelére, akit úgy május közepe táján vártunk.
A „Pitt Lake Express" (nem egészen) luxusjáratából most csak egy indult, erre pontosan ráfért a két csoport összlétszáma, ugyanis a teherautó sofőrök még nem jöttek, mivel az utakon még mindig hó volt és túl veszélyes volt a közlekedés rajtuk megrakott teherautókkal. De volt velünk kotrógép-kezelő is, gondoltam, az majd megtisztítja a veszélyes útrészeket a hótól, és akkor lehet szó a rönkök szállításáról is.
Addig azonban csak 'chaser'-i munkám lesz. A hegyoldalt nem kell másznom, ami azért csak megnyugtató. Aztán hátha hamarosan jön hozzá a másodrakodói tevékenység is, amiért a napi két óra túlóra (összesen három óra) fizetés igencsak jól jön majd – gondoltam.
A hajón – nagy örömömre – találkoztam Hidasi Pista barátommal. Így biztosra vettem, hogy újra szobatársak leszünk. A többi utas is mind régi ismerős volt, egyik-másik családos ember már 9-10 éve a telepen dolgozott. Ugyan miért is mentek volna máshová, amikor itt a családjuk közelében lehettek, és rendszeresen hazajárhattak!
Az idő meglepően szép volt, napos ugyan, de meglehetősen hideg. Ezen azonban hamar segítettem: az út közepén raktam egy tüzet, amihez volt sok anyag. A fir kérge rengeteg gyantát tartalmaz és abból volt bőven az árbocfa környékén. Így aztán nem kíméltem a tűztől a belevalót. Összeszedtem néhány törött fadarabot ülésnek és szépen elrendeztem körülötte, úgyhogy mire eljött az ebédidő, jó meleg környezettel vártam a hegyoldalról jövő társaimat, amit ők igencsak méltányoltak. Ott fent ugyanis még volt hó bőven, és jó esett mindegyiknek a tűz körül való üldögélés, ha csak egy fél órára is.
Mivel az útról letisztította a havat a kotró, öt nap múlva megérkeztek a rönkszállító autók sofőrjei is és beindult a másodrakodó munkám is. Ennek szinte úgy örültem, mintha egy aranybányát fedeztem volna fel. Napi három órai bér most még többnek tűnt, mint máskor, és persze sokkal-sokkal fontosabbnak, mint bármikor azelőtt. A mi kis jövevényünknek nem szabad hiányt szenvednie semmiben! Ez a gondolat hajtott miden alkalommal, mikor felkapaszkodtam a rönkrakás tetejére, vagy rákapcsoltam a 20 kg-os 'tongue'-ot egy-egy rönkre.
Hamarosan rájöttem, hogy a fagyos rönkökön nem érdemes olyan bakanccsal szaladgálnom, melynek talpán kopottak a szögek, mert könnyen lebukfencezhetek, ami ki tudja, milyen töréssel, zúzódással járhat, hiszen hamarosan hárman leszünk függőek egészségemtől, testi épségemtől. Egy este nekiültem és kicseréltem a szögeket a bakancsom talpában. Milyen különbséget jelentett! Még a kéreg nélküli rönk felületén is sokkal biztosabbá tette a közlekedést.
Lassan eljött a 10 napos munkaszakasz vége és másnap korán indultunk haza. Ez a lehetőség mindig megrövidítette a munkahetet, még a 10 naposat is. Volt mire várni, volt mire előre nézni! És jó volt hazafelé menni. Jó volt Utéhez hazamenni.
Ahogy kezdtünk a télből kilábolni, úgy változott az időjárás. A hideg téli napokat felváltotta a hideg, esős, késő téli, kora tavaszi időszak. Valamikor márciusban megtudtuk, hogy Deminger Karcsi sikeresen megpályázott egy mérnöki beosztást valahol és nem jön vissza. Ő volt Bakos Tibi segédje. Tibor beszélt a telep mérnökével és tanácsára nekem ajánlották fel ezt a beosztást. Valamelyest meglepődtem, többé-kevésbé kellemesen. Kértem egy napi gondolkodá-

si időt és számbavettem a lehetőségeket. Este, vacsora után átmentem Tiborhoz, és megtárgyaltuk a helyzetet, bár szinte egyáltalán nem voltak kétségeim afelől, hogy megragadom a lehetőséget. Tibor elmondta nekem, hogy még legalább két évig ott akar dolgozni, és próbál annyit elsajátítani a vezető mérnöki beosztással kapcsolatos teendőkből, a felmerülő problémák megoldásából, amennyit csak lehetséges, és akkor vezető mérnöki beosztást fog megpályázni valahol másutt. Ez alatt az idő alatt én elsajátíthatom mindazt, ami az ő hatáskörébe tartozik, és annak ellenére, hogy nincs diplomám, átvehetem az ő pozícióját, mikor elmegy. Persze azt tudtuk, hogy a telep működése még legalább 20 évre van tervezve, és valószínűleg még azon túl is. (Akkor nem tudhattam, de az tény, hogy még ma is – több mint 50 év után folyik a fakitermelés ott, bár jóval lassabb ütemben). Tibor azt is ajánlotta, hogy közben vegyek fel néhány tárgyat a vancouveri egyetemen (UBC) levelező hallgatóként, ami mindenképpen hasznomra fog válni és nem fog túl nagy terhet jelenteni. Ha meglesz hozzá az ambícióm, esetleg még a diplomámat is megszerezhetem a munka mellett. A munkahelyem pedig garantált hosszútávon.
Igen, ez határozottan vonzóan hangzott! S ha lett volna bármi kétségem is afelől, hogy megragadjam-e ezt a lehetőséget, ami szinte az ölembe hullott, Tiborral való beszélgetésem után teljesen eloszlott.
Másnap munka után a telep mérnöke, John Sturgeon, behívott az irodájába, talán egy óra hosszat elbeszélgettünk. Mutatott néhány térképet, és kérdezte, mit tudok mondani róluk. Teljesen meg volt elégedve az észrevételeimmel. Mivel jeleztem, hogy elfogadom az ajánlatot, mondta, hogy ezek szerint enyém az állás. Be is mentem a telep igazgatójához és bejelentettem neki az esedékes munkacserémet. Azt kérte, hogy végezzem tovább a jelenlegi munkámat a munkaszakasz végéig, amíg kapnak munkaerőt a pótlásomra. Természetesen beleegyeztem.
Még négy nap, és vége lesz a 'favágói' tevékenykedésemnek! Alig tudtam elhinni! Szinte félig repülve érkeztem vissza a szobámba. Hidasi Pista barátom örömét fejezte ki a munkaköri változásom miatt és baráti öleléssel kívánt sok szerencsét. Természetesen továbbra is szobatársak maradtunk.
A következő négy nap aztán fokozott éberséggel dolgoztam. Ha eddig megúsztam mindenféle komolyabb baleset vagy sérülés nélkül, nehogy az utolsó napokban történjen velem valami nem kívánatos. De nem történt semmi. Amikor megraktuk az utolsó teherautót és a munkaidő végén kioldottam utoljára a 'choker'-eket a beérkező rönkökről, szinte nem hittem, hogy vége van a favágói (logger) pályafutásomnak. Hányszor volt az a rémálmom, hogy itt megragadok, mint sok más munkatársam?! Hogy kérlelhetetlenül elnyel Brit Columbia partvidékének végeláthatatlan rengetege, s csak egyike leszek a több tízezres számú 'logger' társadalomnak! És most búcsút mondhatok ennek a minden nap veszéllyel fenyegető, kemény munkának! A fizetésem ugyanannyi marad, mint a 'chaser'-é, csak a napi három óra különbér marad el, ami hiányozni fog, az igaz, de valamit valamiért! És a jövő most valamivel biztatóbbnak tűnt, mint az elmúlt három évben - balga, meggondolatlan döntésemet követően. Az is megnyugtató volt, hogy tudtam, jó lesz Bakos Tiborral dolgozni, hiszen jó, többé-kevésbé baráti viszonyban voltunk egymással, mindketten nyugodt, megfontolt természetűek voltunk. Biztos voltam benne, hogy jól kijövünk egymással és jól fogunk tudni együtt dolgozni.
A négy napos hétvége után már úgy mentem vissza a telepre, mint mérnök-segéd (engineer-helper), ami eléggé furcsa, és főleg szokatlan érzés volt. Hétfő reggel pedig nem a megszokott csoporttal mentem dolgozni, hanem Tiborhoz csatlakoztam. Egy elkezdett út bemérését kellett folytatni. Bár első éves geodéziai ismereteim még elég jól megmaradtak a fejemben, azért Tibor röviden elmondta, mi lesz a feladatom, és talán egy félórás felfrissítő 'tanfolyam' után hozzá is láttunk a munkához. Szinte fantasztikus érzés volt nem 'favágónak' lenni többé! És míg folytattuk az út bemérését, újra meg újra visszhangzott a fejemben: kikerültem a csapdából, amit én állítottam saját magamnak. Bár hosszú lesz a kiút, de bíztam benne, hogy a végén mégiscsak elvezet oda, ahova eredetileg indultam, ahová már a barátaim eljutottak, és nekem is ott kellene lennem! Néha-néha kemény szitokkal illettem rábeszélőm nevét.
Mikor megálltunk ebédelni, Tibor megjegyezte, hogy jól haladunk a munkával, amit megelégedéssel konstatáltam. Megnézte a noteszemet, amibe a mérési adatokat írtam, és teljesen megfelelőnek találta. Ebéd után felkerekedtünk, s haladtunk tovább. Szinte alig vettem észre, hogy délután 4 óra lett, és Tibor a munka végét jelezte. Fél óra a visszaút – mondta.
Még 4-5 napig haladtunk a méréssel, mikor esősre váltott az idő. Erre Tibor kijelentette, hogy másnap nem megyünk ki, hanem bent maradunk az irodában, és megrajzoljuk, jobban mondva én megrajzolom a térképet az eddig bemért útról. Ez igencsak nagy változás volt a munkámban: nem kellett rohangálnom a rönkrakás tetején a szakadó esőben, hanem a meleg irodában térképet rajzolni! Ezt bizony tudtam értékelni! És azt is, hogy az ebédet a meleg ebédlőben fogyasztottam el. Ez már nagy előrelépés volt.
Meglepetésemre másnap is bent maradtunk. Tibor elém tett egy kis halom bemérési adatot, amit még Deminger 'Karesszel' végeztek, de nem rajzolták meg a vonatkozó térképet. Nagyszerű! Még két nap az irodában! Határozottan tetszett ez nekem. Amikor elkészültem, a mérnök John Sturgeon is átnézte. Meg volt elégedve mindennel. Ezt is örömmel nyugtáztam.
Közben az eső mérséklődött arra a szintre, ahol könnyebben elviselhető volt, így még két napot mértünk, és utána visszamentünk Vancouverbe a négy napos szünetre. Ez a hétvége egészen más volt, mint minden más korábbi hétvége. Ami feszültség bennem volt, - többnyire állandóan az utóbbi időben – nagyjából feloldódott, ha nem is teljes egészében. A jövő nem tűnt oly sivárnak és bizonytalannak, volt valami, amibe bele tudtam kapaszkodni, és úgy tűnt, hogy a bizakodásomnak elég szilárd alapja volt.
Abban már korábban megegyeztünk Utéval, hogy nagyobb, megfelelőbb lakást kell keresnünk. Így a négy szabad napot arra használtuk, hogy szétnézzünk, mi kapható elfogadható áron és megfelelő méretben, és lehetőleg ugyanazon környéken, ahol jelenleg lakunk. Azt ismertük is már és megfelelőnek is tartottuk. Közel volt a Kitsilano tengerparti részhez, ahová szerettünk sétálni menni. Meglepetésemre találtunk is egy szép, tágas lakást, aminek a havi albérleti díja is elfogadható volt - 80 dollár. Többé-kevésbé ez volt az az összeg, amit megítélésem szerint ki tudtunk fizetni lakbérért, még akkor is, ha a téli vagy nyári, szükségszerű munkaszünet alatt munkanélküli segélyből kell átvészelnünk a szűkös időt. Ez általában két, esetleg két és fél hónap volt egy évben. Az épület egészen újnak nézett ki, a Cypress nevű utcán, és április elején be is költöztünk, májusra várván a kis jövevény érkezését. Ekkorra már beszereztünk mindent, amire kezdetben szükség volt – legalábbis úgy gondoltuk. Többnyire semleges színű ruhácskákat, ugyanis semmi elvárásunk, reményünk nem volt, hogy lány vagy fiú legyen a kicsi. Csakis egyetlen kívánalmam volt: mindketten, anya és lánya, vagy fia egészséges legyen! Más egyáltalán nem számított.
Áprilisban Ute már természetesen nem dolgozott. Várakozással telt az idő. Próbáltam elképzelni magam, mint családapát, ám semmiképpen nem sikerült. *(Szeged, 2019. február)*
Mivel a jövőmmel kapcsolatos aggodalmaim valamelyest alább hagytak mióta felméréssel kezdtem foglalkozni Bakos Tibivel, az útban lévő és hamarosan megérkező kicsi foglalta el gondolataimat a napok nagy részében. Egyszerűen képtelen voltam elképzelni magam, mint családapa. Még soha nem voltam semmiféle kapcsolatban kicsi gyerekekkel, fogalmam se volt arról hogyan kell bánni velük, hogyan kezjem el a sajátom nevelését. Pedig jó lett volna, ha lett volna néhány ötletem ezzel kapcsolatban, mert május igencsak közeledett gyors iramban. Talán túl gyorsan is, úgy tűnt. Mikor május végre megérkezett, az aggodalom megduplázódott. Szerencsére Ute jól érezte magát és már csak egyetlen gondolat

fogalta el az egész tudatomat: ép és egészséges legyen a kicsi lány vagy fiú, teljesen mindegy volt a számomra, és persze Ute egészségesen menjen keresztül az egészen. És már lánynak és fiúnak is választottunk nevet. Abban egyeztünk meg hogy az első nevet én választom, a másodikat pedig Ute. Viszont a második gyerekünknél megcseréljük a sorrendet. Ugyanis afelől egyáltalán nem volt kétségünk, hogy lesz majd második is.

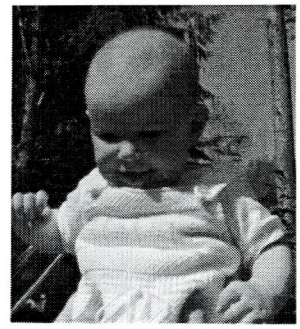

Ahogy május közepe közeledett, egyre jobban nőtt a nyugtalanságom. Ute kezelő orvosa akkorra tette a kicsi érkezését. Csaknem úgy döntöttem,hogy nem megyek vissza a telepre vasárnap délután, de végül csak úgy határoztam, hogy visszamegyek. A vállalat ugyanis nem vette volna jó néven az elmaradésomat. Ute biztosított afelől, hogy minden rendben lesz. Végtelenül magabiztos és önálló egyéniség volt.

Azonban a nyugtalanságom igazolódott, mert a hét közepén, május 14-én jött a telefon hívás a telepre, hogy kislányunk született és mindketten, az anya és lánya jól vannak. Ute egyik barátnője vitte be a korházba és minden komplikáció nélkül érkezett meg a kicsi. A kislányom!

Roppant különleges érzés volt tudni, hogy egy kicsi lányka apja lettem. Nehéz rá szavakat találni. De az a tudat, hogy jól vannak, egészségesek mind a ketten! Az valami csodálatos, szóban ki nem fejezhető, felszabadult érzés volt. Jól vannak, jól vannak!Újra és újra viszhangzott a tudatomban. Carol, Doris – ezeket a neveket választottuk az új családtagunknak.

A telefon hívás után azonnal bementem a vállalati üzletbe, vettem egy marék szivart és kiosztottam a legközelebbi munkatársaimnak. Együtt pöfékelve ünnepeltük a kislányom születését. (Eléggé balga szokás volt, remélhetőleg azóta kiment a divatból.)

A hét hátralevő napjai sokkal lassabban múltak el, mint általában és a hajóút is hosszabbnak tűnt, mint bármikor máskor az utóbbi időben. Mikor végre eljutottam a kórházba, vehettem kezembe a kis csöppséget, aki testem és vérem volt, akkor éreztem először igazán, hogy apa vagyok, egy angyali szép, tökéletes, egészséges kisleánykának az apja.

Még azon a hétvégen hazajöttek a kórházból és azzal elkezdődött az életünknek egy újabb fázisa. Sajnos túl hamar véget ért a hétvége, s bizony nehéz volt elválnom a kis családomtól, még akkor is, ha tudtam, hogy öt nap múlva ismét hazajözök. Éreztem, hogy nem jól van ez így. És ekkor merült fel a tudatomban először, hogy fel kellene költöznünk a telepre. Bárhogyan forgattam a fejemben a gondolatot, annál jobban tettszett, annál logikusabbnak tűnt. Tizennégy-tizenöt család lakott ott, legtöbbnél voltak gyerekek is. Egyebek közt Bakos Tibiék is ott laktak már, tőle tudtam azt is például, hogy a vállalt mindössze 25 dollár havi lakbért kért egy három hálószobás lakásért. Az áramszolgáltatás csaknem ingyen volt, a vízért pedig egyáltalán nem kellett fizetni, amennyit a vállalat fizetett nagyüzemi áron. Az egyedül kérdéses - és eléggé aggasztó – dolog volt az, hogy nem volt orvosi ellátás, csak a vállalat elsősegély nyújtója állt rendelkezésre kisebb baj esetén. Azonban több ottlakónak volt motorcsónakja és azok persze igénybe vehetők voltak sürgősségi ellátást kívánó helyzet esetében. Az élelmet viszont postán keresztül lehetett megrendelni hetente egyszer és a 'Pitt Lake Express' hajói szállították fel. Ez túl nagy problémát nem jelentett. Ha valaki kifogyott valamiből, ami ritkán történt meg, a szomszédok mindig segítséget nyújtottak. Tehát ez sem volt probléma. És minden héten lehetett moziba menni, ami természetesen rendelkezésére állt mindenki számára, aki a telepen dolgozott.

Mindent számbavéve, a költözés igen jó öttletnek tűnt, különösképpen a pénzügyi oldalról tekintve. Csak az volt a kérdés, hogy Utenek mi lesz a véleménye az egész elgondolásról. Igencsak reméltem, hogy megnyeri a tettszését. Alig vártam, hogy a következő hétvégen előhozakodhassak a témával. Eléggé bizonytalan voltam ezzel kapcsolatban, az tény. Azonban nem kis meglepetésemre, Utenak nemigen volt ellenvetése, pedig úgy morfondíroztam, hogy nem szívesen hagyja ott a vancouveri baráti körét. Prsze az a tény, hogy együtt lesz a család csak fontos volt neki is. Az sem volt megvetendő szempont, hogy a megélhetés sokkal kevesebbe fog kerülni, amit már csak egy keresetből kell kihozni – hármunknak. Azt kellett tehát eldönteni, mikor lesz a legjobb alkalom a költözésre. Egyelőre nem, hisz kislányunknak nem hiányzott volna ilyen korán egy költözés minden viszontagságával. Legalább néhány hónapot kellett várnunk úgy gondoltuk, míg egy kissé felcseperedik. Afelől nem volt egyáltalán kétségem, hogy a vállalat hozzájárul a költözésünkhöz. Három vagy négy ház állt üresen akkor. De a biztonság kedvéért bementem érdeklődni a következő héten és a telep igazgatója Arnie Bergland minden további nélkül biztosított afelől, hogy semmi akadálya nem lesz az oda költözésünknek. Csak jelezzem előre és majd ők ellenőrzik a választott házat, biztosítván, hogy beköltözhető állapotban legyen. Azonban a szobák festése, ha szükségesnek találom, már az én gondom lesz. Megköszöntem a lehetőséget és úgy tervezgettem, hogy valószínűleg a nyári tűzveszály szünet után, de még az őszi esős időszak beállta előtt lenne a legjobb átesni a költözésen. Úgy tűny, hogy szeptember lenne erre a legjobb alkalom. Akkor még lehetettt számítani elfogadható időjárásra: már nem túl meleg de még nem kezdődött el sz esőzés. És ekkor már Carol is túl lesz az első néhány hónap nehézségein. Igen, ez határozottan jó tervnek tűnt és teljesen megnyugtatta a közérzetemet. Hónapok óta most először éreztem, hogy feloldódott a belső feszültségem, és alább hagyott a jövőmmel kapcsolatos kétely, ami vasmarokkal tartotta fogva a tudatomat. Halványan körvonalazódott előttem a kiút abból a csávából, amibe balga módon saját magamat rántottam bele. *(2019 március 25, Maple Ridge, BC)*

Apt Kamill: **Életek, emberek...** (befejezés)

Kilencszázkilencven november 28.-án reggel, Édesapám elszivta az utolsó pipáját, s estefelé szépen elaludt. Édesanyám egyedül maradt. Átköltözött hozzánk.

A következő két évben négyszer jártam odahaza. Már egy ideje gondolkodtunk Csillával egy kerékpáros szabadságon. Kilencvenegy juniusában végre sor került rá. Kiváltottuk a magyar vizumot, Viktóriában beraktuk a bicikliket a repülőbe, Bécsbe kiszedtük, felpakkoltuk a csomagtartókat és irány délkelet. Sopronnál a határon, amikor az útlevélel együtt a vizumot is odaadtuk, azt mondta a kiskatona, hogy „kérem, ez már nem kell". Nagyon jó érzés volt. Aztán Sopron, Sárvár, Somogyvár, Tamási, Szekszárd. Egy hónapot töltöttünk otthon. Keresztül kasul bejártuk Tolnát, Somogyot, Baranyát, azután megint Sárváron, Sopronon át vissza Bécsbe, s haza. Otthonról haza. ltthon, otthon. Bizony ez már nem változik. Igazán felejthetetlen hónap volt. Egész más kerékpárral utazni, mint gépjárművel. Az ember közelebb van a földhöz, emberekhez, az élethez. Meg-meg áll, nézeget, szaglászik, izlel, lefekszik az árokparton, nézegeti a vetést, a madarakat, a felhőket. Mikor kedve szottyan tovább megy, keres valami szállást, aztán új nap kezdődik. Nyugodtan voltunk, sátor is volt velünk, csak a biztonság kedvéért, mert az egy hónap alatt csak egyszer kellett használni. Kényelmesen mentünk, napi hetven - nyolcvan kilómétert, csaknem tervek nélkül. Itt-ott betoppantunk, megnéztünk ey régi barátot, ismerőst, aztán tovább. Hátszéllel, ha csak lehetett.

Ennél a kirándulásnál már igencsak közeledett a nyugdíjas kor, nézegettünk is, hol s hogyan lehetne venni egy darab földet, szöllőt, házat. Úgy volt, hogy Somogybabodon megvesszük az Ady Endre utca Balaton felőli végén eladó kis parasztházat. Az nem jött össze. Más lehetőség is volt, gondoltuk majd ahogy esik, úgy puffan.

Az utosó fizetett munkás évemben is szerteszét dolgoztam Britt Kolumbiában. Két érdekes hosszabb munkám volt. Az egyik a Queen Charlotte szigeteken, a másik a Yellow Cedar nevű kis erdészeti hajó fedézetén a Bella Coola körül levő fjordokon. Gyönyörű ez a partvidék.
Aztán megindult a hazatelepedés. A gyerekek már saját szárnyon repültek. A család mi voltunk, Édesanyám, Dönci, Csilla meg én. Vettünk egy szép szöllőt Siklóson, a vörösboros részen, szép kis lakható présházzal, s mivel Dönci bátyám mindenként Szekszárdra akart költözni, lakást ott kerestem.
Hazaértem. 1992 augusztus elején, mindjárt Kinga esküvője után megint repülőre raktam a biciklit és megindultam Siklósra szüretelni, Szekszárdra pedig helyet csinálni a család később érkező részének. Most Münchenig repültem, onnan terveztem Pfarkirchenen át Siklósra kerekezni. Regel nyolc körül indultam Münchenből erős, kitartó délkeleti szél ellen, a dimbes-dombos Bajor felföldön, a biciklin rajtam kivül több mint harminc kiló súlyal. Gondoltam, öt óra alatt lehajtom a száztiz kilómétert s Pfarkichenben leszek. A szél olyan erős volt, hogy öt óra mulva még félúton sem voltam. Terv csere.
Északnak fordultam, a Duna felé. Késő délután volt, amikor százasra fordult kilóméter számlálóm. Pont akkor kezdtem felfele kaptatni egy öt kilóméter hosszú elég meredek, egyenletes emelkedőn, a Dunától délre levő dombvonulat tetejére. Onnan erősen fékezve le Dingolfing város vasút állomására. Alkonyodott, amikor az állomáson lehajtottam egy korsó jó bajor sört. Kutyajólesett! Két óra múlva ment a bécsi gyors. Aludtam néhány órát, aztán Bécsben biciklivel átmentem egy másik állomásra a Burgenlandba vivő vasúvonalhoz. Ebenfurt körül, Soprontól huszonöt kilóméterre kellett leszállnom, ott feküdtem neki ugyanannak az átkozott délkeleti szélnek, ami előző nap északnak fordított.
Nyomtam a pedált keményen, át Sopronon. Kópháza előtt megálltam pihenni. Három és fél óra alatt harminc kilómétert haladtam. Na, mondom, igy egy hét alatt se érek le Siklósra. Egy jótét lélek megállt egy kis teherautóval, felvett és elvitt Szászhalombattáig. Onnan éjjel tovább vonattal Pécsig. Pécsről aztán, Ócsárd, Görcsöny, Diósviszló, Harkányon át lebickiztem Siklósra. Főleg lefelé, szerencsére, mert a délkeleti szél még mindig kérlelhetetlenül nyomott visszafelé. Hiába erőszakoskodott, nem fordultam vissza. Nagyon élvezetes és nagyon tanulságos, gyönyörű négy évet töltöttünk odahaza.
Nagytótfalu előtt az elágazásnal megint északnak, hatszáz métert fel a szurdikon a szöllőig. Kicsit remegtek a térdeim mikor végre leszálltam és nekitámasztottam a biciklit a présház oldalának. Végre 'otthon'. Saját otthonomban. A szöllőmben.
Tavasszal, mikor ott jártam, megegyeztem a volt tulajdonos férjével, aki elvállalta hogy megmunkálja a szöllőt az egész termésért, plusz ha akarja megveszem tőle a termést folyó áron. Mire odaértem Siklóson már beérett a szöllő. Alig vártam, hogy lássam. Hát láttam is, ha kinyitottam a szemem. Láttam bizony! Tavasz óta a fickó egy kapavágást nem tett, nem permetezett, semmit nem csinált. Csak álltam, néztem a derékig érő gazban, a semmivé aszott lisztharmatos bogyókat az alig élő levelek alatt. A szomszédaim mondták, hogy a Lajos feljárt néha, de mielőtt dolgozni kezdhetett volna, jókor reggel berúgott, méghozzá alaposan, s ott aludt a szöllőben estig. Na mondom, legalább a szándék megvolt benne. Nem volt mit tenni, előről kellett kezdeni az egészet. Igen ám, de hogyan? Még gyerekkoromból emlékeztem valamikre, kikapálás, metszés, kötözés, bekepálás, csakhogy az a régi, hagyományos módon művelt szöllő egészen más volt, mint ez a drótkordonra futtatott, magasra engedett soros, majdnem lugasos művelés, nem is beszélve a több mint egy tucat új szöllő betegségről, permetező szerről. Peronoszpóráról már alig beszéltünk. Lisztharmat, atkák, penészek. Tilt, rubigán, baileton, tiovit, neoron, karatán... Még felsorolni is sok. Volt olyan év, hogy május vége és augusztus eleje között tizenháromszor permeteztem, minden alkalommal legalább három, néha hat, különböző vegyszerből kevert koktéllal.
Volt tanulnivaló. De az is volt, akitől lehetett. Összebarátkoztam a szomszédokkal. A legtöbb nyugdíjas, vagy majdnem nyugdíjas, régi szöllősgazda. Örömmel segitettek. Mondták, s mutatták is, hogyan s mit kell csinálni. Nem soká tartott meglátni, hogy mindegyik legalább egy kicsit, néha egészen máskép csinálja, s arra esküszik, hogy azt úgy kell. Mikor a Józsi Gyuszinak mondtam, hogy „Te Gyula, az Örlős Jóska ezt nem igy csinálja" a felelet az volt, hogy „az Örlős? Az traktoros. Mit ért az a szöllőhöz?". Ugyanigy a Fogaras Virgil a Varga Boldizsárra, csak a Boldi nem traktoros volt, hanem autószerelő. S igy tovább.
Szakkönyveket vettem. Itt-ott azokban is volt, ha nem ellentmondás, különbség. Na mondom, ez nem szakma, ez művészet. Mind máskép csinálja, mindnek szép szölleje van és jó bora, csak művészet lehet a titka. És úgy is van. Tudni is kell dolgokat, de főleg szeretni kell a földet, rajta a szöllőt, és mindig, érzés szerint, de olyan jól csinálni mindent amennyire csak lehet. Elkezdtem tanulni és a kilencvennégyes szüretre tíz hektó aranyérmes vörös meg két hektó ezüstérmes rozé borom lett. Szürkebarát is, vagy három. Messze volt ez még, amikor első nap elkezdtem kigazolni a hatszáz négyszögöl szöllőt. Pár nap mulva, Tumic Jani, a felső szomszédom szüretelt. Segitettem neki, ők meg a nap végén lekapkodták a talán százötven kiló lisztharmatos oportót a tőkéimről. Jani termése nem fért bele a kádjába, hát megvettem tőle vagy hat mázsát, azt az én kádamba szüreteltük, ráraktuk az enyémet. Szépen elforrta a lisztharmatot, elég jó bor lett belőle, hát volt mit inni, elajándékozni a következő újborig.
Csillával együtt nagyon szerettünk a szöllőben lakni, dolgozni. Kis terület volt, heti átlag egy, vagy másfél nap munkával szépen rendben lehetett tartani. Szerencsére, mert bizony volt más munka is elég.
Az áttelepüléssel járó teendők, költözés, berendezkedés, útlevelek, személyi igazolványok, telekkönyvezés, társadalmi biztositás, bürokrácia Siklóson, bürokrácia Szekszárdon. Édesanyámnak, bátyámnak ellátást teremteni akkorra is a mikor mi Siklóson vagyunk. Volt alkalmam megtudni, amiért hazamentem. Belelátni a mindennapi élet apró, néha nem is olyan apró gondjaiba, meglátni, ahogy mondani szokás, „mitől is döglik ott a légy?". Sokat irhatnék, de inkább rövidre fogom.
Az ügyintézés, bürokrácia olyan volt amilyet vártam. Inkább tán kicsit könnyebb, mert sok jóakaratú ember van mindenfelé. Undorodom a korrupciótól. Elvből nem kenek, ennek ellenére simán mentek a dolgok. Édesanyám meg a Dönci nagyon szerettek otthon lenni. Boldog vagyok, hogy sikerült pár örömteli évet adni nekik. Szekszárdon még sok volt az ismerős. Volt iskolatársak, játszótársak, az Ótós gyerekek, volt gyulaji földi a vitéz-Horváth Józsi. Mészáros Lázár utcai nyolcadik emeleti lakásunban Patakfalvi Laci, régi jó haver, lett közvetlen szomszédunk. A kétoldalra nyiló ablakokból kelet felé a Gemenc-i erdőt, nyugatnak pedig a Bakta hegyen levő volt szöllőnk helyét láttuk. Dönci bátyám haza érkezett, anyám meg ott szeretett lenni, ahol a Dönci.
Hazatelepedéskor a nagy ládában, bátyám szeretett 160-as Ducati motorja mellett két vadászpukát is vittem haza. Fegyvertartási engedélyt kellett szerezni. Mint erdőménöknek, külön vadászvizsgát nem kellett tennem, hát a Kanadában végzettek közül elsőként honosíttattam a diplomámat. Nem csak ezért. Magyar Erdőmérnök akartam lenni. Mikor bementem a fegyver papirokat intézni, Tolna megye Vadászati Felügyelője, Kosaras Zoltán fiatal erdőmérnök kolléga, nagy szeretettel, tisztelettel fogadott, mint Firmát, idősebb kollégát. Nagyon jólesett. Én is otthon voltam. Zolival aztán jóba lettünk, vadászni is vitt, Bercivel, a jagdterrierrel, aki a legkeményebb kutya volt, amit életemben láttam. A szüret után, tavaszig egy-egy hónapot Kanadában, de inkább főleg Szekszárdon tartózkodtunk. Csilla, óvatosabb, kicsit tartozkodó természetével, sokkal nehezebben vág neki a dolgoknak mint én. Tudom, kicsit félt hazatelepedni. Általában nehezen vegyül az emberekkel, de otthon könnyebben ment, mint külföldön. Három évesen került ki, s aztán három országban, három egymástól is különböző, idegen kultúrában edződött emberré. Mélyenérző, gondolkodó, százszázalékos Emberré. Amikor, '95-ben úgy határoztunk, hogy felszámoljuk

Szekszárdot, s szüret után Siklóst is, neki volt nehezebb az elhatározás. Ő is inkább otthon volt otthon.
Éva, Koppányi Gyuszi özvegye, kölcsön adta nekünk az autóját, egy nagyon jó álapotban levő Ladát, mondván, hogy úgyse tudja használni, hisz a nyugdijból nem fut pénze benzinre. Majd mi fuvarozzuk vakációra az unokájával, vagy ahova s amikor kell. Igy lett autónk, amit csak hosszabb távolságra használtuk. Szivesebben bicikliztünk. Még Szekszárdról Bajára is csak negyven kilóméter, könnyen belefért oda vissza egy napba. Sokat jártunk összevissza kirándulni a Sárközben, Decstől Faddig, Sötétvölgytől fel Kölesdig a Sió töltésén, aztán le Keselyűsbe, fűzfavesszőt vágtunk kosárnak, gombát szedtünk, esténként kosarat kötöttünk, finomakat főztük. Élveztük az életet, néztük a világot.
Akkoriban igen benne voltam a kinai orvostudományban. Ismerősöket, szomszédokat kezelgettem, csak úgy szivességből, gyakorlatképen, meg hogy meglássam, milyen szakma is lenne az, ha megszerezném hozzá a szükséges papirokat. Volt vagy másfél tucat húszonéves fiatal, akiket érdekelt a Qi Gung, azokat tanítottam. Egyszer Pesten, úgy kiváncsiságból beiratkoztam egy Qi Gung tanfolyamra. A tanár az akkor Bécsben tanitó Wu Bing Jian volt, aki Bei Jingben annak a tanszéknek volt a feje a Kina-Japán intézetben, ahol én 1989-ben, az általa kidolgozott rendszert tanultam Go Ya Dung-tól. Kicsi a világ. Amikor a pesti tanfolyam megkezdődött, a tolmács az első reggel megjelent és más halaszthatatlan elfoglaltságra hivatkozva lemondta az előre elvállalt munkát. A tanár kicsit tudott németül, nagyon kicsit angolul, különben csak mandarint beszélt. Mit mondjak? Meg volt akadva. Rövidre fogva a dolgot, jobb hijján én lettem a tolmács.
A következő hétvégén, a 'sponzor', Voit Ági, természetgyógyász klinikáján, az Egyetem Tértől nem messze, úgy emlékszem a Magyar vagy a Bástya utcában, Wu mester két napos kinai maszázs tanfolymot tartott. Ott is engem kértek meg tolmácsnak, s a végén megkérdezték, akarnék-e náluk dolgozni. Mondtam, hogy meggondolom. Bejártam, figyeltem. A személyzet szilveszteri mulatságán már majdnem, mint közülük való vettem részt. Viktor, az Orosz csontkovács - két pezsgő között t- ott tette helyre a kulcscsontomat, ami szerinte több évig ki volt ugorva. Nem mindjárt a szilveszteri 'bulin' de nem sokkal utána nemet mondtam. Nem nekemvaló dolog volt. Inkább megmaradtam parasztnak. Szöllősgazdának.
A Ladánk tulajdonosa, feleségem unokasógornője, született Arató Éva, ma is kedvenc rokonom, nagyon szép és nagyon okos asszony. Ő is megjárta a Hadakútját, és mint sorstársai általában, különlegesen mélyen és tisztán látott. Érettségi után, 1950-ben az Amerikai Követségen dolgozott, mint gépiró-titkárnő. Egy követségi alkalmazott, egy fiatal amerikai, elég komolyan udvarolt neki. Egy nap Éva nem jött haza a munkából. Aztán sokáig nem jött haza. Szülei hetekig nem tudták, hogy hová lett. Csak gyanították. A gyanú beigazolódott. Munka után a buszmegállónál szedte fel az ÁVÓ. Az Andrássy út 60-ba vitték. Hat hónap kezelés után hat évre itélték kémkedés gyanújával. Fiatal felnőtt élete első hat évét a rákosi korszak különböző börtöneiben töltötte a népnek hozzá hasonló korú, hasonló koholt vádak alapján elitélt ellenségeivel. Mária Nosztra, Sátoraljaujhely, Kecskemét. A legtöbbjük ötvenhatban szabadult.
Itt nem a sztálinizmus kegyetlenkedéseiről akarok beszélni. Nem ilyenizmusról vagy olyanizmusról, hiszen Andrássy út 60, Guantanamo Öböl vagy Kolumbiában a Cauca folyó vizesései, sztalinizmus, bushizmus, maoizmus, fasizmus, egyre megy. Az emberiség szemetjét mindenütt fel-felveti a hab. Eleget beszélnek, írnak és írtak erről mások. Inkább az ember, sajnos nem gyakran, de időknint, feltarthatalanul felszinre törő 'emberség'-ét emliteném meg. Az összetartást, a bizalmat, a szeretetet, ami Éva volt börtöntársaiban volt és magmaradt. A kis csapat, másfél-kéttucat, itt-ott rendesen deresedő asszony évente összejött, hol itt hol ott, Budapesten, Fehérváron, Somogyhatvanban, Somban, valamelyiküknél ebédre, beszélgetni. A kilencvenes évek elején én szoktam Évát meg egy két társát fuvarozni a tálálkozóra, hát engem is meghívtak. Nagyon, nagyon élveztem a társaságukat, a kapcsolat társadalmi kötöttség és minden flanc nélküi őszinteségét, nyiltságát. A somi állatorvos felesége, a somogyhatvani kulák lány, a pesti vénkisasszony, aki tizennyolc éves korában végsőfokon kapott kegyelmet, azután, hogy bűntársait, a vőlegényét, az édesanyját és az apját háborús bűnösként kivégezték, mind - mind egy család volt. Szolzsenicin monumentális könyve jutott eszembe, a magyar címe azt hiszem Az 'Első Szint', ahol a történet hol a Saraskában lévő rabok, hol pedig a 'szabad' alkalmazottak, őrök, adminisztrátorok világában zajlik, és amiben nekem mindig megkönyebbülés volt amikor az iró visszament a szabad szovjet társadalomból a börtönbe, a rabok közt levő emberi légkörbe.
Kilencvennégy nyarán Éva megkért, hogy vigyük ki őt meg unokáját, Balázst, Svájcba rokonokhoz nyaralni. Csillával együtt négyen bepakoltunk a Ladába és végig Ausztrián, Innsbruckon át mentünk fel Svájc keleti végéhez. Útközben elmentünk a kis falu mellett, ahol a háború után Csilláék éheztek öt évig. Aztán St Moritz mellett, egy igen kunkori szerpentinen fel a tetőre. A fennsiknak ezen a részén több, még római kori, eredeti Román település van. Nagyon érdekelne többet tudni róluk, de sajnos még nem jutottam hozzá.
Nem számit, az ember mennnyit jár ide-oda, mindig lát újat, olyant, ami megragadja és velemarad. Ez a svájci út ilyen volt. Valódi igazgyöngy az emléktár limlomja között.
A ház, ahova érkeztünk 1470 körül épült. A házigazda, Marlblum zürichi fogorvos és hatvan év körüli férje nyárilakként használja. A méter vastag falak közt, legalább három szinten, különböző csigalépcsőkkel elérhető nagyon sok szoba, szupermodern konyha és három vagy négy fürdőszoba, olyan művészi modon volt berendezve, hogy az ember a teljes kényelem ellenére fél évezredes svájci parasztházban érezte magát. Kicsi kis falu Cunter, a hármas műút mellett, nem több mint harminc házzal. Este átjöttek a szomszédok beszélgetni. Helyi parasztemberek, de érthető német dialektusban beszéltek, legalábbis velünk. Borozgattunk, beszélgettünk. Nagyon érdekes volt olyan emberekkel tölteni időt, akik háborúról csak hallottak, akiknek a világ, amiben mi élünk olyan messze van, mintha nem is lenne. A téma a tejhozam, a várható időjárás, a tej ára és a legelők minősége körül forgott. Mintha nem csak térben, hanem időben utaztam volna, vissza évszázadokat, minha H.G. Wells irta volna az egészet, embereket, beszélgetést, házat, mindent. Leirhatatlan volt az élmény, az érzés. Megnyugtató. Ha a szemem behúnyom, most is vissza tudok menni abba a meleg nyári estébe. Emberekre, arcokra nem emlékszem, de nyugalom, béke árad szét bennem. Kár, hogy nem tudok behúnyt szemmel gépelni.
Másnap elköszöntünk, s Csillával ketten, Olaszország északi csücskén, Merinón át, Balzanót érintve, a Dráva felső folyása mellet, Klagenfurt fölött jöttünk vissza Ausztriába, aztán Szlovénián át, Barcsnál Magyarországra és jóval éjfél után leparkoltam a présházunk előtt. A tanya előtti villany fényénél kicsit furcsán nézett ki a szöllő, de fáradtak voltunk, bementünk aludni.
Na, reggel aztán felébredtünk! A szöllő olyan volt, mint egy csatatér. Levelek, hajtások, fürtök a földön, a szöllősorok északi oldalát mintha leborotválták volna. Életlen késsel! Jégverés volt előző nap. Délelőtt jött a hír Pesten keresztül Nagy Jánosékhoz továbbitva. Varga Boldizsár felesége, a Mari táviratozott, hogy azonnal jöjjünk, permetezni kell.
Bizony kellett is. Szerencsénk volt, mert nekünk maradt mit permetezni. Az északnyugat-nyugat felől jövő jég a sorok déli oldalát majdnem érintetlenül hagyta. Csak hatvan százalék körüli kárunk volt. Örlős Jóska szomszédunk észak-dél irányú sorai keresztbe kapták a jeget, több mint kilencven százalékos kárral. Ő jóformán csak megroncsolt tőkéket fertőtlenitett a permetlével. Volt valami biztositás féle. A Földhivatal felvette a kárt és azt mondták, hogy a biztositó majd fizet. Lehet, hogy volt, akinek fizetett, de nekem akkor már nem volt szöllőm.
Hanem hogyanis volt ez az egész? Nem szivesen emlékszem rá, hiszen egy élet álmára huztam rá a szemfedőt, amikor elhatároztam, hogy feladom az Otthont. De vegyük csak szépen sorjában a dolgokat.

A jégverést kiheverte a szöllő. Nagy élvezettel cirógattuk, babusgattuk a szép tőkéket. A sorok között, itt-ott, saját használatra zöldséget termeltünk. Sokan, tulajdonképen helyesen, ellenzik az ilyen vegyes termelést, de szükség törvenyt bont. Észlelhető hátrányt nem tapasztaltunk, és nagyon finom volt a terméke.
Még a kilencvenegyes bicikli úton találtam rá egy régi barátra, Dorn Katira. Harkányban dolgozott a fürdőben, de Siklóson lakott. Kati gyulaji sváblány volt. A falu egyetlen sváb családjának öt gyereke közül az egyik. Már anyányi lány volt, amikor nálunk dolgozott. Negyvenhárom-negyvennégyben ő vigyázott ránk. Kiválóan jóeszű, ügyes, kedves, határozottan szép lány volt. Az iskolában első tanuló, kitüntetéssel végezte az elemit. Tovább nem tanulhatott. Kellett a néhány pengő, amit keresett a család fenntartásához. Idősebb bátyja Ádám, katona volt valahol a fronton. Édesapja beteges, elég hamar meg is halt. 'Morbus Hungaricus' a 'magyar halál', tüdőbaj. Leventekorú Pali bátyjával ketten tartották el a családot.
A 'felszabadúlás' után befogták az alig tizenhétéves lányt és elvitték 'malenki robot' ra Oroszországba. Miért? Godolom, mint háborús bűnöst a származása miatt. Négy évet volt ott kint. Negyvenkilencben jött haza. Mikor meglátogatott bennünket már Szekszárdon laktunk. Mesélte, hogy sokat dolgoztak, sokat éheztek, különben nem bántották.
Gyulajon ment férjhez a Kiskut-i erdészhez, Nagy Jánoshoz. Sok ide -oda helyezés után Siklósra kerültek. Mikor megismertem már nyugdijban volt. Szép házuk volt nagy telken, a József Atilla utcában. Volt kertjük, szöllejük, kis szántóföld, állatotkat tartottak. Jól éltek. Egymással is. Volt két lányuk, öt unokájuk. János sokat olvasó, minden után érdeklődő, komoly ember volt. Gyakran jártam náluk. Beszélgettünk, jártunk horgászni a Matty-i Tóra, gombát szedni az erdőbe. Jóbarátok lettünk, igen megszerettem.
Hogy is van az a legelő, a sok ganéval, meg a virágszedés? A nyolcvankilences rendszer váltás, az új 'felszabadúlás', akármilyen szépeket igért, alaposan beleszántott az életbe. Az övékébe is. A János elszomorodott, elfáradt, elment. A család, gyerekek, unokák egészségi és megélhetési gondokkal, talaj nélkül hajlongtak az új 'rendszer' ide-oda fújó szelében. Hanem Kati derűs lelkét nem tudta megtörni a cudar világ. Szabadság? Igazság? Igazságtalanság? Mi az mind? Csak fogalmak. Nincsenek is! Legelő van! Virág van! Lehet szedni! Jónak kell lenni. Annyi az egész!
A múlt télen, 2008 decemberében, egyik nap Gábor unokája ebédelt nála. Ebéd után Kati a hintaszékben szunyókált mikor szépen, végleg elaludt. Isten Veled Katikám, tudom, hogy békével nyugszol.
1993 nyarán Varga Boldizsár, egy dűlővel odébbi szomszédom szölleje eladó lett. Nehéz volt akkoriban szöllőt eladni. A több mint egyholdas gyönyörű szöllőért, lakható tanyával, két nagy teljesen felszerelt pincével, körülbelül huszonötezer kanadai dollának megfelelő forintot kért. Nevetséges összeg. Felhivtam Ambach Miska, volt szekszárdi földim és évfolyamtársamat Williams Lake-ben. Tudtam, hogy ő is hazafelé kacsintgat, s mondtam neki, mi van. Miska egy-kettőre megjelent és meg is vette a szöllőt Németkérben lakó öccsének. Még most is megvan Miska azóta megözvegyült sógornőjének.
Szép évek voltak. Néha kemény munka, vidám szüretek. Csillával sokat jártuk a gyönyörű magyar lomberdőket. Gombát szedtünk, szivtuk be a látványt, az illatot, az Otthont. Édesapám hamvait is egy tölgyesben szórta szét Édesanyám, a Gyulaj-i erdőben, a Páriba vezető földút végétől tán ötven méternyire, nem messze Róth Gyuszi bácsi emlékművétől. Régen is becsülték egymást, itt is jól megférnek. Aztán 2008-ban ugyanott szórtuk szét Édesanyám hamvait. Legyenek együtt. Otthon. Mikor tavaly egyszer megnéztük Őket, az avarba fektetett lapos gránitdarabtól néhány méternyire dámtehén legelt.
Pécsett lakott Muti unokanővérem Attila fia, feleségével, Gabival és két gyerekével. Attila a pécsi televíziónak volt műszaki főnöke, felesége, szintén üzemmérnök, a Matávnál dolgozott. Szép házat épitettek Pécs nyugati végén a Menta Dűlöben. Sokat segitettünk egymásnak. Jártak hozzánk szüretelni, sokszor szálltunk meg náluk. Nagyon jó gyerekek.
Attila a nagyapja senkinek nem ártó, szelid természetét örökölte. Nem volt párttag. Az új rendszerben hamar kifúrták az állásából. Nemsokkal később Gabi állása is megszűnt. Hosszú idő után Attila Pesten kapott valami állást, amiből megélnek. Szerencséje volt. Különben volt gond is elég. A pécsi házat nagyon nehéz volt eladni. A végén, gyenge árért, de csak sikerült és Piliscsabán épitettek kisebbet. Most, új kölcsönnel, hatvannéhány évesen, ott lógnak a szalmaszálon, onnan jár be az öcskös Pestre dolgozni. A gyerekeik? Éppen úgy mint a mieink Kanadában. Végzettségük van, és örülnek, ha ma van munkájuk. Hogy holnap mi lesz? Majd azt is meglátjuk.
A hetvenes évek közepe óta egyre inkább szembetűnővé vált bizonyos fokú gazdasági kiegyenlitődés, amit a legtöbb nem túl kapzsi ember szivesen látott, gondolván, hogy négy évszázad gyarmat gazdálkodás alatt eleget szivtuk a 'harmadik' világ vérét. Jusson végre azoknak is valami.
Igenám, csakhogy az egyre gyorsuló népszaporodás és természeti kincs kiaknázás folytán a világ szegény rétegeinek életszinvonal emelkedése a mérhetőség határa alatt maradt, viszont megidult, és azóta egyre gyorsul Északamarika, Európa, Ausztrália, Japán, tehát a 'nyugati' világ középrétegeinek fokozatos elszegényedése és a demokrácia intézményének, és emberséges velejáróinak, ezzel szükségszerűen együttjáró bomlása. Manapság, harminc évvel később, nem szivesen, de könnyen söpörjük szőnyeg alá az egészet, azzal, hogy globalizáció, hisz a mai munkásnemzedék nagy része már nem is emlékszik honnan és hogyan jöttünk idáig. Nem is számit! A világ igy megyen.
Figyeltem én ezeket a dolgokat, akkor is, amikor tizenöt évvel ezelőtt nyugíjba mentem, láttam merre tartunk, de úgy láttam, hogy bár Európa ugyan abba az irányba halad, mintha kicsit lassabban menne mint Amerika. Ez erősitette bennem a rejtett vágyálmot, hogy az egész család, gyerekestől, unokástól hazaköltözzék. Ez a gondolat volt a gerince 1992-es hazatelepedésemnek.
Tehát, ahogy néztem a világot, több szempontból figyeltem, mérlegeltem, amit láttam. Kinga lányom és Michael, a férje, meglátogattak bennünket' 93-ban. Szüret után Kinga, munkája miatt, haza kellett, hogy menjen, de Mike maradt pár hónapot. Tetszett nekik az otthoni élet, hát figyeltem. Nagyon, nagyon, jajj de nagyon figyeltem, és lassacskán elszomorodtam, mert bár megitélésem szerint, Európa akkor még jóval Amerika mögött volt a lejtős pályán, de Magyarország helyzete egyre romlott, és úgy láttam, az én hátralevő életem nem elég hosszú ahhoz, hogy javulást lássak, ha valaha lesz is. Érdemben segiteni nem tudtam senkinek. Csillával ketten a kanadai viszonylataban igen gyengének számitható nyugdijból sokkal jobban tudtunk volna élni otthon, mint itt, de nem az volt a lényeg.
A kilencvenötös szöllőmetszés után már úgy jöttünk Viktóriába, hogy Csilla marad akkor már négyhónapos terhes lányunknak segiteni. Én visszamegyek, felszámolom Szekszárdot, Anyámékat haza küldöm, szüret után eladom a szöllőt, ha tudom, és az 'Otthon'-ból végleg (?) 'Itthon' lesz.
Éva autóját visszaadtuk, s mivel tartani nem tudta, segitettem neki eladni. Nem volt nehéz egy jó Ladát eladni. Egy ideig nem volt autóm. Amig odavoltunk Kanadába, anyámék a Gemenc Szállóból hozták hétvégeken a kosztot. Éppen akkoriban bátyám úgy döntött, hogy nem izlik neki a Gemenc főztje, hát Siklósról jártam haza a hétvégeken főzni. Jó formában voltam, birtam.
Péntek este bepakoltam, felraktam a bicklire az átvetőket. Rendszerint vittem haza tiz, néha tizenöt liter bort. Szombat hajnalban négy, fél öt körül legurultam a szöllőből a műútra, Nagytótfalu, Harsány, Villány, Pócsa, Ócsárdon, Bólyon át Szajkba, onnan a Pécs-Mohácsi főúton Mohács-Szöllőhegy, Bár, Dunszekcső, Bátaszék, Várdomb, Szekszárd. Ha nem álltam meg útközben négy és fél, öt óra alatt ott voltam. Délre megfőztem az ebédet, két napot együtt voltunk, hétfőn reggel aztán vissza Siklósra. Volt sebességmérő a biciklin, mértem a távolságot. A tanya ajtajából a lakásig pont 92 kilóméter volt. Ha az elején tán nem is annyira, a végén biztos jó formában voltam. Szerettem csinálni, csak a kezeim sinylették meg.
A szekszárdi lakást julius végére sikerült eladni. A szüret is meglett, a szép termésből jó bor lett. A szöllőt Ambach Miska sógornője vette meg, annyiért amennyiért én vettem '91-ben. Ennek most tizennégy éve. Most már biztosra tudom, hogy a szép kis szöllő, a

tanya, a Városhegy, életem végéig velem van, nagyon mélyen, de könnyen feljön és úgy átmelegiti a lelkemet, hogy szinte megszédülök. Gyönyörű volt, mint sokminden más, ami elmúlt ugyan, mégis megvan. Az egész élet. Megérte!

ALKONYODIK

Megy az idő, nőnek az unokák, változik a világ. Nem javul. Nem. Azt nem teszi. Világszerte gyorsul a patkányverseny, de a csillagok még mindig azok, amik szoktak lenni, s ha este tiszta az idő és felnézek, még mindig éppen úgy otthon vagyok, mint akkor régen, félévszázada, amikor olyan nagyon-nagyon hiányzott a haza.

Néha, télen amikor olcsó a repülőjegy, hazamegyünk néhány hétre. Ha lehet, egy-egy csütörtök este elmegyek Schneider Gáborral Visegrádra a már sok évtizede rendszeres tarokk partira, Madas Laci bácsival, Rentz Jancsival és Bánó Lacival tarokkozni. Nagyon jó néha ott lenni. Ott semmi sem változik, csak legfeljebb az itt-ott még sötét hajszálak fogynak, deresednek. Aztán megint vissza csillagot nézni. Kertészkedek, muzsikálok, látom a világot. Olyan amilyen. A gyerekek küzködnek, hálistennek birják. Hogy mi lesz? Nem az én dolgom. Az én dolgom az, hogy lássam a szépet, a jót. Hogy 'ember' legyek. Akármi lesz! Hogy a végén is azt mondhassam: megérte. (2009. december...)

Rétfalvi László: **Ismét a Csendes Parton, 1976-77**

Bár a korábbi években gyakran volt alkalmunk érezni a kellemes 'éghajlat változást', amikor 'télből a tavaszba' utaztunk Edmonton és Vancouver között, az 1976 március-végi utunk Ottawából Vancouverbe nem volt hasonló ellentétben leírható. De a változás itt is pozitív volt: a sózással elősegített út-fagytalanítás 'latyakosságát' a gyakori esővel tisztára mosott utak zöld pázsittal szegélyezett üde képe váltotta fel. Vancouver, ha nem is építményei által, de fizikai környezet adottságai révén a világ egyik legszebb települése. Nekünk pedig érkezésünkkor újra 'otthont' jelentett. Leonnak szülővárosa, nekem pedig kanadai életem első nyolc évének többékevésbé állandó lakhelye, egyetemi tanulmányaim otthona, a 'kanadai életbe való berázódásom' színhelye.

Ingóságainkat ideiglenesen az előre elrendezett módon raktároztattuk, öttagú családunk pedig bőröndeikkel beköltözött, mint egy hotelba, a nagymama/anya/anyós házába. Nem volt idegen a hely, mindannyian jól ismertük komfortjait és környezetét korábbi látogatásainkból.

Új munkahelyem sem volt ismeretlen, hiszen azt már meglátogattam két korábbi utamon, a személyzet pedig csak részében, hiszen majd mind 'régi', a nagy reorganizációs bővülés előtti időkből való volt, akikkel többször találkoztam még egyetemi éveim alatt is. Kevés kivétellel a költöző madarak életterének védelmével voltak elfoglalva, tehát organizációs csoportomba tartoztak s hamaros A/RD ('megbízott regionális igazgatói') felkérésem után pedig, ideiglenesen mindegyikért felelős lettem. Voltak ebben furcsaságok, hiszen akkori többségük háborút megjárt, 'katonaviselt emberek' voltak, nálam majd egy generációval idősebbek, de 'rangidősségem' révén engem bíztak meg (gondolom az RDG és ottawai CWS-DG megbeszélése alapján) a feladattal. Ezen utóbbi pozició okán jó darabig nem is jutot időm foglalkozni beosztottaim munkakörével, hónapokig ment minden a korábbi kerékvágásban (levelében testvérbátyám igazmondóan említette, hogy "egy helyettesítés többletet jelent, hát még egy induló vállalkozásnál...de ugyanakkor egy menedzser szerű beosztás magasabb fokon is... visszalépést jelent bizonyos konkrét szakmai területen"). Egy másik furcsaság szintén említést érdemel. A CWS regionális irodája, korábbi hányatottsága után, a Vancouvertől délre félórányi autózásra lévő újonnan, fontos madár-élettér tulajdonsága okán, állami tulajdonba vásárolt 'Reifel farm' tágas családi házába költözött és legtöbb irodahelység a még eredeti állapotában lévő (plüss-egyikben rózsaszínű-szőnyeggel ellátott) hálószobákban találtatott. Sőt, mindegyikhez tartozott külön fürdőszoba (amely hivatalosan csak az Ottawában székelő Deputy Minister, azaz szakminiszternek járt ki).

A Környezet Minisztérium regionális szerkezetei ezideig inkább csak papíron voltak jelen, a sok innen-onnan odahelyezett komponenseiből főleg az 'összetartozottság' hiányzott. A frissen kinevezett 'összehangoló' menedzsment is csak tapogatózott feladatai irányába. A szerkezet megnevezései sem voltak szerencsések: hangzatos elnevezésű részei mint a 'Környezet-Gazdálkodási Szolgálat' (azaz EMS), ahová mi is tartoztunk, a 'környezet' csak elenyésző részében gazdálkodott (azt is megosztottan a tartománnyal) és a 'Környezet-Védelmi Szolgálat', egy frissen 'összetákolt' elem pedig semit sem védett mert nem volt 'hatósági jogköre' és az EARProcess-be (lásd korábban) 'kapaszkodva' próbálta magát érvényesíteni. A következő években az 'EARP' lett lényegében az említett két nagy szerkezeti egység aktivitásai túlnyomó részének mozgatója, legalább is ahogy azok engem érintettek.

Mint A/RD hivatalos voltam az RDG által kezdeményezett minden megmozdulásra. Magával hozhatta előző pósztjáról érdeklődését a kontinentalis méretekben is nagy Columbia folyó gazdasági potenciájával kapcsolatban (bár vizierőmű-energia termelésre az már használatban volt) és a CWS-t gondolta legmegfelelőbbnek a folyó felső folyásának ökológiai felmérésre. A feladatba hamarosan bele is kezdtünk vizi-madár állományának rendszeresített légi felmérésével, kapcsolatot teremtettünk a provinciális kormány érdeklődő szerveivel és kezdeményeztünk egy átfogó szakirodalom-áttekintést. Kivettem részemet a feladatból egy 'probléma-analizis' összeállítással, ami nagy vonalakban mutatta be a követendő vizsgálatok menetét. A projekttel kapcsolatban volt első alkalmam meglátogatni a 'Creston Valley Wildlife Management Area'-t, a jó egy évtizede federális-provinciális kooperációban működtetett nagy kiterjedésű, fontos 'vizes terület'-et British Columbia délkeleti csücskében. A Columbia project létrehozott hasznos információkat és meglátásokat, de mint olyan sok 'nagy-lélegzettel' indult kezdeményezés, ez is kifulladt az érdeklődés (pénzhiány) múlásán. Érdekkeltő volt egy augusztusi szemle: személyes élményeket szerezni az akkor már működő Trans-Alaska Pipeline látogatásával. Az RDG irodája szervezte az egész kiruccanást a régiónális egységek igazgatói számára. Vancouverből repültünk egy bérelt 10 személyes Mitsubishi turbopropelleres 'executive' géppel fel Alaska Beaufort tenger-parti Prudhoe Bay nevű olaj kitermelő központjához, majd délnek le, megállva a vezeték különböző pontjain, Anchorage-ban éjszakázva. Elámító volt a 'project' kolosszális mérete és annak elgondolkodtató költsége. De a 'mindenható' olajért befektetni érdemes az akkor és még most is működő kapitalista gazdálkodás alapján. Pozitivumként említhető, hogy az 'örökös fagyott talaj' megbízhatatlansága miatt emelt, dupla 'lábakon' nyugvó vezeték alkalmat adott (amit, építői a végletekig hangsúlyoztak is), a vidék rénszarvasainak szabad mozgására. Visszaúton

nagy kerülővel a Mackenzie folyó deltájában fekvő Inuvik nevű településre, majd a nagy folyó vonalát délnek követve a Nagy Rabszolga Tó északi partján fekvő Yellowknife-ba repültünk, mostanra már elködösödött okok miatt, de legvalószínűlebb az akkor befejeződő Mackenzie gázvezeték javaslat (Berger bírói) vizsgálóbizottsága kapcsán.

Bonyodalmas volt számomra, CWS kollegáim bevonásával is, előrelátóan összehozni szervezetünk számára egy munkatervet, amit az akkor 'burokratikus-divat'-ba jövő kifejezéssel 'Program Activity Structure'-nak neveztek és az RDG iroda egyik fő feladata lett. Nagyon is hittem én a tervezésben, az előre való gondolkodásban, a célokért való öszpontosításban, de régóta úgymond 'önállóan működő' biológusaink aktivitásait racionalizálni csak úgy 'kutyafuttában', egy egybefüggő/összehangolt programban nem volt egyszerű. Emellett, megvédeni minden egyes projekt-biologus előrejelzett költségét más aktivitások költségének ellenében csak növelte a bonyodalmat.

Október elején megszűnt A/RD funkcióm, mivel megérkezett több kinevezett vezető és 'szenior' biológus, köztük Gordon Staines, regionális igazgató. Közvetlen felettesem Nolan Perret kivételével, aki Ottawából jött és akivel akkor találkoztam először, mind nyug-

díjkorhoz közeli ismerősök voltak, akik edmontoni pozíciójukat cserélték fel laterális transzfer formájában, valószínűleg a kedvezőbb klíma kedvéért. Munkaidőmet egy darabig lefoglalta korábbi teendőim átruházása az új 'menedzsment'-re, majd a Columbia projekt utolsó szakasza és végül arra is jutott idő, hogy egyenként elbeszélgessek saját beosztottjaimmal.

Munkába állásom fontossága mellett családunknak legalább olyan fontos volt állandó lakhelyet találni. Tisa kislányunk, a nagymama házának megfelelő kényelme és odaadó gondoskodása ellenére is megjegyezte, hogy nekünk nincs otthonunk ("we have no home"), ami igazában minket is aggasztott. Korábban már írtam a majdnem lehetetlen helyzetről: olyan házat találni, ami jó környezetben van, nekünk tettszetős és ára megengedhető. Nap-nap után böngésztük a napilapok hirdetéseit, egyes nagyobb ingatlankezelő vállalatok katalógusait és jártuk a várost és környékét, szemügyre venni az igéretes közleményeket. Ahogy a napok haladtak és szemléink után túl tettük magunkat nagyszámú 'igéretes' lehetőségen, gondolkodásunkban egyre tágult az elején szűkre szabott költség-keretünk, azaz rákényszerültünk magasabb árú házakat is jelöltjeink közé venni. A magasabb árú házak, természetesen nagyobb anyagi leterhelést, azaz nagyobb eladósodást jelentettek.

Keresgélésünk közepett egy később humorosra fordult aspektust észleltünk. A fényképes katalógusokban nem ritkán, nagyon is megengedhető áron, tettszetős rajzok voltak fényképek helyett, de azon építményeket hiába kerestük az adott címen, ott csupán üres telkeket találtunk. Nem kellett sokat elmélkednünk, hogy rájöjjünk, a tettszetős rajzok csak építendő házakat jelöltek, a jelzett ár az üres telket jelentette. (Ami igazán tragikomikussá teszi a történetet, hogy most 40 évvel később, az idősebb házingatlanok ára teljességében a telek árában van és az ott lévő építmény csak útban van és pénzbe kerül azt eltávolítani, hogy helyet csináljanak az újonnan építendőnek).

Elrettentve a vancouveri áraktól, munkahelyemhez sokkal közelebb, annak Tsawwassen nevű mellékvárosában nézegettünk lakás után, de a nagyváros árain farkasszemet kapva azok eladói szintén 'meredek' árakat kértek. Ahogy a sors hozta - vagy talán Bill Armstrong RDG-nek is köszönhetően, aki figyelmembe hozta, hogy terve szerint irodánkat hamarosan Vancouverbe költözteti - később már csak Vancouverre őszpontosítottunk. Ahogy aztán az ingatlan árak alakulása az évek folyamán mutatta, nagyon szerencsés volt döntésünk. Házvadászatunk két hónapig is eltartott és végül 'elejtett trófeánk' már más ház-vadászok által 'megsebezett' alanyként került ismét figyelmünkbe. Ugyanis a nekünk tettszetős, de túl magas áron hirdetett ház, miután egy potenciális vevő ajánlata nem állta a jelzálogpróbát, leredukáltan újra piacra lett dobva, amit mi bátorító jelként véve közel 10 százalékkal alacsonyabb áron tettünk rá ajánlatot. Az eladó viszont-ajánlatát visszautasítva tovább kellett várnunk az eredményre, de végül is sikerrel jártunk.

1976 június 7 hatállyal tulajdonosai lettünk a '4646-West 5th Avenue' cím alatti háznak és beköltöztethettük három hónapja raktárban tárolt butorainkat és utána beköltözhetett családunk is. A ház egyből lakható volt s a nappali menyezetének újrafestésén kívül nem is kellett más javítást eszközölni. Az eladósodástól való viszolygásunk a háttérbe szorult a hosszantartó, eredménytelen ház-vásárlási próbálkozásaink során és mire döntésre jutottunk, az eredetileg gazdasági kereteinken belül maradó kölcsön igényünk jócskán túl haladta kezdeti elképzeléseinket. Az illyesztő összeg, amit hitelként fel kellett venni a banktól, több mint kétszerese lett korábbi házhitelünknek és ami még illyesztőbb, a fizetendő kamat évi 12%-on állt. Nem kell szám-zseninek lenni, hogy ráérezzünk a kölcsön nyomasztó 'árára'. Havi törlesztésünk összege meghaladta a korábbi lakásunk törlesztési összegének 3½-szorosát. (Most visszatekintve - 20/20-as látással - sokkal tovább is mehettünk volna, hiszen a kétszámjegyű inflációval lépést tartó fizetések hamar kezelhetővé tettek fenyegető nagyságú jelzálog-kölcsönöket).

Házunk, amely otthonunk lett s maradt a mai napig, úgymond 'Dutch colonial' stílusban épült, valamikor az a '20-as évek' elején.

A nagy ablakain szabadon beáramló napvilág látszólag nagyobbnak tűntette a belső helyiségeket, főleg az emeleti hálószobákat és a nagyjából eredeti állapotban maradt külseje pedig korát jelképezte. A jó állagban maradt régi építmények és bútorzatok mindig is kedvenceink voltak. Noni kisbabánk itt tette meg első önálló lépéseit és ünnepelte első születésnapját. Nem tartott sokáig kislányainknak megszokni az egyéni hálószobát és Dugó kutyánknak az 'ukászt', hogy házon belüli birodalma csak az emeletre vezető lépcsőkig tart. Sajnos üröm is vegyült otthont teremtő vásárlásunkba. Az első hetekben majd hogy visszafordítottuk az egészet, ha lehetett volna, a szemközti ház körül szinte éjjel-nappal tartó rendzavarás miatt. Nagyszámú, hosszúhajú, hangoskodó, rosszul-öltözött, torzomborz suhancok (az akkori 'hippy-generáció', mindkét nemben) lődörögtek a házon belül és kivül, kezükben sörösüvegekkel. Az 'üresek' pedig szanaszét hevertek, az utcai aszfaltra is kiterjedve. Amikor panaszkodni mentük át, nem volt józan vagy értelmes ember akivel szót válthattunk volna. Később tudtuk meg, hogy frissen szétvált szülők négy elégedetlen csemetéje, barátaik besegítésével hozta mindenki tudtára elégedetlenségüket a helyzetről. Sokáig tarthatott a 'zűr', hogy máig is élesen elménkben maradjon, de mint mindennek, a rossznak is vége lett egyszer.

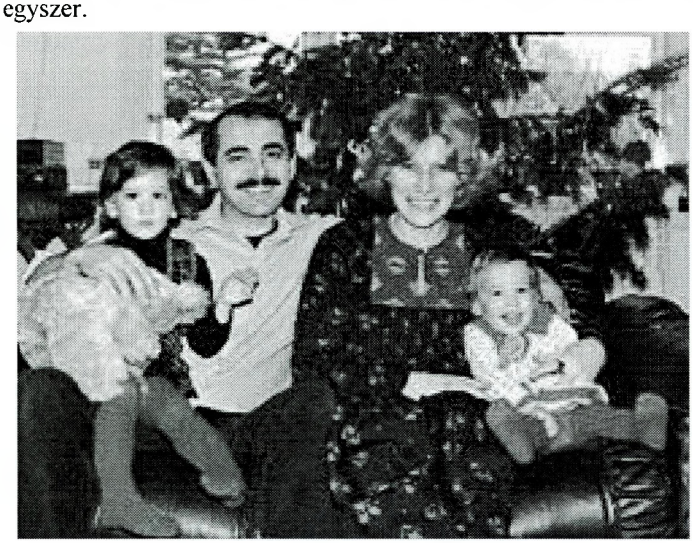

A nyár és ősz folyamán, esténként és hétvégeken gyakran besegítkezdtem ügyeskezű barátom Józsa Laci házbővítési akciójába, amit növekvő családja szükségeltetett. Baráti alapon tettem, de a kiváncsiság is vezetett, mivel az építkezések csínja-bínja mindig is érdekelt. Hozzáértése mellett bátorságát becsültem, ahogy közönséges erdőmérnök léttére neki mert állni kibontani háza tetejét és fabrikálni extra háló és fürdőszobákat. Tanultam is az alkalomból, főleg azt, hogy mire képes egy tettrekész ember és hogyan lehet nagy baklövéseket elkerülni, amelyek hasznomra váltak nem is sokkal később saját rezidenciánk alakítgatásánál.
Leone-al közösen hozott családi vonatkozású döntésünk bebiztosítására, hogy tovább nem gyarapítjuk családunkat, november elején alávetettem magam egy 'vasektómia' műtétnek.
A karácsonyt lakószobánk frissen vásárolt brit bőr garnitúrájának kényelmében, és szerencsénkre ismét kitűnően működő kandallónk melegében, nagyobb családi körben, Leone Édesanyjának, testvérének Sylviának és sógorának Franknek a bevonásával töltöttük.

□

Amit az előző évben csak kóstolónak kaptunk, **1977**-ben úgy zúdult ránk a potenciális gazdasági fejlesztésekkel kapcsolatos 'környezet vizsgálati' munkateher, hogy alig látszottunk ki belőle. Időben nem kell messzire visszamennünk, hogy emlékezzünk az 'Környezeti Hatás Vizsgálat' (Environmental Impact Assessment-EIA) néven fémjelzett, 1973-as kezdetű 'politikai váltásra', aminek eredményeként jött létre a Környezet Minisztérium (Department of Environment-DOE, később EC) és annak erősen kibővített regionális szerkezete. Az EIA feladatot az EARP (lásd korábban) nevű törvény-erejű kormányhatározat a föderális állami struktúra minden részére megszabta, de a DOE, mint abban szakosodott szervezet külön jelentőséggel birt. Bár januárban még akadt csoportunknak idő összeülni folyamatban lévő munkákat magunk közt bemutatni és azok folytatását megbeszélni, de utána már a folyamatosan érkező, általunk 'tűzoltás'-nak titulált megkérések, reszt venni a gombamódra növekvő 'bizottság'-ok (committees), 'munkacsoportok' (working groups), 'feladat csapatok' (task forces) munkájában mindazt a háttérbe szorították. Volt lehetőségünk nemet mondani a megkérésekre, de mivel legtöbbje, legalább is az elején, a szervezetileg felettes EMS-en keresztül érkezett, nem volt tanácsos nemet mondani. Emellett, a CWS mint hatósági jogkörben igen szegényes szervezet, kellett, hogy minden alkalmat kihasználjon érdekei érvényesítésére.
A különböző munkacsoportok legtöbbször hasznos feladatot láttak el a résztvevő szervezeteik érdekeinek összehangolásával, a kéznél lévő adatok bemutatásával és ami a legfontosabb minden döntéshozásban, a hiányzó információk és a potenciális károk eshetőségeinek hangsúlyozásával. A DOE újszerűsége révén keletkezett túlzott rétegződés miatt az információ áramlása itt-ott akadozott, de rövid időn belül maguktól elkoptak az akadályok. Ami talán a leghasznosabb volt a folyamatban, hogy a csoportok összehozták időről időre a DOE és más föderális minisztériumok berkeiben dolgozó szakembereit, akik tudásuk megosztásával erősítették egymás álláspontját.
Túlnyomó részben, a felülvizsgáló csoportok figyelmébe hozott vagy kerülő 'fejlesztési indítvány'-ok nyersanyag kitermeléssel és annak szállításával voltak kapcsolatosak. Ilyenek a (majdnem kizárólag felszíni) érc és szénbányák, a kőolaj és földgáz kutatás, termelés és szállítás csővezetéken és tanker-hajókkal. Gyakoriak, szintén a szállítással kapcsolatos villamos áram vezetékek, a navigálható vízfolyások szabályozása gátakkal és kotrással, valamint repülőterek építése és bővítése. Mivel ezek mind olyan területeket érintettek, amelyek a föderális állami érdekkörbe tartoznak környezeti, gazdasági vagy szociális szempontból, megvalósításuk előtt potenciális káros hatásukat kikerülendő, részleteiket az EARP által 'górcső' alá kellett venni. Az év folyamán több tucat indítvány került, vagy hoztak figyelmünkbe, amelyek 'kezelése' több-kevesebb időt vett igénybe fontossága vagy időszerűsége révén. Itt csak egy pár kerül most említésre.
A legnagyobb lélegzetű és számunkra legidőigényesebb fejlesztési indítvány az ALCAN néven ismereté vált, az Alaska Highway vonalát nagyjából követő, az alaszkai Északi Lejtő (North Slope) környékéről szállítandó földgáz tervezett vezetéke volt. A gázkitermelő cégek közötti több éve dúló harc a kanadai Nemzeti Energia Tanács (National Energy Board - NEB) döntése alapján a kanadai cégek által támogatott lehetőség javára fordult, miután az NEB saját hatáskörében kezdte el annak EIA vizsgálatát.
Eleinte hetente, majd később majdnem naponta lettünk összehívva új fejlemények közlésére, azok megtárgyalására és szervezeteink adat szükségleteinek meghatározására. A kanadai szisztémában ugyanis a 'kezdeményező' (proponent) volt köteles a környezeti károk elkerüléséhez szükséges adatbázist beszerezni, de hamarosan nyilvánvaló lett, hogy az állami szervezetek felülvizsgáló/véleményező munkája, ami függetlenül szerzett adatokon kellett, hogy nyugodjon, nem volt végezhető általános információk hiányban. Annak orvoslására kellett, nagyon rövid időn belül, egy terep-programot megszervezni a szükséges adatok beszerzésére. Az EMS/DOE minden szak-egysége (akkor még az erdészet és halászat is oda tartozott) belekezdett a feladatba.
Időszűke szabta meg tervezett munkánk milyenségét, ami a vezeték nyomvonala (több mint 2000 km) által keresztezett területek (költöző) madaraknak fontos élettér- tulajdonságait szándékozott felmérni. Bár alkalmam volt bevonni a munkába csoportom bármely biológusát, a körülmények engedték, hogy a Whitehorse, YT-ban lakó biológusunk mellet csupán szerződéssel felvett fiatalokat alkalmazzunk. Legtöbbjük alapfokú biológus képesítéssel

rendelkezett, de a legfontosabb kritériumnak az énekesmadarak és énekük felismerésének képességét tartottuk. A különböző élettértípusokban mérendő madár előfordulásokat terveztük használni az érzékenyebb területek meghatározására. Ezzel kapcsolatos egy humoros emlékem a hallás-romlás korai jelentkezéséről. Megkértem G. Kaiser kollegámat, hogy szalagra felvett/visszajátszott madárdalok alapján segítsen megszűrni a jelentkezőket. Előzetes próbánkon találtunk egy 'üres' részt a szalagon s amikor az jött elő a vizsga alatt, jeleztük a hiányt. De egyik alanyunk, egy angolt törve beszélő 'francia-kanadás' ifjú 'halt'-ot mutatott és a Regulus satrapa nevet ejtett ki azon alkalomkor. Igaza volt, a magas-hangú 'Aranyfejű királyka' hangja ott volt a szalagon, de azt mi már (akkor csak 35-40 évesen) nem hallottuk.

A kiválasztott hat tagú (3 lány, 3 fiú) csapat általános utasításokkal, a legújabb 'kinti' (outdoor) öltözékkel, hálózsákkal, sátrokkal és Grumman aluminium kenukkal felszerelve, bérelt járművekben indult útnak május végén a hat hetes túrára. Yukonba érkezésükkor M. Denninton mutatta ki a kezdőpontokat, majd önállóságukat latba vetve nekiláttak a felméréseknek. A rendkívül nagy kiterjedésű területet csak hozzávetőlegesen, minta-vonalakon mért adatokkal tudtuk értékelni, de a könnyen vizsgálható vizes-területek szinte magukért 'beszéltek'. Ismeretszerzés céljából magam is részt vettem egy 'helyszíni légi szemle'-csoport munkájában, ahol kihasználhattuk pontonos Otter repülőnk képességeit és a nyomvonal több pontján a földszintről is megvizsgáltuk a terepet. A begyűjtött anyag formálta szervezetünk álláspontját a július elején Whitehorseban, a NEB által levezetett 'Nyilvános Meghallgatáson' (Public Hearings). Szükségtelen mondani, hogy a 'kezdeményező' reprezentánsai az építkezéssel kapcsolatos potenciális károkat a legalacsonyabb szintre tették, míg a 'közösség érdekeit' reprezentáló állami szervezetek a kézben lévő adatok hiányosságait hangsúlyozták. Nem számítottak az ellentétek, az indítvány tovább húzódó utóélete ellenére a gázvezeték nem épült meg. Nem az ellene szóló felvetések miatt, hanem a földgáz világpiaci árának drasztikus csökkenése okán. A projectbe fektetett erőfeszítés és annak árazása úgy az indítványozók (magántőke), mint a felülvizsgálók (adófizetők) részéről jelentős forrásokat emésztettek fel és a költségek értelmezése nem egyértelmű!

Szintén szállítással kapcsolatosak a kevesebb, de szintén jelentős időt igénybe vevő Fraser folyó 'Szabályozó fal'-al (Training Walls) és a Kitimat kikötő bővítésével kapcsolatos deliberációk. Az utóbbi, mint olyan sok más hasonló felvetés, hol előkerült, hol a háttérbe vonult és az energia-vezetékek mintájára az üzleti érdekeltségek időszerűségén múlott. Az előbbi viszont, a Fraser folyó hajózhatósága fontosságán évente felmerülő feladat volt. Környezetvédelmi szempontból többnyire halászati szempontok voltak az előtérben, de a 'falak' mellé lerakott folyam-kotorékok benövényesített kis szigetekként, madár-életteret is képezhettek. Ezt a lehetőséget a projektért felelős Köz-Munkák Minisztériuma (Department of Public Works- DPW) csalétekként is használta felénk és a lazacokkal foglakozó Halászati és Tengeri Szolgálat (FMS) felé. A kis 'kotródék szigetek' viszont csak peremük költséges szikla-borításával voltak helyben tarthatók az ár ellenében, aminek költségét DPW nem akarta fedezni.

Megjelentek előjelzések a későbbiekben nagy idő és erőbefektetést igénylő indítványok is, mint a BC Északkeleti Szénbányával (NEBC Coal) kapcsolatos kikötő-fejlesztés a Vancouver-közeli Roberts Bank-on, valamint a Boundary Bay és a Vancouveri Nemzetközi Repülőterek bővítései.

A Nemzeti Parkok vezetőségének 'hosszú keze' volt edmontoni (ekkor már külön régió) irodámon keresztül nyomást gyakorolt rám (jogosan és helyesen!) a fehérfejű sasokkal kapcsolatos felméréseim publikálására. Még januárban felvettem Joan Lindeburgh frissen végzett biológust az adatok analizálására és azok térképeken való bemutatására. A munka sokáig tartott a 'tűzoltó' feladatok sokasága miatt, de az év végére azt a 'Damokleszi kardot' is el tudtam hárítani fejem felől. Joan elment az USA-ba továbbtanulni, de a vele nagyjából együtt alkalmazott Kathleen Fry és Moira Lemon (az ALCAN csapatban is) maradt tovább és végül a CWS más részlegében 'állandó' pozícióba kerültek. Ezt azért tartom érdemesnek említeni, mert előző éveim alatt egy kivétellel, nőket nem alkalmaztam segítőnek, amit a 'fejemhez is vágtak' alkalomadtán. Családi életünk teli volt örömmel. A két cseperedő kislány, csinos feleségem és bozontos Dugó kutyánk minden (a 'hippy-zavargások' utáni!) hazaérkezéskor a boldogság érzését gyarapították bennem. A nyár folyamán Leone gyakran kijött a kislányokkal meglátogatni munkahelyemen és együtt ebédezni a Fraser folyó tengerre néző gátja tetején. Júniusban új ruhákba öltöztetve ünnepeltük az egymást szorosan követő Crissi Józsa 4. és Nóni 2. születésnapját. Az augusztusi 'hosszú hétvégen', Victoriát is beiktatva meglátogattuk San Juan Szigetet, bemutatni csemetéinket Wally és Georgina Walling idős barátainknak, majd töltöttünk időt Jim és Joan Hudson látogatásával. Joan az ALS (Amyotrophic Lateral Sclerosis) kór végső fázisában szenvedett. Mindannyiunkra, de főleg kislányainkra rendkívül nagy hatással volt látni a szellemileg még briliáns, de fizikailag már 'ronccsá' lett személyt, akit a 60-as évek elején nekem még alkalmam volt megismerni mielőtt a betegség kikezdte. Férje, Jim a 'hideg háború' legmélyebb pontján feltelefonálta Moszkvát segítségért, mert a hírekben azt hallotta, hogy a szovjetek találtak gyógymódot a maládiára.

Szüleim Nóni kislányunkat ezideig csak hírből és fényképekről ismerték és igencsak buzdítottak egy újabb otthoni útra. Az év eleje óta terveztünk is hazalátogatni és korábbi jó emlékeink az otthoni őszi időjárásról késztettek az utat az év végére hagyni. A lakásunkhoz közeli üzleti negyed Dot Travel utazási irodán szereztük be a jegyeket (Tisa féláron, Noni díjmentesen) és az egész nem volt bonyolultabb mint a Magyarországra szakosodott irodák szolgálata. Szeptember 17.-én keltünk útra és a repülőn jutott teljes ülés minkét gyereknek, de más részletekre már nem emlékszem. Vagy talán arra, hogy akkoriban még szokás volt, legalább is nekünk öltönyben, nyakkendővel és általában 'ünnepibe' öltözve utazni. Ha össze is gyűrődtünk egy kicsit az út alatt, érkezéskor rokonaink 'jó színben' láttak újra. Budapesten bátyám és keresztfiam vártak Ferkó új sárga Wartburgjával, amit ezúttal minden dollár-besegítés nélkül szerzett csupán kétéves várakozás után (az autók kereslete még mindig a tetőfokon volt és '71-ben Európát megjárt hatéves autóját eredeti árának 70%-ért tudta eladni). Szüleim háza és kertje Jászberényben ragyogóan nézett ki, 'Anyukánk' és 'Papánk' pedig mindketten jó egészségben voltak. Hamarosan sógornőm Gabi és kislányuk Rita is megérkezett, miután időnk legnagyobb részét a csemeték játékainak gyönyörködésében töltöttük el. Bátyám, jelentős munka béli előléptetése okán sokat utazott és otthonlétünk alatt háromszor is ment külföldre (Moszkva, Bukarest és Berlin), de talált időt jegyet szerezni több kulturális eseményre, amin vagy együtt vagy távolléte miatt kettesben Leonnal vettünk részt. Láttunk/hallottunk Bernstein ballett

estet (Erkel Színház), operát (Falstaff - Operaház) és orgona hangversenyt (Zeneakadémia). A 'babysitter' funkciót Ferkóék jó szomszédja vállalta, aki nagyon érdeklődött dollárjaink iránt és a banki árfolyamnál jóval magasabban számította a vételt. Olyannyira, hogy a magunkkal vitt utazási csekkeket beváltatlanul hoztuk vissza Vancouverbe. Abban az időben Pesten rendszeresen az utcán szólítottak meg turistáknak látszó embereket átváltás után érdeklődni. Találtunk időt meglátogatni az Állatkertet, a Vidám Parkot és az 'Úttörő' Vasutat és felautózni a Mátrába, majd Gyuri kalauzolásában a lassan javítgatott Vár negyedet, de mindig gyorsan visszatértünk a nagyszülők otthonába. Kérésükre hazavittük azokat a filmtekercseket, amin Gyurika 1972-es West Coast Trail 'kalandjai' voltak rögzítve és az otthon bérelhető Super-8 vetítővel lejátszhattuk mindenki csodálatára. (Most jut eszembe, hogy érkezésünkkor vagy távozásunkkor, a vámosok nem is 'kekeckedtek', hogy mi tartalmaznak a tekercsek).

A gyerkőcökkel való elfoglaltságunk okán és saját járművünk híján nem kerestünk fel messzebb lakó barátokat. Sass Zoli volt madarászó osztálytársam viszont jött Kőtelekről sikeres harmadik házasságából született két szöszke apró lányával és Judit feleségével, szintén volt osztálytársunk Rideg Béla társaságában, aki valószínűleg vitte hozzá híremet. Zoli hozott ajándékba egy szép adag borjúhúst, aminek akkoriban látványa is ritkaság számba ment, de állatorvos foglalkozása révén neki az elérhető volt. A Keravil-vezető Béla pedig elvitt a Városházára bemutatni Kecskés Jóska volt osztálytársunkból lett Kárpáti 'Tanács Elnök elvtársnak' aki vadásztőr ajándékom viszonzására mindenképpen akart adni egy példányt a városi ereklye 'Lehel kürt' teljes nagyságú replikájából, amit tetemes súlya miatt nem fogadtam el. Többször láttuk a közelben lakó Telek családot, egymagam pedig felkerestem Kiss András, azaz Kampu becenevű rossz útra tért legrégibb barátomat és kapcsolatot teremtettünk Varga Jóskával, akinek rendkívüli fafaragó tehetségéről korábban nem volt tudomásom. Bátyám társaságában, aki általában nem nagyon szorgalmazta a rokonság-tartást, felkerestük szintén Ferkó nevű unokatestvérünk családját és ott találkoztunk anyjával, a hozzánk mindig kedves 'Ángyika' nénivel.

Sokat barangoltam a városban és részein Tisa kislányommal (Leone Nónival volt elfoglalva), visszaemlékezve azokra a 20 plusz év előtti gimnáziumi évekre, amelyek gyakori felidézése Kanadába kerülésem után olyan sok szívfájdalommal járt. A 'trisztáni' gyötrő sóvárgás gyakran hatalmába kerített, de apró lányom jelenléte könnyen kimentett a lehangolódásból. Egyik ilyen barangolás alatt határoztam el felkeresni Sáros András volt 'ábrázoló' tanáromat, akinek festőművész voltáról tudtam és reméltem tőle 'jász-tájokat' ábrázoló képeket szerezni. Nagyon barátságosan fogadott, de eladó olajfestményei valahol más városban kiállításon voltak és csupán kis akvarelleket tudott mutatni. Tisa segített is kiválasztani hármat, amik ma is nappalink ékességei. Hazaérve viszont Anyám nem volt 'elragadtatva' a szerzeményektől és lebecslését úgy fejezte ki, hogy fel se venné, ha azokat az utcán csak úgy heverni látná. Hogy honnan vettem én a képzőművészetekhez való vonzódásomat?

Látogatásunk vége felé voltak elszomorító jelenetek. Noni aggasztó hisztériás kitöréseken (tantrum) esett át, amiket korábban nem tapasztaltunk és 'pelenka-nélküliségét' is ideiglenesen elvesztette. Tisa pedig durcásam fogadta a nagymama öleléseit. Pedig amikor október 31.-én elutaztunk, láttuk Édesanyámat utoljára.

Még Európába való utazásunk előtt tettünk egy akkor előrelátónak tűnő döntést: idős házunk falüregeibe szigetelésként, az állam által proponált és részben dotált 'urea formaldehyde, azaz UFFI' - helyben megszilárduló hab-keveréket nyomatni. A munkát egy arra szakosodott vállalkozó végezte és eredményeként havi fűtésünk költsége jelentősen csökkent. De a baj ezután kezdődött. Hamarosan a 'hírek' tele voltak elrettentő példákkal az 'UFFI' mindent átható szagával, egészségrontó hatásával és ezek által az ingatlan árának 'zuhanásával'. Mi nem éreztünk kellemetlen szagot és eladáson sem gondolkodtunk, de természetesen aggódtunk az egészségre való hatás miatt. Amikor jöttek 'ellenhírek' is, úgy határoztunk, hogy nem kell azonnal hozzáfognunk a falak kibontásához.

Bár magyarországi utunk társadalmi életünk legfontosabb eseménye volt, meg kell azonban említenem, későn ébredő emlékként, az év elején, január 8.-án a Puszta Étteremben (a 'Kis

Budapest' közelében) megtartott 'Szakestély'-t. A rendezvény talán Soproni Csoportunk Kanadába érkezésének 20. évfordulóját volt hívatott megünnepelni, de bennem az hagyott emléket, hogy ismét találkozhattan és tölthettem időt sok régen látott 'soproni sorstársammal'

Karácsonyt az előző évhez hasonlóan rokoni társaságban, utunk élményeit ecsetelve töltöttük kényelmes otthonunkban. Szintén házunkhoz kötődő, de inkább személyi kapcsolatok erősítését szolgáló volt Karácsony másnapján megtartott 'OPEN HOUSE' – NYITOTT HÁZ eseményünk. Csináltunk mi már ilyent, még Edmontonban 1971-ben, amit általában új házba, vagy csak a szomszédságba újonnan beköltözködők adnak ismerőseiknek. Nem mintha sok példán estünk volna át, de mi kinyújtott baráti kéznek szántuk a dolgot. Olyan 'party-szerűség' az egész, kis harapnivalókkal, italokkal (nálunk forralt-borral) de inkább csak beszélgetéssel töltött órák ezek. Nem emlékszem milyen szélesen hirdettük az eseményt, de barátaink és ismerőseink közül 17-en, szomszédjaink közül 10-en és irodámból 6-an jelentek meg.

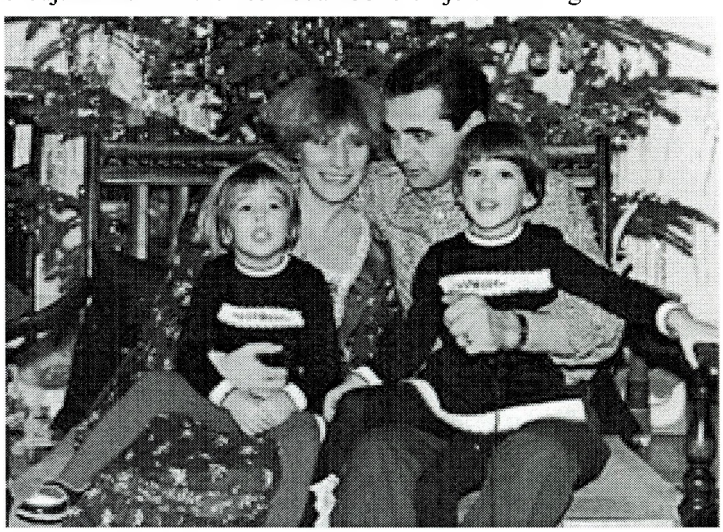

(2016 január 21, Vancouver, BC)

A vers már régebben íródott de most ahogy nézegettem a verseimet úgy gondoltam, hogy más is gondolt ezekre az eshetőségekre. Úgy vélem, hogy talán érdemes lenne megörökíteni a Kapocsban, ha te is úgy gondolod. Laci (2019 január, Parksville, BC)

Mi lett volna ha?

Nyugodt életemben eszembe sem jutott,
De gondolatától manapság nem tudok
Megválni, bár meddő gondolat az egész,
S csak régi magammal ellenségeskedés.
Mi let volna velem, ha otthon maradok?
Tán lehettem volna erdész, szakavatott;
Zalai erdőknek gondos nevelője,
Aki bizonytalanul néz a jövőbe?
Lehettem volna tán költő-féle erdész,
Vagy vadvirágokat szelidítő kertész,
Aki énekbe fogja a Természetet,
Akit magyar földön érnek a sikerek?
Lehettem volna, tán anyai közelben,
Duskálni családi meleg szeretetben,
Apám árnyékában bölcsességet nyerni?
Lehetett volna sok minden még, – ezernyi.

De szörnyű dolgok is történhettek volna ,
Ha a pufajkás, félelmetes csorda
Megmotoz, kikutat, és verseim miatt
Megpuhítja agyam után csontjaimat,
Nemzetőrségemből hosszú börtönlakó,–
Kiszabadulva is mellőzött csavargó.
Nem írhattam volna szabadon verseket,
Elvesztettem volna magát az életet.
Talán Te sem lehettél volna az enyém,
S nem született volna ez a csodás regény.
Ott élnék szerényen, biztos keservesen;
A világot látni sem jöhetnél velem.
Áldom az Istenem és áldom magamat,
Hogy úgy döntöttem, ahogy a sugallat
Akkor az eszembe a jövőt belevéste,
És elindultam szebb életet remélve.
Parksville, 2013. 11. 30

KEZDETEK AZ ÚJVILÁGBAN

(Röviddel Pászner Laci 'távozása' után, felesége Márta hozott néhány emlékeztetőt férje hagyatékából lapunk használatára. Az itt közölt írás a Powell Riveri szálláson töltött időket idézi fel humorosan. Bajzák Dénes nem volt az egyedüli, aki 'tarra' vágatta frizuráját, tudnék legalább három másikat említeni. Vajon mások milyen okból tették? Ha emlékeztek Bajzák D volt az első közülünk, aki MF programba kezdett fotogrametriából a UBC-n s tőlünk ezért a 'Degree' nevet kapta. Szorgalmasan tartotta velünk a kapcsolatot, de pár éve nem hallunk felőle. A Szerk.)

Csapó Imre: **Dicshimnusz**

Most, hogy átjött Dénes a szabad világba
Sorsát meg akarja alapozni már ma.
Gyűjti a centeket egymás hegyére
Nagy boldogsága ez és légfőbb erénye.
Naponta imádja a vöröskeresztet,
Hogy néha pár dollárt ad neki: mint 'Flüchtlingnek'
Igen ám de e dicső szervezet
Úgy hírlik megvonta tőlünk e nagy kegyet.
Ezután pénzt nem oszt, dolgozni kell érte,
Mitől elsötétült Dinibátyánk képe.
De nem tartott sokáig ez a borúlátás
Egy ötlete jött, mint égből jön az áldás.
Ez ötletbe hamar belekapaszkodott,
Mint fűszálba sok jámbor halandó szokott.
Rájött, ahogy így trutymózott magában,
Hogy mily nagy kincs rejlik fekete hajában.
De hogy egyik szavam a másikba ne öltsem,
Elmondom, hogy járt otthon, s hogyan nem.
Mit balek: 10 forintért csinált egy nagy heccet,
Körülfutá 100-szor a botanikus kertet.
Később, hogy kevés volt a vágott dohánya
És mértéktelen pénz utáni vágya,
Szemináriumot vezetett vesztére,
A marxista tanszék nem nagy örömére.
Mert míg Kállainak elég volt egy jeles,
Dénes azt mondta: „ez úgy nem lesz helyes,
30 lotyó, vagy a tételt félremagyarázom,
S tönkre megy a tanszék, ezt én garantálom".
De mivel Lovászit sem fából faragták,
Az eredmény az lett, hogy a kis Pacsót kirúgták.
Látva Dinibátyánk a sötétlő eget,
Elhagyta sebesen a vörös-görényeket.
Sokoldalú fiú ő, -ha még nem tudnátok-,
Ment a kosarasokhoz, s verte a rikácsot:
„Vegyetek fel engem játékvezetőnek,
Tízért fiúk egy meccs, tizenötért két meccs.
Majd a kéziseket invitálta jóra,
Bedőltek azok is íly sok szép szóra.
Azóta Dénes a sportolók királya.
Izmos termet, fekete haj: ez minden varázsa.
Ja igen, a haja, jó hogy eszembe jut,
Azaz, hogy hová lett a szép jávorbajusz?!
Hát bíz azt Dénes bújában levágta,
És így csak sötétlő haja maradt hátra.
Szomorúan fekszik Dénes-bá az ágyban
S egyyszer csak íly gondolat fordult meg agyában:
Minek is ez a haj, menjen a fenébe
Hátha a hülyéknek 10 dollárt megérne.
Kiugrik az ágyból, elkapja a Slemát,
S imígyen oldozza szájának lakatját:
„Dögöljek meg Slema, ha szavamat nem állom,
Hajam 10 dollárért bíz én tarra vágom".
„Micsoda?" - ordít az évfolyam - „Úgy van!" mondja Dénes,
Új korcsolya kéne, nikkelezett fényes,
Honnan kerítsem én elő ennek árát?
Áll vagy nem áll? Én nem iszom kárát!"
S miközben így ordít Dénesünk nagy bőszen,
Pacsó megindítja a gyűjtést merészen.
Egy cent – két cent. Fiúk, lehet még beszállni!
Ha Dénest haj nélkül akarjátok állni.
Nem telik el egy nap és együtt csösrög már,
Pár pennyvel több is a sok fényes dollár.
Most pedig Ping apó állj neki és szépen
Dini haját redukáld nulláta egészen.
Egek angyalai
Fújjátok meg az ég harsonáit
Bajzák milliomos (úr) most kezdi pályáját.

Veszely Ferenc: Élet az emigrációban: személyes történetem

(Kortársunk és sorstársunk Veszely Ferenc nem Sopron Alumnus, de odafigyelése és szorgalmazása 'házi költőink' munkásságára közösségünk tagjává tette. Korai kanadai éveinek szabad verses leírása viszhangozza többségünk 'élményeit' is. A Szerk.)

Quarantine

A szabadság első két hetét Kanadában
egy kvarantába zárva töltöd.
Én az enyémet Montreálban töltöttem és
majd meghaltam, hogy kijussak.
Izgatott ez a kétnyelvű világváros,
(később egy olympia szinhelye),
s a tündöklő automobilok látványa,
amint hangtalanul siklottak el az ablakunk alatt.
Egy szovjet-stilusú 'népi demokráciából' menekültnek,
ahol a népnek egyáltalán nem volt autója azidőben,
a látvány csábitása ellenállhatatlan volt.
Mi lecsúsztunk volna az emeleti ereszcsatorna levezetőjén is,
hogy közelről is megcsodáljuk őket,
de rácsok voltak az ablakokon.

Kanadában nincsenek törvények a bevándorlottak ellen.
Nincs is szükség rájuk.
A különböző szabályzatok elég jól működnek ezek nélkül is.
Montreálban egy egészségügyi szabályzat börtönzött be,
később más szabályzatokba ütköztem, amelyek nem zártak be,
csak kizártak.

Az egészségügyi kivizsgálás során pozitivnak találtak
tuberkolózissal, de két hét elteltével
kiengedtek a többiekkel.
Mégsem láttunk sokat Montreálból,
mert azonnal a vasútállomásra tereltek. Irány:

Az idősebbek hangosan spekuláltak
hogy vajjon a kvarantin igazi célja
nem a korlátozottság megszoktatása volt-e,
de legtöbben fiatalok voltunk és optimisták.
Kéthetes szobafogság után
a vonat teljes hosszán szabadalmazott járás
egyenesen felszabaditó hatással volt.

Winnipeg

Érdeklődéssel vártam ezt a várost a vonatablakból,
mert Bécsben a kanadai kozullal azt beszéltük meg, hogy
nekem ide kell jönnöm.
Nyomdaiparában valószinű állást igért nekem a konzul,
és közölte velem, hogy
Winnipeg egyetemi város lévén,
idővel ott fogok tudni majd egyetemre is járni.
De, mint kiderült,
kevesebbet láttam belőle, mint Montréálból.
Este hatkor érkeztünk és elfoglaltuk egy nagy irodaépület teljes emeletét,
tolongva és várakozva a hosszú folyosókon.
Hét órakor egy névlistát olvastak fel
amelyiken az én nevem is rajta volt.
Nekünk egy másik vonatra kellett szálnunk még aznap este,
irány: Fort William.
Valakinek volt egy térképe.
Megdöbbenve láttam, hogy Fort William abban az irányban van,
ahonnan mi jöttünk.
Egy-két bentlakó magyar,
akik kiváncsiságból közénk elegyedtek,
úgy vélekedtek, hogy
Fort William egy jobb hely lehet,
mert onnan még nem jött vissza senki.

Sikerült elfognom az egyetlen tolmácsot.
Az nagyon elfoglalt volt,
de rábirtam mondja meg a hivatalnoknak, hogy
engem megelőzőleg ide utasitottak,
s hogy nekem itt kellene maradnom.
A tolmácson keresztül a hivatalnok azt válaszolta nekem
hogy neki most nincsen alkalma arra
hogy egyéni kérdésekkel foglalkozzon,
és nincsen idő
mert az én csoportomnak indulnia kell az állomásra.
A vonat 8:30-kor indul,
és nem késhetjük azt le.
Azután mosolyogva mondott valamit angolul,
amit később is gyakran hallottam más hivatalnokoktól:
hogy nagyon sajnálja ezt.

Fort William vagy Port Arthur?

Manapság nem merülne fel ez a kérdés mert e két
majdnem egymásbanőtt város
ma már Thunder Bay (Égzengésöböl) néven
egészen egybenőtt,
de 1957-ben, erre jól emlékszem, még nem.
A vonatállomás, ahol leléptünk a vonatról,
Fort Williamban volt.
Megelőző tapasztalataim után már nem lepődtem meg
hogy egy hivatalnok várta az érkezőket,
csak azon, hogy nem volt lista a kezében.
Mint kiderült, nem is kellett.
"Nősök ide hozzám, nőtlenek oda,"
szólt hozzánk üdvözlés nélkül
a tolmács. Majd hozzátette:
"Maguk Port Arthurban lesznek elszállásolva."
Fogalmunk sem volt, hogy hol van Port Arthur,
igy örömmel láttuk, hogy egy ott álló taxisor,
és nem egy másik várakozó vonat felé terelnek bennünket.
De örömünk rövid életű volt mert,
mint kiderült,
a mi desztinációnk az Üdvhadsereg szállása volt.

Ez a négyemeletes épület, mint később láttam,
látható volt a vonatról is.
De az már akkor is öreg volt, és vörös,
megrongált téglákból állt –
sor megrongált sor tetején,
és csak egy kis földrengésre várt,
hogy végre összeomolhasson.
Sajnálatra méltó volt önmagában is.
Az éjszakát egy öreg hontalan csavargóval töltöttem egy szobában,
akinek aktiv tuberkolózisa volt és vért köpött.
Amikor elaludt,
kinyitottam az ablakot – ragályos betegségétől félve,
mert gyerekkoromban nekem is volt tuberkolózisom.
Mig én féltem, ő fázott.
Egyikünk sem aludt sokat az éjjel, ki-be csukdosva az árva ablakot.
A kapott étjegyeket egy olcsó vendéglőben kellett beváltani.
Megpróbáltuk kideriteni mi volt az étlapon úgy
hogy mindegyikünk mást rendelt,

Ezt szótlanul tettük,
ujjainkkal bökve az étlapra,
mert nem tudtuk kiejteni a szöveget.
Amikor elaludt,
kinyitottam az ablakot – ragályos betegségétől félve,
mert gyerekkoromban nekem is volt tuberkolózisom.
Mig én féltem, ő fázott.
Egyikünk sem aludt sokat az éjjel, ki-be csukdosva az árva ablakot.
A kapott étjegyeket egy olcsó vendéglőben kellett beváltani.
Megpróbáltuk kideriteni mi volt az étlapon úgy
hogy mindegyikünk mást rendelt,
Ezt szótlanul tettük,
ujjainkkal bökve az étlapra,
mert nem tudtuk kiejteni a szöveget.
A legtöbb ételt nemkivánatosnak találtuk,
kivéve a sonkát és tükörtojást.
Mi mindannyian ezt kerestük a déli és esti étlapokon is,
de az soha nem volt ezeken található.

Másnap a vonaton ültem megint.
Sokat kellett látnom Kanadából,
és sokat kellett ülnöm a vonatokon, hogy találjak egy helyet
ahol megmaradhatok.

Heron bay: Gém Öböl – faúsztatás és hajópakolás

Soha nem láttam gémet a Gém Öbölben.
A munkásszállás nem nézett a tóra,
és én a folyón dolgoztam először,
tisztítva a fatorlódásokat ott,
ahol az úsztatott fák, felhalmozódva,
teljesen belepték a folyót.
Másik teendőnk volt újra úsztatni
az agyagba ragadt fatönköket.
Legtöbben a feltorlódott szálfákon járkáltunk
a folyó közepén,
magasszárú éles-szöges talpú bőrbakkancsokban,
amelyek harminchárom dollárba kerültek akkor,
a vállalat saját üzletében.
Egy hónapi munka után, miután levonták
a lakást, az élelmet, és a bakkancs árát,
maradt pénzem két karton cigarettára is.
Az élet jó volt,
de én a szúnyogokra emlékszem leginkább.
A munka egy tízórás egyensúlyozási aktus volt,
szunyogzümmögéstől kisérve,
ívben forgatva a rövid nyelű picarót,
a fába vágva vagy bökve a hosszúnyelűek horogját,
húzni és tolni a vizen lebegő fákat,
vigyázni, hogy bele ne essünk a hideg folyóba,
mert a rönk fák, amelyek beboritották a folyót
a szemfödőnkké válhattak volna
bezáródva felettünk.
Beiratkozni a szakszervezetbe hatvanhét dollárt követelt,
egyösszegben levonva a fizetésünkből negyvenkétszer,
mert negyvenketten voltunk mi ott magyarok.
Mindannyian tudtunk szorozni.
A szakszervezetünk 2800 dollárt markolt fel tőlünk,
meg egy kis aprót.
Mi egy házat tudtunk volna venni a közeli Nipigonban ebből akkor,
s még nekünk maradt volna apránk.
Mindannyian megfizettük a tanulópénzt
többféleképpen is.
Miután bevontak a szakszervezetbe minket,
levettek a folyóról,
és egy tengeri hajóba pakoltak be fát pakolni.
A barkácstalanitott rönkök, vizes-fényesen,
az úsztató vályúkból hulltak alá nagy dübörgéssel
a hajó mélyébe, ahol
csomóba álltak és egy dombot képeztek.
A csúszós rönkökön állva picaróval a kézben,
nekiestünk a rönkhalomnak,
és széthúzgáltuk őket amig sorokban nem álltak,
egy padlót képezve alattunk.
Ezt megismételtük újra meg újra,
ráncigálva és csomóba hányva,
lassan emelve a padlót alattunk,
amig a hajó meg nem telt.
Járkálni a csúszós rönkökön csalifántos dolog volt,
mert azok fordultak alattad,
és figyelni kellett a vascsőrű picarókra,
melyeket társaid lengettek körülötted,
röpítve a rönköket,
és persze figyelni kellett magukra a rönkökre is,
melyek sebesen siklottak feléd,
s képesek voltak bokát vagy lábszárcsontot törni,
ha a lábad beakadt a rönkök közé.
Siklatni a rönköket társaid irányába pedig
kötelező feladat volt,
hiszen láncban kellett dolgoznunk
mert csak igy lehetett a távolabbi részeket feltölteni.
Nekem jobban tetszett a folyó, mint a vasterem,
de nem maradtunk ott sokáig.

Először egyikünket bocsájtották el –
gondoltuk igazságtalanul.
Betegen dolgozott, és a főnök azt hitte lustálkodik.
Fel voltunk háborodva.
Népszerű fickó volt: ő tarotta bennünk a lelket.
Mindig meg tudott nevettetni bennünket akkor, amikor
erre a legnagyobb szükség volt.
Életünk szomorú lett volna nélküle.
Tanácskoztunk, mit tegyünk.
Azt hittük nagy számunk egy erőt képvisel.
Én beszéltem közöttünk legjobban magyarul,
igy társaim azt gondolták, hogy nekem kell a legjobban beszélnem
angolul is.
Igy én voltam az aki az irodába ment az üzenettel:
ha Lacit leadják, le kell adniuk bennünket is.
Ezt meg is tették,
beleírva a munkakönyveinkbe elbocsájtásunk okául azt
hogy nem akarunk dolgozni.

Ha voltak jogaink,
soha senki nem közölte ezt velünk.
És szakszervezetünk se tett semmit sem
a mi érdekünkben.
Az biztos, mi nem kértük őket erre.
Az is biztos, hogy a belépési összeg
jóval magasabb volt a havi dijaknál.
Az is biztos, hogy a vállalat üzlete
negyvenkét új bakancsot tudott eladni
távozásunk után.
És biztos, hogy mind a vállalat mind a szakszervezet
hasznot húzott távozásunkból,
mint ahogy az is biztos, hogy keresett pénzünk is
javarészt az ő zsebükbe vándorolt.
A többit a dohánygyár és a vasúttársaság vitte el.
Mi megosztottuk utolsó cigarettáinkat,

várva a vonatra.
Több mint két hónapi veszélyes és kemény munka után
visszatértünk Port Arthurba
egy szakszervezeti tagsági könnyvvel a zsebünkben,
és egy pár magaszszárú élesszöges bakancsot
lógatva a kezünkben.

Kakabeka vizesés: favágás az őserdőben

A gémöböli csoport fele e vizesés tájéki erdőkben kötött ki.
A másik fele visszatért az Állami Emigrációs Hivatalba.
Nem tudtam hibáztatni őket. Fillértelenek voltunk.
A hivataltól biztosan kaptak ételjegyet és egy csomag cigarettát,
sonkát és tükörtojást reggelire,
és egy ágyat az Üdvhadsereg szállásán.
A szakszervezeti irodánál, ahova a többiek követtek engem,
semmi sem volt biztositva.
De nekem elegem volt az Emigrációs Hivatalból,
és hallottam, hogy a szakszervezeti iroda
munkaközvetitési hivatal is volt egyben a szakszervezeti tagoknak,
s javasoltam, hogy
immár szakszervezeti tagok lévén,
ott keressük a szerencsénket.
És tényleg szerencsénk lett:
mindannyian kaptunk munkát megint.

Fordítási sikeremet követően
a többiek azt gondolhatták, hogy vagy tényleg beszélek angolul,
vagy hogy egy zseni vagyok.
Igy lett belőlem generális.

Ez érdemtelen volt. A mai napig sincsen fogalmam sem hogyan
érttettem meg magam a daruöböli hivatalban.
Azt tudom, hogy csak akkor értettem meg mit mondott a főnök,
aki éppen hogy rám nézett és a titkárnőjével beszélt
(egy pár rövid szót, amit nem értettem), amikor az,
a leggyönyörűbb és egyetlen nő ezen a helyen –
az iratszekrényhez ment,
magas sarkú cipős járás –
összegyűjtötte munkakönyveinket,
elegáns mozdulatok –
az iróasztalra helyezte őket,
piros, fényezett körmök –
irt valamit beléjük,
hosszú, fekete szempillák, ajka megnedvesitve két beirás között –
s a pulthoz jött,
megcsapó illatfelhő –
és átnyújtotta nekem a könyveket,
mosolyogva,
végre kiejtve azt az egyetlen kifejezést, amit megértettem:
hogy nagyon sajnálja.

Portarthuri vezérségem első eredménye az volt,
hogy elveszitettem fele csapatomat,
mert beleegyeztem hogy szétválasszanak bennünket
két közeli favágótelep között, negyven kilométernyire egymástól.
Az igaz elválasztottak ezután úgy eltűntek az őserdőben,
hogy a nyomukat se láttam azután soha.

Jóllehet a munkát szakszervezeti közvetitésben kaptuk,
én nem láttam szakszervezeti béreket csak hosszú évek után.
A táborban teljesitménymunka folyt,
s nekünk jóval több részünk volt a munkából
mint a teljesitményből.
Hamarosan látnunk kellett hogy ebben a munkatáborban
nehéz testi munkára voltunk itélve.

Kanadába jöttem de mintha Szibériát találtam volna meg.
Valóban, a tábor Szibériában is lehetett volna,
kivéve hogy a gazdaság
sokkal gazdaságosabb volt.
Mi kivágtunk, legallyagoztunk, feldaraboltunk és stócokba raktunk egy fát
–
fillérekért.
A termelés gazdaságosabb volt azért is
mert nem kellett fizetett őröket fogadni,
akik házakban akartak volna lakni
feleségeikkel.
Egy cinikus azt mondhatná hogy mi csak azért ettünk jobban
mint a szibériai lágerek népe, mert mi ettük meg az eledelt
és nem az őrök.
Tény hogy mi közös szállásban laktunk,
negyvenen egy barakban, akárcsak Szibériában,
és elkülönülve éltünk.
És mégis, mi sem elkülönülteknek,
sem foglyoknak nem éreztük magunkat.
Mi elmehettünk innen a főbelövés veszélye nélkül.
Lehet hogy ez egy szibériai tábormunkásnak
paradicsomnak tűnt volna.

Mi magyarok egy kevert csoportot képeztünk,
bár egyikünk se volt bűnöző.
Voltak közöttünk szakmunkások, tanulók, földművesek, intelligencia.
A legtöbbet ez az utóbbi szenvedett, mert a fáradtságnak
agyölő hatása van,
és ezek az agyukban éltek.
Emellett testileg ezek látszottak lenni
a leggyengébbeknek.
Ezek kinlódva húzták lestrapált testüket az erdőből
vissza a táborba,
és egy halomba hulltak az ágyukon.
A többiek kártyáztak.
De a munka elvégezhető lett volna
ha igazságosan lett volna kiosztva,
s magának a favágásnak sem volt
kimondottan büntető jellege.

Jól emlékszem egy hatvanéves svédre.
Csupán kézifűrészét használva,
amelyet nem hiába neveznek Kanadában svéd fűrésznek,
ő kivágott két öl fát minden nap.
Néhány hozzáedzett, akik hosszabb órákat dolgoztak,
három-négy ölt is kivágtak.
De sávjaik az erdő száraz részeit szelték át,
ahol sűrűn nőttek a fák oldalágak nélkül,
és anélkül hogy nagyon vastagok és nehezek lettek volna.
Az öreg svéd hat órát dolgozott naponta egy fatuskón ebédelve,
s délután fél kettő előtt elkészült minden nap.
Háromtól négyig a szaunájában ült,
amit ő épitett magának.
Ötkor megvacsorázott, elüldögélt,
majd fűrészét élesitette egy jó óra hosszat.
Minden egyes fokát tökéletesre reszelte,
kipróbálva azok élét óvatosan az ujja hegyével,
teljes elmerülésben.
Aztán az ágyára feküdt agyonolvasott svéd könyvét olvasni.
Amig én o tt voltam ő soha nem látta szükségét annak
hogy önmagától beszédbe elegyedjen bármelyikünkkel is.

□

MAGUNKRÓL

Markó Imre: **Kósza történetek**

(Főszerkesztő Úr! Az életem időszerinti beszámolása helyett könnyebben jönnek emlékezetembe kósza történetek mint pl. amit itt küldök. Ha az ihlet rámtör, majd leírok több eseményt. Két szabályt óhajtok követni: magyar nyelven írott cikkeimet lehetőleg magyarul, angolt angolul fogom fogalmazni. Az angolból átvett szavak magyar nyelvtani szabályok szerinti ragozástól borsódzik a hátam. Továbbá követni óhajtom a KISS (keep it simple, stupid! - egyszerűsíts, te hülye!) elveit. Ha a cikkeket túl rövidnek tartod, hajlandó leszek mindkét nyelven megírni azokat, amelyeknek mindkét nyelven megmarad az értelme. Csumy.)

Sopronban a vegytan gyakorlatait Hauer Frédi vezette. Egyik gyakorlaton klorofil kivonatását kaptuk feladatnak. Juhász Mikivel végeztük. Egy lombikban tölcsér alakba tekert szűrőpapírban áztattuk a fenyőtűket valami oldatban, amitől a klorofilnak kedvének kellett kioldódnia. Láng felett felforraltuk, majd egy pipettával kevertük, hogy segítsük a szűrődés folyamatát. Mivel aggódtam a szűrődés lassú kimenetele miatt, jól megpiszkáltam a fenyőtú szecskát a tölcsérben. A szépen meg is gyorsult. Sőt, mivel a lelkes piszkálással kilyukasztottam a tölcsér alját a keverék megszökött. Miki mindig lelkiismeretes, szófogadó diák lévén nagyon megrendült, hogy most mi lesz? IdŐ híjján az volt a legjobb gyakorlati választásunk, hogy benyújtjuk a lombikot úgy ahogy volt. A mátyásföldi latin tanárom Sopronból származott és régebben Frédi is tanítványa volt. Mikor Sopronba kerültem, Miska bácsi beajánlott Frédinél, így Frédivel bíztunk egymásban. Következő gyakorlaton Frédi megkérdezte, hogy hogyanis végeztük a kivonat készítését. Ilyen esetben legjobb, ha az ember csak megvallja, ha hibázott, így hát megmondtam Frédinek, hogy a szűrődés lassúságán aggódván, akaratlanul kiböktem a szűrőpapír tölcsér alját. Erre; "Érdekes, ugyanis a maguk keverékéből vált ki a legmagasabb klorofil tartalmú folyadék". Ennyit az utasítások lelkiismeretes követéséről. *(Február 27, 2019, Eugene, OR)*

(Ugyanez angolul - lehetőséget adva Csumy angol tudásának ellenőrzésére, valamint segítséget angolul tanulóknak. A Szerk.)
At the University of Sopron in Hungary, Hauer, Frédi, a humble, soft spoken assistant professor provided the instructions of the laboratory experiences in Chemistry.Once, extracting chlorophyll from fir needles became our assignment. Frédi split the class into teams of two for performing the assignment. My partner Juhász Miki, was a very consciencious, obedient student. Each pair received a flask, a filter paper formed into a funnel, a mix of fir needles soaked in some solution that accelerated the extraction of Chorophyl from the needles and a pipette to stir the mix in order to prevent jamming up the funnel. Watching the filtering process, I became apprehensive about its progress and gave it a real prodding which accelerated the filtering process substantially. Then we noted that due to my zealous prodding, I poked a hole in the bottom of funnel. Miki: "what now? (and few choice words from his Hungarian vocabulary)". Time was up soon, so, we just submitted the flask, funnel, mix and all 'as is'. (Had I a little humor, we could have changed the name labels to some other pairs' name at the risk of receiving an absent during grading?). Apparently, based on our mutual trust, Frédy pulled me aside at the next lab session and asked me to describe how we really performed the filtering assignment. In cases like this, it's best to fess up, so I explained that due to my concerns about the slow progress in the filtering process, in my anxious efforts to accelerate the dripping of he mix through the funnel, I inadvertently poked a hole in the bottom of the funnel. He: "very interesting - for your experiment resulted in the highest chloropfyl content of all the experiments". So much for the accurate, conscientious, precise adherence to instructions. Just how many discoveries could be attributed to inadvertent actions and what opportunities I missed?

Markó Imre: **A szentkuti balek**

Harmadik gimiben Lóri az angol nyelv tanulására ösztökélt: "El tudnánk beszélgetni, gyakorolni". Azt mondtam, hogy 1) "Az egy ronda nyelv", 2) "Mire tudjuk azt itt használni?" 3) "Ha rajtakapnak, bajba jutunk". Ugyanis - a fiatal olvasók felvilágosítása érdekébe: az angol nyelv tanulása gyakorlatilag tiltott tevékenyzég volt. Mert 'ugye' csak azok tanulták, akik külföldre széndékoztak kilógni vagy kémkedni a nép ellen. Lóri fekete piacon szerzett szótárt és egyéb taneszközt, nyugatról sugárzó rádióadásokból hallgatta a kiejtést. 1954-ben 'szorgalmas' tanulásáért a muszosokhoz (Munka Szolgálatosak) kapott behívót és egy mátrakörnyéki veszélyes bányában kapott alkalmazást. Mikor felvételire készültem - immár harmadik alkalommal 1955-ben, megfogadtam, hogyha felvesz az Erdőmérnöki Főiskola, elzarándoklok a mátraverebélyi búcsúhelyre gyalog, valami 60 km-re Gödöllőtől. Ha már ott járok, Lórit is felkeresem. Ördögöm lett.
Vettem egy vadonatúj jó tartós taposó cipőt, amely tartósabbnak bizonyult mint a sarkam bőrzete, ami az első nap delére jól behólyagosodott. Vágtam egy sétabotot és bicegtem tovább, mert a fogadalom, az fogadalom. Este felé Püspökszilágyig jutottam. Nézegettem a házakat, hogy melyik adna biztonságos szállást az éjre. Az egyik ház homlokzatán egy Szűz Mária szobor a kis Jézussal díszelgett. Bekéredzkedtem. A fiatal házaspár kérdéseire elmondtam, hogy mi járatban vagyok. Melegítettek vizet a lábamat áztatni és enni is adtak. Remélem, hogy egy év mulva a Forradalom alatt eszükbe jutottam. Reggel tovább bicegtem. Átvágtam az erdőn. Későn d.u. értem a muszosok kaszárnyájába, ami a búcsúhely kolostoraként szolgált fiatalabb korában. A 'katonák' vasárnapi kimenőjüket használták ki és csak később tértek vissza. A váróteremben szenderegtem el. Lórival jól elbeszélgettünk. Elmesélte, hogy mikor a kiképző tiszt behívatta kihallgatásra, mert a hadsereg felfedezte, hogy suttyomban angolt tanul - jól lehordta. Mikor befejezte a vádak felsorolását, Lóri megkérdezte "Most mi lesz? Elküldenek egy veszélyes bányába dolgozni?" Erre a tiszt elröhögte magát - mert őt is büntetésből nevezték ki oda – "Menjen a fenébe!" mondta.
Reggelre az a hír terjedt el, hogy egy kém férkőzött be a kaszárnyába a éj folyamán és a vándorbotjában volt beépítve egy fényképező gép. Lett is nagy kutatás. Addigra bottal üthették a lábán nyomát, mert a kisterenyei vonattal Parádfürdőőg utaztam megállás nélkül, Onnan Mátraházára bicegtem megkeresni unokatestvéremet (Dr Mátrai) Izrael Gábor III. évét befejezett emh-t, aki ott töltötte évközi gyakorlatának idejét négy vagy öt évfolyamtársával együtt. Egy deszkából összekábált kunyhóban tanyáztak. Mire odaértem hamar vecsernyére szólt a gyomrunk. Csurdítottunk, ittunk és óbégattunk. Meglepetésükre a Sopron, Sopron 'honvágy'-dalt szóról-szóra ismertem, kivéve egy szót: a gödöllői gazdászok Keszthelyt emlegették. Na - mondok - szép pálya elé nézhetek. Másnap kisvasút Gyöngyösig, onnan távolsági busz haza Gödöllőre.
Lórival legközelebb a Bloor Street-en futottunk össze Torontoban a Sports Cafe közelében. Na mit mondtam? Jól ment neki az angol. *(Március 2019, Eugene, OR)*

J. Barabas: **The year I retired** - Life story #11

The year I retired was a very eventful year for us. It was a very busy year, we did and experience things we have never done before. We traveled South, we flew to the old country. We picked grapes. We traveled a lot, we traveled by train. The year I retired was an unforgettable year for a great many people, maybe a lot more than for us. The year I retired was the year of 2001. My sixty-fifth birthday was on the ninth of June of that year. I worked right through it until the end of the month. There was no early retirement for me. I had accumulated weeks of holidays, that I cashed out at the end. It felt good. I was not even tired of 43 years of nonstop work in the forest industry of British Columbia and Alberta. Looking back at age 83 I must have been very young then. No, I was not thinking of going consulting or doing any kind of working work. We had a little old house on an acre of land on the edge of Edson, alongside the 'Old Grande Prairie Trail'. We loved our home here in this peaceful place. People many years before us carved it out from the forest. A good third of it still had original tall spruce trees on it. One of those trees was probably the tallest and biggest in diameter around Edson. Another third of the lot was grass or called lawn because it needed a motorized lawn mower to keep it trimmed. The rest of it was the vegetable and flower gardens around the house. Flowers. Flowers all kinds and colors everywhere. The girls calculated them to be in thousands. My wife Doris, our dog Max and I lived here, while I was working for the OSB plant in the Woodlands Division of Weyerhaeuser Company. Living here and working with stands of Aspen trees itself was unique and different from previous experiences. The product replacing the general use of plywood in construction somewhat relieved the pressure off the heavily overused coniferous or spruce stands. My last nine years of professional work here in Edson will make another story, and I should now return to the rest of the year 2001.

When in 1993 I got transferred from Alberta's Fort McMurray area to the Edson operations, the Company sold out up there. I have been sold before in the past. This time, fortunately, they asked me if I would join in with Edson Woodlands. As I accepted a position among a very young group of foresters - most of them half my age, some even younger - I felt respected not only for my age but my experience too. Slowly but enjoyably I came to my last year at work. The first month of 2001 Doris and I decided we should take some time out and visit her brother Gordon, who was an adventurous high powerline builder from Alberta, BC to the USA to California and retired to Kingman, Arizona. When we visited him, he lived in a very neat little house on a few acres of cactus land on the hillside above Kingman.

We took off from Edson somewhat late around the middle of the day, end of January. It was almost dark when crossing the border at Sweet Grass, at the beginning of US Interstate Highway 15. Crossing the border to the US in those days was easy and uneventful. Being early in the evening, the pavement was dry, we decided to drive till got to a likely place to bed down for the night. Soon it became very dark in northern Montana. Traffic on the highway was very light or hardly any, it felt like we were the only ones on the road. With the headlight pointing straight ahead, just thick darkness both side of the car as we were speeding down the highway. It felt like driving in a tunnel, or rather like a tunnel of tall trees. Having not driven in Montana before, I accepted the feeling of trees until our return trip in full daylight. This area of northern Montana is more barren from trees than Alberta on the north side of the border. When you enter one of these Interstate Highways, you are sort of held captive in it. Exits or turnarounds are far in between. Especially if you missed one, you may have to drive a long way to get off. Our destination for the night was Great Falls. Thinking it was a major city, exits will be plentiful. Drove by the first one, the second came on fast. Thinking we missed the city, got cautious and turned off on the last exit. Managed to backtrack into the main drag with a Best Western sign. Found the morning pleasant and bright for driving. This was Lewis and Clark historical area. Streams, roads and mountains were named after members of their expedition. Sacajava's name appeared on some of the sign. The book titled after her was one of our favorite reading. We did not want to miss anything on either side of the highway. We were not rushing. If cars drove by us, we did not notice. As we came out on a more open flat area, a police car passed by us and waved me over. Since I did not feel I did anything drastically wrong, and lights were not flashing, I was wondering why we were pulled over. After polite greetings, the policewoman asked if we are OK, or needed any help. When I assured her we were well and certainly enjoying the sites along the road she said people reported that we might be in distress or needing help. This little break put a smile on our face as we needed to make plans for our next stop on the journey. Good old friends, about a generation older, retired here in their home state, in the countryside of Belgrade were next on our agenda. Found a public telephone at the roadside, soon was talking to Ann Gray. We met her at a roadside and followed her home. She was wasting no time driving in front of us. Today I am about her age then, and I hope others do not have as much fun observing our driving. Marshall Gray was happy to see us. Settling down in their comfortable living room, out came all the picture albums from our common workplace at the Fort McMurray sawmill campsite. As an old-time engineer, Marshall enjoyed looking after and keeping our sawmill in shape, where I supplied the timber to the mill. They are gone home to their maker now. Their families offered those albums to us, but unfortunately we did not make it down that way since.

In the next morning, we hit the highway rolling by Salt Lake City, scrambling to get out of the congested traffic we were seeing the road opening up to be like a divided highway. Then in front of me, out of nowhere appeared five white-tailed deer. Fast-breaking, fast thinking I maneuvered around them. Do not know how other cars did, but I sure was looking for a quick pullout to calm down and catch my breath. Later that day we pulled out to a motel in Nephi. A name from the Book of Mormon. Many communities in Utah are established and named by the Mormons. Next day by midday we were approaching Las Vegas full speed, trying not to miss the turnoff towards Boulder City, Arizona. Unable to see the sign on my left side, I did miss the turn. Like it or not, we sailed along the Las Vegas Strip high on the elevated Interstate #15. I was on the 'Strip' in the late sixties before, and I thought I should have recognized it promptly. This was a different Strip, a different city now. All the new hotel-casinos, hardly comparable to the old. There was no elevated Interstate #15 then. When I managed to get off #15, I ended up on the Strip and drove it all the way. In the end, we likely were lost, but by some directional sense of a forester, we were soon on the right road to Arizona.

The crossing of the Hoover Dam was still the only way. As we looked up high above the dam and canyon, there was way up high the beginning of a bridge in the sky visible. At Kingman, already dark, we had to phone Gordon, who guided us to a point to meet up and and together we arrived at his place not too late in the night. Brother and sister had a lot to say to each other. I do not think they met each other very often in the last decades. I left them in the house the next morning and went out to explore and familiarize myself with fauna and flora around his place. Everything was different from our the tramping grounds of my past. Different and not friendly to move freely among. Not only the cactus, but other plants with pretty flowers were prickly to the touch. With one of his many exotic cars, Gordon took us over to the gambling state's little town of Laughlin. Gordon found his regular corner, where soon was involved. Not understanding all the new and electronic slot machines, I searched for the old 'one-armed bandit'. Many years before there was plenty of them in Reno. A few days of nd we were on the go again.

Drove by Flagstaff on Route # 66 and turned up to see the Grand Canyon. Desert View, one of the many places with safe viewing areas was very convenient to get to. The Canyon is as spectacular or more so than expected. This one point where we spent only a few hours has given us a memory to remember even to this day. By the time we hit Page, Arizona, it was snowing as we overnighted there. Crossed the Colorado River the next morning. We were in Utah winding trough many native and Mormon villages. Here and there cut site of interesting and of them in Reno. A few days of this and we were on the go again.

Drove by Flagstaff on Route # 66 and turned up to see the Grand Canyon. Desert View, one of the many places with safe viewing areas was very convenient to get to. The Canyon is as spectacular or more so than expected. This one point where we spent only a few hours has given us a memory to remember even to this day. By the time we hit Page, Arizona, it was snowing as we overnighted there. Crossed the Colorado River the next morning. We were in Utah winding trough many native and Mormon villages. Here and there cut site of interesting and famous rock formations. Far ahead in the north was Salt Lake City. There we got to know about the Mormon center. Their life and history carved in impressive buildings, monuments and meeting halls. We did manage to get inside the Mormon Tabernacle. It was empty then, but impressive never the less. The organ is truly spectacular. Their other achievement is in southern Alberta. From the St Mary's Dam and Reservoir runs an irrigation canal system from South Western Alberta far to the East near Medicine Hat. It is the works of the Mormons that our rich farming is depending on. Water sprouts out in abundance from various sprinkling systems over giant fields of crops of all kinds. Altogether the project is an engineering marvel. My nephew back home in Hungary studying our area on Google-maps noted giant circle formations side by side and asked me what they were. Most of them are pretty green from the water in abundance in the summertime. We learned about this after moving down to live in Southeast Alberta.

The trip to Arizona was a good refresher to complete the winter season. On the way home, we stopped in Calgary to meet Josephine, Gordon's only daughter. Thus, we gained a niece. She is a very beautiful person to know. She is active with her grandchildren in Ontario now.

Back home in Edson, I still had four months to serve at work. The task was to reforest the harvested areas, which I was responsible for every year since I joined the group. The pure aspen areas were left for natural regeneration. The year after the harvest of aspen stands, the shouts sprung up in abundance. Mostly too much in abundance. Young and fresh growth of none-coniferous growth is a haven for the moose population. We still had a million seedlings of white spruce and lodgepole pine to plant. This was to assure, that the coniferous species were also maintained in the harvested areas. Left to nature, aspen could easily take over vast areas. Sylviculture in Alberta maybe in baby-shoes, but I hope it has a fair start. I loved this phase of work. To plant trees, students came from as far as Quebec every spring and summer. Being around young students, who came to earn money for their studies was always enjoyable. Often, I had my wife with me during late afternoons and evenings visiting their campsites. Doris would tell me little stories from them on the way home. Safety was another one of my responsibilities. We trained and prepared the workforces, which by now were mostly operators of heavy-duty machinery. They were relatively safe in their seats with roll-over protection cabs. One way or another, accidents still could happen. Since not one happened in this retirement year of mine, I will not be describing any. As time came to the end days of June, I stayed in to clean out my desk and prepared to say good-bye to my young colleagues, never to join them in the mornings anymore. Stayed to the regular 5 pm and quickly got into my personal car, leaving the service vehicle behind on the parking lot.

At home, everything was ready for our annual trip to berry pick Saskatoon berries near Medicine Hat. Years previous we very actively partook planting the seedlings with the family living on an acreage outside of the city. The seven thousand bushes were producing sweet and juicy berries. People came to pick or buy berries by the four-liter size ice cream pails. Ripening of the berries would slowly start around the 1st of July, and picking would go on up for three weeks. Since staying right there with the family, Doris and I would help the harvest by 2-300 pails of berries in a season. Saskatoon pies are very tasty and are favored on the prairies. Naturally, the saskatoon bushes took more tending, not just picking or eating berry pies. A field of this size needed lots of water in Southeast Alberta. That is what St Mary's System did. There was a lot of weeding, hoeing and caring required in the orchard. A chance to be outdoors on the sunny, windy days. A thought to retire in this area. Get away from the colder North. Started to page the papers for a possible home down here.

Life in Edson was still good. Now we really had the time to scout the surrounding areas for those hidden raspberry patches, and later in the season, certain aspen stands with 'highbush cranberries' under. We had time to cook the jams and preserve them for years ahead. Having time to consider overseas travel, organized to fly to Frankfurt, Germany and planned to take the train from there to Budapest. This trip would be the first to Hungary, or first to anywhere outside of North America for Doris. The trip was well overdue for me. My daughters were teenagers sixteen years ago, the last time we visited my family at home. My parents and older brother were gone by now and my older sisters were widows. Departure was to be from Edmonton. Prepared a detailed travel plan, making it plenty of time for an enjoyable trip. Suitcases not over packed for us to handle. Our friends in Montana told us about Marshall falling backward on the escalator with his heavily loaded backpack somewhere in Europa. From Edson, we drove our car to the Edmonton Airport and parked it there in that big public lot.

These flights are always thrilling. Curious to know what is down below us. Northern Canada, Greenland, Iceland, Scotland, then a slow descent through thin clouds to Frankfurt Airport. In Frankfurt, all things were OK with our arrival. Easy walk to catch the local train to the downtown station. We overnighted in a nearby hotel. There was time for one big sweet treat at the street corner. Doris's first thrill of Europe. Next day we boarded the train to Budapest. The coach was sparsely occupied. A young couple from Köln was traveling with us. Did not take long to find out that they also headed home to Hungary for a family visit. She was from Hungary, he was German. They were a very good company for us all the way to Budapest. We followed up with them for many years after. They got off the train before Budapest. It was only minutes to the 'Keleti', where we met up with one of my many nephews and nieces. Eva is the daughter of my youngest brother, and her husband Zsolt was doing the driving.'Driving?'. Later Doris was telling how we were flying through the villages on the way to Kecel with Zsolt at the wheel of their little car. It was a small Renault diesel, that truly did not take much gas either. As it got dark, we arrived at my youngest sister's place. Beautiful welcome and we got our well-needed rest.

Next morning, as visitors came by, we took out the calendar. With so many of my relatives wishing to spend time with us, we needed to schedule with everyone as equally as was possible. The 'Szüret' was a priority as being in season. The first two days were reserved at two different sister's vinyard. This is where we met the younger generations. The days felt like old times. Early start, stopping for a standing breakfast. The food tasting good even after sampling sweet grapes. As the big containers were filling up with grapes, the young boys jumped in barefoot and crushed them with great joy. For lunch it was the old tradition:

mutton stew, even some red vine was passed around. The two days of grape picking, grape sampling among happy young smiling faces was truly an event to remember. After the end of the second day as we were cheerfully entering my sister's house, a never to be forgotten sight faced us from their television screen. This was the day of September 11. 2001. Now known as 9/11. CNN repeated the scenes. I do not remember what it took to understand the whole of it. I know that the smiles faded away from all of our faces. For a few days among all the phone calls to the family in Canada, discussions of our possibility, deliberations, we decided to settle down and try to enjoy the rest of our stay. Could not do anything about flying home earlier, since at that point nobody could fly anywhere anyway. It was peaceful again and enjoyable to go with our relatives and help them with their harvest of apples, plums and more grapes. They took us to 'Pusztaszer' - a new experience set in a beautiful park - to see the exhibit of a glorious piece of history of our nation. Szeged was not too far off from there. Visited the outdoor theater in front of the big cathedral and the University of Szeged that day. We had lots of occasions to taste and enjoy our traditional culinary art with our young families showing off their skills. Then October came and the return trip was nearing.

My sister Kató and her husband Miska were riding with us on the train to Budapest. Arriving at 'Keleti', taking a little pause outside before going down to the subway station. We sat down on the stools and benches in the middle of the circle. As we stretched our limbs there was a crowd of people around us. One that was creating a little hassle was the gypsy woman with the baby on her arm. Kató got alarmed by the way the gypsy woman was pushing her way between us. She knew them from the time she was little. At that time her mother was there to protect her from the gypsy, now she was protecting us. Soon we were on the Subway heading to the 'Déli' Railroad Station on the Buda side, tightly packed in. Hanging onto a suitcase with one hand and to the strap over my head with the other hand as people pushing by left and right around the two of us standing. The girls were sitting nearby. Then the place was emptied around us at a station.

Seeing empty seats next to Doris and Kató, Miska and I moved over with them. Suddenly I reached down to my pant's pocket to check my wallet. The pocket was empty. Then as my hands were searching all over, panic struck me. Broke out in cold sweat telling the others that I got robbed. Arriving at South Station I was uncertain what to do, and how and where to report my loss. Here again, there was not a lot one could do. The loss was more of pride than material. Driver's license, bank cards, credit cards, not much cash. Even today I do not know at all if it was the gypsy woman with the baby on her arm, or someone in the crowd around us on the subway, who put me in this great distress. Another possibility is that I misplaced my wallet myself, when shopping for a souvenir at that site outside of the Keleti Station. Over a small snack, we discussed the situation. I assured Miska and Kató that we were OK. Not too much was lost. We had our passports, traveler's cheques and we still had another credit card in our possession. My wife was safely holding onto some of those things. Assured them, that we will be fine in Western Europa, and I will be able to phone everywhere necessary as soon as we settle in a hotel in Vienna, which was our first stop within a few hours. We thanked them for their hospitality and kindness as they departed to go back to Kecel. It is now 18 years since we saw them last. We are frequently in touch on the telephone.

Next morning at the Hotel in Vienna, it took most of the morning on the phone. As we still had almost a week before our flight from Frankfurt scheduled to fly us home, we were planning to spend some time in the south in Rome. My younger brother has advised us not to travel south because military airplanes were already flying East over that area. Whether it was so or not, in a few days we boarded the train and headed to Rome. There at the station, we did see heavily armed soldiers, but did not see other signs for alarm. At the railroad station, we cashed some cheques for spending money and headed to our hotel close by. This place was prepaid, so nothing was amiss. Did not do heavy-duty sightseeing, just using the buses to get anywhere. Still had an eyeful of the old and the famous places. Doris got perfume, loaded up with pizza and boarded the train to return to Frankfurt by the Mediterranean Sea, Milano, and Switzerland. The trip took us over picturesque and interesting places, tunnels, lakes, and cities. While in Italy still, a gypsy woman with a baby came by. We offered her pizza, but she did not like it and just walked on. No, I did not get robbed again, well, I did not have another wallet. The circle completed, we arrived back in Frankfurt with two days to departure. We realized that we had one more day of train travel left on our Eurail Pass. Going down along the Rhine river to Köln sounded like a nice, short one day trip to make. The beauty of the Eurail Pass is that you just went to the railroad station and boarded almost any train, first class, that next took off from the station. That is what we did with our one more day on our pass. This few hours run was nothing but joy. The Rhine Valley is everything they say. Grape fields and ancient castles are everywhere as you look out on the window. At Köln the Cathedral near the station, the short shopping in the nearby small stores well worth the day trip. One more night in the hotel in Frankfurt completed this exciting five weeks in Europe.

Everyone on the flight home looked relaxed and chatting about their holidays with relatives. The October sunset in Edmonton and the crisp fresh air felt home. Surprised at the terminal, Miki and Elizabeth Vári were waiting for us. Elizabeth offered to take Doris in their car, Miki and I went down to the parking lot where I left ours at departure. I thought I knew where it exactly was. Well, it was not there. The two of us scanned that parking lot, I almost in desperation. When we found it, I could swear it was not where I parked it. Lots of stories at the Vári's and a good night's rest. After breakfast in the morning, we were on the way home to Edson. Funny time again! I am driving with no driver's license, nor any kind of ID on me. Doris has a license, but it is in her purse that she left at Váris. A quick U-turn and some more giggles with Miki and Elizabeth, and this time we were legally in our car with Doris in the driving seat. At home, most of my credentials were in the mail already. There was no problem renewing my driver's license either.

So, what is left of to tell about 2001? By the time we resettled home in Edson, it got to be around the middle of October. On the light side, we attended a wedding of my wife's oldest niece in Calgary. It was a short but very enjoyable trip. What we really had left to do in 2001 was to find and buy a house, a home for retirement. There was no absolute necessity to do it right then, but we had the time to search and our aim was to get to a warmer climate, maybe closer to some family members. Financially it was also the right time, we still had the funds for that kind of move. Medicine Hat area matched our requirement then. In the Kapocs (2016 October 15 edition), I wrote about this move. The choice, even if it does not satisfy all angles, is still good, it is our stable home for over 18 years now. In the later years, certain other types of homes were hinted about. We still hope to stay in this one for a bit.

(March 19. 2019. Redcliff, AB)

Magasi László: **Fogyunk...**de még vagyunk

Mint nem régen említettem (2014, Kapocs, 43 (59):34-35) – és véleményemet megerősítette egyik hajó-kabin kamarásom – emlékünk megmaradhat, ha mi vesszük a fáradtságot és elmeséljük unokáinknak, dédunokáinknak, hogy kik vagyunk és honnan jöttünk. Ezen lehet segíteni.

Az viszont, hogy még meddig maradunk az nem rajtunk múlik. Hogy nem mindnyájan maradunk a végtelenségig az nyilvánvaló, ahogy ezt a Kapocs utolsó oldalán a nevek mögött egyre sokasodó évszám is bizonyítja. Akik neve után évszám van, azok, sajnos, már nincsenek közöttünk, ők már más utakon járnak és felülről néznek le ránk. Az egyre szaporodó évszámok alátámasztják elnökünk gyakori megjegyzését arról, hogy fogyunk. Ez az élet sora: jövünk – vagyunk – megyünk. De milyen ütemben?

Egy hóviharos, hideg, szeles napon (emlékeztek még olyan napokra Saint John-ban, mielőtt elindultunk Vancouver felé?) nézegettem azokat az évszámokat és elhatároztam, hogy közelebbről is megvizsgálom őket és megpróbálok valami statisztikát összehozni elnökünk megjegyzéseinek támogatására.

Mielőtt elkezdenék számokról beszélni hadd tegyek egy kis vallomást. Önvállalt feladatom sokkal nehezebb volt, mint gondoltam volna. Nézve a neveket sokszor elszorult a szívem, néha még könnyekkel is bajlódtam, látván évfolyamtársak, jó barátok neveit, azokét, akik már nincsenek közöttünk, akik már az említett más utakon járnak. De, itt most nem ez a téma.

A Sopron Egyetem (Sopron Division) vancouveri kapuja örökre bezárult 1961-ben mikor elsőéveseink – örökbalekjaink – végeztek, így megszűnt a magyar egyetem szükségessége Kanadában. Ez az év jó kezdetül szolgál ahhoz, hogy helyzetünket egy grafikonon bemutassam, az adatokat évtizedenként összegezve.

A Kapocs 247 nevet sorol fel mint Sopron Alumni tagot. Ezekből, a 2018-as év végén még él 124, már elhúnyt 123 kollégánk, majdnem pontosan fele - fele. A halottakhoz hozzá számítottam három barátunkat, akik a 2018 őszi Kapocs megjelenése óta hunytak el. A grafikon készítéséhez csak 242 nevet tudtam használni, mert öt hallgatónk halálának éve nem ismert.

Mindnyájan tudjuk, hogy ezek a számok nem pontosak, hiszen vannak, akikkel már az elején elvesztettük a kapocslatot, mások később morzsolódtak le. Ezekről nem tudjuk, hogy élnek-e még vagy már meghaltak. Biztosra veszem, hogy kevesebben vagyunk, mint az adatok mutatják, de itt most a fent említett számokkal foglalkozom.

A grafikonon tisztán látható, nem csak az, hogy egyre kevesebben vagyunk, de az is, hogy a veszteségünk üteme az idő múlásával egyre gyorsul, az oszlopok egy lefelé hajó görbe szerint lesznek rövidebbek.

Fogyni kezdtünk már 1956-ban, mikor Ferienhort-ban, egy, talán kicsit meggonddolatlan, hegymászási kirándulás következtében, tragikus körülmények között elvesztettük Hartai Klárát. Klári nem volt erdőmérnök hallgató, ő egy velünk együtt menekült soproni geodéta volt, aki velünk élt, hozzánk tartozott, a mienk volt, akit közülünk szakított ki a halál, akit a selmeci hagyományok szerint klopacskával temettünk és őt is a többi elment társunk között gyászoljuk. Ő nem szerepel a statisztikában.

Feladatom ezzel megoldottam. Fogyunk. Alátámasztottam elnökünk megjegyzését, hogy "egyre gyorsabban fogyunk". De, ha már itt tartunk, akkor kihasználom az alkalmat – anélkül, hogy tiszteletlenkedni szándékoznék halottaink iránt – és megosztok olvasóimmal néhány adatot, melyeket összeszedtem a Kapocs hátlapján való bányászkodásom alatt. Kár lenne elpazarolni azokat.

- Halottaink száma 123, él még 124;
- A halottjaink száma évtizedeként, a nyolcvanas éveket nem számíva, állandóan növekedett;
- A halálozási átlag 74 év (33 - 96),
- Az utolsó nyolc év alatt többen haltak meg (47) mint az első negyven évben a századfordulóig (41);
- Harminchét (37) társunk halt meg hetvenöt és nyolcvanöt év közt
- A leggyakoribb elhalálozási kor nyolcvan év, 11 kollégánk halt meg ebben a korban;
- Nyolc személy halt meg kilencven év felett, ebből egy volt diák,
- Fiatalon hat halt meg a diákok közül, legalább három közlekedési baleset áldozata lett, Kovács (Erdős) Márta 33, Gőgös Ferenc 34, Kis-Tóth János pedig 43 éves korában;
- Legfiatalabb tanáraink, Tuskó Ferenc és Baranyai József mindketten 52 éves korukban haltak meg;
- Legidősebb tanárunk, Witt Lajos, 96 éves korában halt meg;
- Legidősebb diáktársunk, Ping Ferenc 92 éves koráig élt.

Ennyi a halálból elég...

Az elsőket emeltem ki a különböző kategóriákból, de utánuk aztán mentek a többiek, tanárok, diákok, fiatalok, öregebbek, balekok, firmák követték őket válogatás nélkül. Először csak egyenként, de aztán az idők múlásával, egyre többen és többen. A Kapocs hátlapján szerepelnek neveik és mi, akik még itt vagyunk, lehajtott fejjel emlékezünk mindnyájukra. Mint már többször említettem, elnökünk szerint "felgyorsult iramban fogyunk". Szomorú ez, de ez az élet sora. Isten Veletek Cimborák!

Viszont, nézzük meg a dolog másik oldalát is, ahol azt láthatjuk hogy az eredeti 247 tagból 124-en még olvashatják ezeket a sorokat, melyekből a fontos az, hogy mi még élünk és – ha vesződünk is mindenfajta kisebb-nagyobb problémával – egy darabig még élvezhetjük a napsugarat és nézhetünk a jövő felé. Tehát, emlékezzünk szeretettel azokra, akik már elmentek és, ami a legfontosabb, "Szeressük egymást gyerekek..."

Pamacs. A puli

Kicsi kutya - nagy a bunda rajta.
mert ö ilyen magyar puli fajta.
Ösci még őrizték a nyájat.
ö meg nálunk őriz kertet. házat.
Birka helyett az aulót ugaja.
Nevelésem valamit fog rajta.
hogy csönd legyen. és az útra ne menjen!
Ámbár hibát is rejl az ős jellem.
olyan cudar magyar makacsságot.
Rancba szedné ő anagyvilágot!
Bátorsága tán határt sem ismer.
Ilüségct is pláintált belé Isten.
dc amit ő eltökélt magában,
annak én sem állhatok útjában.
Esze éles. mini borotvapenge.
s szinte repül- mintha csak nyil lenne
-ha megindul valamit kergetni.
De nem lehet mégsem nem szeretni.
Nyelve kilóg. szeme nem is látszik.
A szobában velem jókat játszik.
s mindent megrág. pedig nem is éhes.
Kölök ő még. alig múlt féléves.
Bár sok dolga most cseppet sem tetszik.
jó társam lesz. mirc megöregszik.

Király Ilona

SOPRON ALUMNI ESEMÉNYEK

Ebéd, 2018 október 9

Elrendezett terveik (vasútjegy és szálloda foglalás) ellenére 'Kulacsék' ('egykulacsos' beállítottsága révén Anni is) nem tudtak jelenlenni ebédünkön - a betegség ismét közbeszólt. Kulacs, viszont telefonon jó hírként közölte, hogy a többirányú kezelést nyújtó orvosi gárda, mára leszűkült egy kardiológusra. Helyette ismét Rétfalvi 'ügyködött'.

Nem tudni minek (talán TiborK jó szervezésének vagy a ritka vendégek érkezésének) köszönhetően, szép számban (34) jelentünk össze. Az 'ebéd' most is az egyszerű levesből, az igazán ízletes szendvicsekből és változatos kis süteményekből állt. A kávé több formában, tea és a 'reggeliből' maradt gyümölcslé több változékban, önkiszolgáló alapon fogyasztható volt.

Informálisan, a beszélgetés folyamatban volt már gyülekezésünk alatt és vendégeink, korábbi ismerettségek alapján, feszélyezettség nélkül forgolódtak köztünk - 'hivatalosan' csak röviddel dél után kezdtünk szót váltani. Mostani találkozónknak ünnepélyességet adott a nagyszámban megjelenők mellett, a magyarországi vendégek és Kapocs folyóiratunk kegújabb számának kiosztása.

-Elsőnek vendégeinket (Szili Katalin 'miniszterelnöki megbízott'-at és segédjét Fekete Zsuzsannát Magyarországról, Bodnár Gergelyt, az ottawai Magyar Követség újonnan kinevezett, kulturális kapcsolatok felelősét és egyben konzulját, akik a hétvégén Victoriában tartott Kanadai Magyar Néptánc Fesztivál alkalmából, Vancouverben átutazóként töltöttek időt, valamint 'házigazdájuk'-at az általunk jól ismert Molnár André, helyi 'tiszteletbeli főkonzult') üdvözöltük, mint jelenlétükkel közösségünk megtisztelőit. -A miniszterelnöki megbízott neve többünknek régóta ismerős, mint az 'Országgyűlés Elnöke' a korábbi MSzP-kormányok idején és Sopron Alumni társunk, Komlóssy József felénk közvetített véleménye szerint, magához hasonlóan, a kissebbségben élő magyarok sorsáért aggódó és tevő, 'népben, nemzetben' gondolkodó politikus.

-Másodsorban üdvözöltük a sorainkban ismét megjelenő 'negyedéveseinket' és gratuláltunk nekik az eredeti soproni Alma Materünk általi 'Gyámánt diplomával' való megtiszteltetésért.

-Harmadsorban üdvözöltük a ritka vendégként megjelenő (ha rövid időtartamra is) Szigeti Miklós református lelkészt és régenlátott társunkat Molnár Jóskát, akinek többszöri, egészségi okok miatt meghiúsult nekirugaszkodás után sikerült első ízben résztvenni ebédünkön.

-Szószólónk megemlítette előző napi látogatását a UBC Purdy Pavillonban tartózkodó Adamovich László volt professzorunknál, hogy személyesen kézbesíthesse a Kapocs példányát. A 97. életévét tavasszal betöltő 'Cinke' bátyánkat ismét jó hangulatban és állapotban találta, aki sajnálatát fejezte ki az újabban elhúnytakról és üdvözletét küldte mindannyiunknak.

-Alkalmat adtunk vendégeinknek a személyes bemutatkozásra, majd Szili Katalinnak, hogy szóljon a társasághoz. Mondandójának fő támája a mostani magyar kormány erőfeszítése volt a külhoni magyarok (régi magyar területek őshonos lakóinak) megsegítésére, valamint kulturális segítséget nyújtani a világ más részein élő magyar diaspóra közösségeknek. További eszmecserére az 'otthoni' vendégekkel kevés idő maradt az elutazásukkal kapcsolatos sietőségük okán. Emlékeztetőül megajándékoztuk neves vendégeinket a Sopron Alumni Emlékérem 'kitűzős' másával és a frissen megjelent Kapocs példányaival.

-Vendégeink távozása után Hajdú Csaba beszámolt Prém Béla temetéséről és szólt magyarországi benyomásairól is.

-Draskóy Gy bejelentette, hogy elkészült a Sopron-Szász Piknikről készült videója is <youtube.com/watch?v=HnMfsN4HLhw&feature=youtu.be>

Meg kell említenünk Viszlai Jancsi firmánk önzetlen segítőkészségét, aki Victoriából csak azért jött el ezen alkalommal, hogy magával vigye és ott személyesen kézbesítse az ottaniaknak címzett Kapocs példányokat.

A szokottnál lassabban oszlott fel a társaság 13:30 körül.

(A Szerk.)

Ebéd, 2018 november 13

Lassan gyűltünk össze, de az ebéd idejére fölment a szám 23-ra.

A 'Szigetről' rendszeresen megjelenő Jandó Tibor mellett köszönthettük a ritkán látott Safranyik és Kurucz házaspárokat, valamint Szamosi Gábort.

Újra egészséges elnökünk, Grátzer Miklós alias Kulacs, fél egykor kezdte meg a beszélgetést. –Halottak napja alkalmából, a 'klopacska' 13 koppantásával, állva emlékeztünk meg a múlt évi halottainkról. Kulacs egy frissen készítetett és ezen alkalomra megnevezett kis falemezen kopogta le a szomorú számokat egy szintén egyedülálló, golfütőre hasonlító kis ütőszerszámmal.

-Jandó Tibi említette, hogy soproni tartózkodásuk alatt megkoszorúzták emléktábláinkat. A totem oszlop három nyelvű (magyar, angol és német) magyarázó tábláját igen rongált állapotban találák és annak lecserélését javasolta. -Kulacs már felhivta Sopront, hogy Sarkady Sándor közbenjárásával fémből készült táblát csináltassanak, aminek költségét, a jelenlévők szavazata alapján, mi fogjuk fedezni. -Említette, hogy pénzügyileg jól állunk (a Nanaimoi ebédről is maradt egy szép összeg), csak az a fontos, hogy egyre többen jöjjünk az ebédekre.

-Száz éve, hogy a Selmeci Akadémia a 'csonka Magyarországra' költözött és Sopronban talált új lehetőséget. Az 'utód egyete-

mek' (a soproni, miskolci, székesfehérvári és dunaújvárosi iskolák) reprezentásai külön vonatokkal mentek Selmecre a centenárium alkalmából. Sopronban a város is külön megünnepelte az erdészek odajöttét.
-December 5.-én 'Tabaki' 'Pillant' c. szindarabját a 45O férőhelyes Liszt Ferenc színházban fogják előadni. Sarkady Sándor ügyködésével és Kulacsék támogatásával a Tabaki színdarab már könyv formájában is megjelent. -Egy üdvözlőlapot adtunk körre aláírásokra, hogy azt elküldjük Sopronba.
-Hajdú Csaba megemlítette, hogy az első világháború után az Ausztriához csatolt magyar területek Sopront és környékét tartalmazó részét sikerült visszaszerezni az egyetemi diákok közrejátszásával, amit egykori Sopron Divisio tanárunk, Koller Pál segített megszervezni.
-Szamosi Gabi családja eredetéről szólt, aminek részletei Sarkady S. Bécsben végzett kutatásai alapján jutottak tudtára.
-Rétfalvi, az első világháború végével kapcsolatos nagy párizsi ünneplések alkalmával kapcsolatban említette, hogy a hetven ünneplő ország képviselői közt nem voltak ott a magyarok. (Safranyik L. kérdésére, hogy osztrák politikusok voltak-e ott, nem tudott választ adni), viszont Németország képviselőit látta ott 'koszorúzni'.
-Rétfalvi javasolta, mivel a Sopron Divizió Kulacs véleménye alapján a volt Selmeci Akademia egyik utódintézménye, hogy ezután elnökünkre, csak mint Rektorra hivatkozzunk.
-Továbbá javasolta, hogy a nanaimói ebédek, Kurucz Marika és segítői szorgoskodása révén összejött jövedelme, legyen elkülönítve a soproni 'Mészáros Károly nevével jelzett', 'nem egyetemi' számlán az egyetem kertjében felállított, Józsa Laci által faragott, totemoszlop karbantartására. A Kapocs kiadásokra is kell pénz.
-Tímár Jancsi kért szót. Bajáról kapott telefonhívást ismerősöktől. Nagyon érdekelte őket Kulacs írása az Ausztriában töltött időnkről és a Kanadába kerülésünk körülményeiről. -Rétfalvi megerősítette, hogy Kulacs írására kapta a legtöbb visszajelzést.
-Görgényi Béla röviden beszámolt Adamovich tanárunk hogyléteről – ezóttal Szomorú állapotban találta. *(A Szerk. és Görgényi B)*

Ebéd, 2018 december 11

Huszon nyolcan jöttünk össze faragott, totemoszlop karbantartására. A Kapocs kiadásokra is kell pénz.
-Tímár Jancsi kért szót. Bajáról kapott telefonhívást ismerősöktől. Nagyon érdekelte őket Kulacs írása az Ausztriában töltött időnkről és a Kanadába kerülésünk körülményeiről. -Rétfalvi megerősítette,

hogy Kulacs írására kapta a legtöbb visszajelzést.
-Görgényi Béla röviden beszámolt Adamovich tanárunk hogyléteről – ezóttal Szomorú állapotban találta. *(A Szerk. és Görgényi B)*

Ebéd, 2018 december 11

Huszon nyolcan jöttünk össze megünnepelni a Mikulást és a Karácsonyt. Az ebéd pontossan kezdődött és egy óra mulva Kulacs már kezdhette a szokásos beszédet.
-Az év vége közeledik, sokan betegeskedünk, ez már semmi új a mi korunkban. -Ötvös Imi üdvözletét küldi Victoriából. -Kósa Zoli meghalt, holnap lesz a temetése a másik Vancouverben, Washington államban. -Sopronban a totem oszlop tábláját már megcsinálták fémből, fel is állították, ki is fizették, csak száz ötven dollárba került. A következő lépés az, hogy feltegyék egy magasabb beton oszlopra, hogy könnyebb legyen olvasni. A három nyelvű szöveg elég jó, csak az angolban van egy- két hiba. -Sopronban megemlékezést rendeztek Selmec elhagyásáról. A Selmecre utazásban négyszázan vettek részt. -Tabaki szindarabjának az előadása előtt Sarkady megemlékezett rólunk is. Sarkady sokat ír, most jelent meg a tizenkilencedik könyve. -Otthon most olyan emberek írnak soproni tötréneteket, akik nem laktak a városban, nem erdészek és nem jó történészek. -Anita eljuttata a mi üzenetünket Sopronba, amikor az utolsó ebédünk után hazautazott Pestre. -Szinpadon tartottak egy szakestélyt. -Csoportunk is egyre fogy. -A II. világháború után sok Soproni erdőmérnök jött Amerikába. Délamerikában is volt egy csoport, akik rendszeresen tartottak szakestélyeket, ameddig legalább ketten voltak. -Megköszönte itteni társaink jó munkáját is a csoprtunk nevében. -Rétfalvi volt az első a Kapocs kiadásával kapcsolatban. Köszönet jön majd neki Sopronból is, nagyon élvezik, hogy ők is olvashatják. Sopronból származó érmekkel és egy sasról készült fafaragással ajándékozta meg. -Kocsis egy üvegkorsót kapott a jó munkájáért, mint összejöveteleink szervezője és pénztárosa. Kurucz Marika nem volt jelen, (Jandó Tibi viszi át neki az ajándékot) egy kőből faragott gyertyatartót, a sok munkáért, amit évek óta megtesz a nanaimoi összejövetelekkel kapcsolatban. -Daskóy Gyuri volt a következő, aki dolgozik sokat, fényképalbumokat és filmeket rak össze számítógépen rólunk, a Kapocs kiállításában is segít. -A Görgényi házaspár egy sörös kancsót kapott az összejövetelek szövegének megírásáért és más tettekért, mint az ötvenhatos emlékmű elé tett virágokért minden évben, és a Szász családnak adott ajándékfa megszerzéséért. -Jákóy Bandi is kapott ajándékot diáktársa kórházi látogatásáért és temetésében való segítkezéséért. -A vendéglő vezetője is kapott egy ajándékot, mert ilyen kedvesen ellátnak minket. -
-Kocsis bejentette, hogy ma Kulacsékat csoportunk vendégeinek tekintjük.
-Hajdú Csaba bejelentette, hogy Tabaki (igazi nevén Tamási Miklós) szindarabját már két évvel ezelőtt Calgaryban előadták.
-Rétfalvi felemlítette (mint olyan sokszor), hogy Kapocs lapunk további megjelenését csak úgy tudjuk biztosítani, ha minden olvasónk támogatja azt emlékeik leírásával, no meg pénzbeli támogatásával. A Kapocs támogatására elvárt költség nem változott 15 év óta, mialatt keddi ebédeink ára a több mint 2½-szeresére nőtt! -
Javasolta, hogy emlékezzünk olyan volt diáktársainkról is, akik messze vannak tőlünk. Fodor Gyuszi nemrég volt a városba, de csak kevesen találkoztak vele.
-Draskóy mondta, hogy Évike, a mi volt kedves kiszolgálónk a Pender szigeten lakik.
-Pat Görgényi közölte, hogy meglátogatták Adamovich tanárúrat néhány napja. Sokkal jobban van, mint volt egy hónappal ezelőtt. Üdvözöl mindenkit. (Rétfalvi gyenge állapotban találta, amikor kézbesítette az utolsó Kapocs kiadást és nem hiszi, hogy azt már elolvasta). Ezután csopor képekre álltunk össze, a hölgyek először és az urak utána. *(GB és A Szerk.)*

Ebéd, 2019 január 8

Megint kevesen voltunk bár a Szigetről szép számmal jöttek.
-Kulacs köszöntötte a legtávolabbról (New Brunswickból) jött jelenlévőt, Magasi Lacit és bejelentette, hogy Witt Zoli gyászmiseje holnap lesz a Vancouveri Magyar Katolikus Templomban 11 órakor. Calgaryban húnyt el, de családja itt rendezte a temetést,

mivel Vancouver környékén lakik legtöbb ismerőse -Sopronban az Egyetem részt vesz a város életében, sok közösen szervezett esemény történik. A zenekari hangversenyeken rendszerint az egyetem rektora mondja a bevezető beszédet. Selmeci utazásról van már egy video, meg lehet találni a 'net'-en. A helybeliek szlovákul köszönték meg az ünneplések megszervezését. -Elküldte Sopronba Tabaki második színdarabját, valószínű azt is elő fogják adni. - Otthon minden évben választanak kedvelt fákat. Idén a fehér nyár, a fehér fűz és a somfa közül az utolsó a nyertes. -Az Országos Erdészeti Egyesületmek sok megyében van irodája. -Ne tervezzünk nagy munkákat az évre, idővel úgyis jönnek az események. -Az otthoni totem oszlop magyarázó tábláját magasabbra fogják emelni, a mi költségünkön. -A Kapocs következő száma áprilisban jön ki, addigra mindenki írjon, írjon, írjon lapunk számára! Otthon is nagy érdeklődéssel várják minden új szám megjelenését. -A februári ebédre már meghívták az új magyar konzult. -Grátzerné Anni csinált egy szép ajándékot Adamovits Cinke volt tanárunknak, amit Görgényi fog elvinni hozzá.
-Kurucz Marika megigérte, hogy a találkozó Nanaimoban meg lesz tartva minden évben, amig csak ő tud főzni meg sütni. -Nagyon szépen köszöni a karácsonyi ajándékot, amin az összetartás és a szeretet kőbe van vésve.
-Rétfalvi megemlékezett arról, hogy ma van a 62. évfordulója Kanadába való érkezésünknek. -Farkas Miska, volt eredeti első éves diáktársunk meghalt Port Alberniben. Bár egyik legrendszeresebb támogatója volt a Kapocsnak, nem tartott személyes közeli kapcsolatot egyikünkel sem. Ha valaki tud róla valamit, írja meg a Kapocs számára. -Sok új írott anyagra van szükség. -Halotta valahol, hogy Dalma Borsos, Borsos Zoli Alumni társunk özvegye (és volt oktatónk Szy Ferenc egykori felesége meghalt Észak Vancouverben. (A jelenlévők között hárman is vagyunk, akik nála laktak és étkeztek 1957-ben). Aki tud valamit elhúnytával kapcsolatban, tudassa vele.
-Jandó Tibi említette, hogy Sopronban az egyetem aulájában elhelyezett bronz pakettünk nagytisztelettel övezett emlék.
-Kocsis felolvasott egy hosszú sor viccet, hogy miről kezdjük észrevenni megöregedésünket. *(GB és a Szerk.)*

Ebéd, 2019 február 12

(Hóvihar miatt elmaradt)

Közreműködés a Magyar Egyetemi Küldöttséggel, 2019 február 26-27

Az Európai Unió Tempus Közalapitvány szervezésében 13 magyarországi egyetem képviselője, több európai és nemzetközi egyetem képviselőivel együtt vett részt a 'Recruit in Canada' nemzetközi felsőoktatási vásáron, 2019 február 26-28 között a Vancouver Convention Centreben, hogy tájékoztassák a külföldi diákokat a magyarországi kedvező felsőoktatási lehetőségekről.
A magyar küldöttség három tagja február 27-én reggel előadást tartott a UBC International Relations szervezésében 'Presentation on Student Mobility' és 'UBC Summer Program' címek alatt. Ezt követően Kocsis Tibor és Hajdú Csaba meghívták a magyar küldötteket a Forest Science Centerhez, ahol bemutattuk a Sopron Alumni-hoz tartozó motivumokat, a székely kaput, az aulában elhelyezett tablóképeinket és a rólunk elnevezett Sopron Lane-t. A csoport vezetője Simon Ágnes gy piros fehér zöld szalagra írt feliratot tűzött a tablóképek alá: 'Emlékül a vancouveri erdészeknek, A Magyar Felsőoktatási Delegáció, 2019 február 27'

Aznap este a Vancouveri Magyar Kúlturális Egyesület vezetősége fogadásra hívta meg a magyar delegációt és a Sopron Alumnit a Magyar Ház dísztermébe. Köszönjük a színvonalas fogadtatás megszervezését!
A delgációt, Török Tamás vancouveri konzul, Oroszi Katalin, az ottawai magyar nagykövetség kúlturális ügyek vezetője és Kocsis Tibor február 26-án fogadta a vancouveri repülőtéren. Március elsején a delegáció tovább utazott másik két, montreali és torontoi állomásukig. *(Kocsis Tibor)*

Ebéd, 2019 március 12

A szokásos 30 körüli számban jöttünk össze. Mindig van néhány jelentkező, aki nem jön és néhányan, akik az utolsó pillanatban jelennek meg.
-Kulacs bemutatta a vendégeinket, a frissen kinevezett vancouveri magyar konzult, Török Tamást és feleségét, Emesét. Tamás szerint még nagyon sok munkájuk van mielőtt teljes szolgéltatást tudnak nyújtani. Csak ketten vannak itt, a gyerekeik Magyarországon maradtak, tanulnak. - Adamovich tanárúr néhány napja lett 98 éves. Születésnapi ajándékként egy 1957 februárjában, csoportunk első UBC készült, a jelenlévők aláírásával ellátott fénykép felnagyított mását küldjük, Görgényi Béla és Pat közvetítésével. -Köszönő levelet kapott a UBC-től, a Sopron ösztöndíjak idei nyerteseivel kapcsolatban. – 'Írt a világháború után kivándorolt magyar erdészekről. Java részük Délamerikába ment, ott dolgoztak és tartották a kapcsolatot egymással. -A Soproni Televizió programjában látot egy filmet a Magyarországi védett erdőterületekről. Érdekes volt látni, hogy a vezetőségek néha családi sorozatban működnek, nagyapa után fia, unokája, dédunokája lett erdőmérnök.
-Takács Jóska mondta, hogy unokája a 'highschool'-ban hallotta az egyik tanárától, hogy '57-ben erdészek jöttek Magyarországról Kanadába. Úgy látszik, nem felejtenek el még minket.
-Rétfalvi tudatta, hogy áprilisi ebédünkre kész lesz a következő Kapocs kiadása. Nagyon fontos, hogy írjunk életrajzokat és minden mást továbbra is. Kellenek a szövegek és a képek. Néhány diáktársunkról nincs semmi hír. Néhányan nem tartják a kapcsolatokat velünk. Most hallotta, hogy Pintér Laci a Vancouver szigeten nagyon beteg.
-Jandó Tibi kért szót. Nanaimóban egy fiatal magyar látogató volt nemrégen. Meglátogatta az ottani Magyar Házat, ahol Kurucz Jancsi elmondta neki a Ház és a tagság történetét.
-Draskóy Gyuri szeretné megtudni a vendégünktől, hogyan lehet a magyar álampolgáraságot megkapni a fia számára. -„Fontos, hogy az egyik szülő magyar álampolgár legyen" – kapta a választ. Sajnos, többen elvesztették az állampolgárságot, de az állam nem tudatta azt velük. *(GB és a Szerk.)*

(Az alábbi üzenet Leskó Annától származik, amit a csatolt fényképpel együtt Tuskó Csaba találta a családi hagyatékban és közérdekűsége alapján közöljük. A Szerk.)

"Kedves Mimike! A telefonhívásodra válaszolok, amelyben kérted, hogy kutassunk az emlékeinkben Feri bácsival kapcsolatban. A Tanár úr növényrendszertani órái igen értékesek voltak, mert miután megtanultuk a növények neveit és helyüket a rendszertanban, már többé nemcsak giz-gazt láttunk az erdei vagy ligeti kirándulások alkalmából. Az érdeklődés a növenyek iránt a mai napig megmaradt. Amerre járunk mindíg lefényképezzük az

utunkba kerülő vadvirágokat.
Az első év második szemeszterének a végén vizsgáztunk növényrendszertanból. Emlékszem, hogy jól ment a vizsgám, amig Tuskó tanár úr elém tett egy csokor vadvirágot, hogy mondjam meg a magyar és latin nevüket. Az is ment, amig egy kis fehér virághoz értem, aminek a latin nevét tudtam, de a magyar neve sehogyan se jutott az eszembe. A Tanár úr látta azavaromat és probált segíteni, mondván: „egy jó magyar költőnek ugyan az a neve, mint a virágé". Hirtelen egy pár magyar kötő neve végigfutott az agyamban, de tudtam, hogy ezek közül egyik neve sem lehet ugyanaz, mint a virágé. Végül is a Tanár úr megmondta, hogy ez a 'kis fehér mécsvirág' és a költő neve pedig Mécs László. Akkoriban - 1953-ban - nem illet Mécs Lászlóról tudni, hiszen a rendszer nem vett róla tudomás. Mi már nem tanultunk róla az iskolában. De néhány versét hallottam és tudtam róla.
A régi fényképek között keresgélve találtam ezt a régi képet a növénytani tanszék akkori tagjairól. A felvétel egy ágfalvi kiránduláson készült a brembergbányai vadászháznál 1953 májusában. Nem tudom, hogy ki fényképezte, talán Héjjas Jóska? A hátuljára írom a résztvevők neveit (Elöl balról: Szy Ferenc, Tuskó Ferenc, Nemky Ernő, hátúl balról: Gencsi László, Vancsura Rudolf és ?).
Sok szeretettel csókólunk a vancouveri viszontlátásig: Panni és Gyurka" *(Edmonton, 2009 május 2)*

Ösztöndíj hírek

Jól eső érzés jelenteni, hogy a UBC-n létesített ösztöndíjaink szépen kamatoznak és évről-évre tehetséges és rászoruló diákokat tudunk támogatni. Fontosnak tartom azt, hogy a nyertesek tudják, hogy a jutalom mögött a hajdan itt tanuló magyar, soproni erdész diákok állnak, hiszen ez volt az alap elgondolás még az alapítás idején.

A **'Sopron Alumni Fellowship'** egy nigeriai PhD diákot jutalmazott $2,950-al. Szép köszönő levelet írt, amiből tisztán látszik, hogy egy valóban tehetséges és sokat igérő fiatal szakembert támogatunk. Irt egy 'Letter of Appreciation'-t számunkra:
„My name is Yemi Adeyeye, a PhD candidate in the Faculty of Forestry at the University of British Columbia, Vancouver, Canada. Due to your generosity, I became a recipient of the Sopron Alumni fellowship for 2018W session.
I am very grateful for your generosity, as this award afforded me the opprtunity to cover important academic fees with less financial strain on my budget. Additionally, being a recipient of this award motivates me to work harder towards my future goal.
I am from Nigeria, where I received my Batchelor's degree in Forestry and Wood Technology. I received a graduate scholarship from the European Union – Erasmus Mundus Category A scholarship - toward my MSc degree in Sustainable Tropical Forestry, which I completed in 2014. I obtained MSc degrees in Environmental Forestry from Bangor University, Wales, and Forests and Livelyhoods from the University of Copenhagen, Denmark. Prior to my PhD study, I worked as a Youth Liason with the XIV. World Forestry Congress team at the Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations, headquartered in Rome, Italy.
I commenced my PhD study in September 2015. I research Knowledge Politics and Local Participation in Multi-level Forest Governance: The marketing of Emerging Locally-driven Consrvation Interventions. I am presently writing my thesis and hoping to complete my studies in the coming year. Again, thank you."

A **'Sopron Alumni Scholarship'** idei nyertesei: Yehuda Hubena (IV. éves, $2,000) és Lucas Hodgson (III éves, $1,700), mindketten a Natural Resource programon tanulnak. Yehudától ezt a levelet kaptuk:
„As a recipient of the Sopron Alumni Scholarship in Forestry for the 2018 academic year, I would like to thank you for making this award possible through your generosity. The financial assistance I am receiving will allow me to continue focusing on my studies in Natural Resources Conservation. Having grown up in Vancouver, I have acquired early on a love for the west coast forests through hiking and biking the many trails of the region. This led me to want to learn more about forest ecology and untimately to choose this program of study. I am currently in my third year of the degree and upon graduation hope to continue with graduate work in forest ecology, focusing on mosses and lichens. I would eventually like to work in the field of forest conservation, either through restortion work or research. I recognize the centrality of forests to the cultural, recreational, spiritual, and economic values of our region, which makes working in this field incredibly rewarding for me.
Thank you once again for your generosity and for giving me the opportunity to continue to excel through the third year of my studies and into the future".
Lucas Hodgson is megköszönte az ösztöndíjat. Langleyben lakik, ott érettségizett. A Global Seminar program keretében már részt vett a Wildlife Institute of India munkájában és a UBC-n szeretné folytatni tanulmányait végzés után.
Alaptőkénk érintetlenül termeli a kamatot. A prognózis jövő évre is igéretes és így várható, hogy a jövő évben ösztöndíj jutalmunk legalább ismét hasonló összeg lesz, vagy talán valamivel több is. Köszönet minden adakozónak 25-30 évvel ezelőtt, mert ezzel is hozzájárultak, hogy emlékünk és jóhírünk fennmaradjon UBC-n és ugyanakkor segítünk rászoruló diákoknak, mint amilyenek mi voltunk 60 éve. *(Grátzer Miklós, Bellingham, WA)*

Török Tamás, Consul, 1285 W Broadway, Suite 570, Vancouver, BC, V6H 3X8
Cell.: +1-604-398-6998, e-mail: mission.van@mfa.gov.hu

Tiz évesek a Roller ösztöndíjak

Scholarships at the University of British Columbia in the 2017-18 schoolyear, totalling $4,100 have been endowed by the Sopron Alumni and friends for undergraduate students in the Faculty of Forestry in memory of Dr. K.J. Roller. The awards are made on the recommendation of the Faculty. Four awards of $1,025 each were made to forestry students Jarvis Skye (who in a letter to the Sopron Alumni expressed his thanks: "Now I am looking forward to my next semester here back at UBC. Again, thank you for your generosity supplying this award to students like me. It really means a lot"), Kang Hyungu, Mason Corbin James and Mott Ian Stanton.
(As of March 31, 2018, balance of the 'RJ Roller Scholarsip' account was $109,448).

□

A Soproni Egytemen 2018-as évnyitóján Dr. Bidló András, az Erdőmérnöki Kar dékánja és Baraksó János, Vancouveri Sopron Alumnus 'Dr. K.J. Roller Ösztöndíj'-akat adták át Baltringer Ajnó Erzsébet, Gadácsi Julia, Vargovics Máté erdőmérnök hallgatóknak. A negyedik dijat Farkas Ete Domonkos faipari hallgató, a Simonyi Kar (volt Faipari Mérnöki Kar) tanévnyitóján vette át. A Vancouveri Ösztöndíj Bizottság kezelésében álló ösztöndíj alap éves (kamat) hozamát, $3,500-t osztottak meg a nyertesek között.
A nyertesek ösztöndíj pályázataikban mutatták be ismereteiket az 1956-os soproni forradalmi eseményektől és azok szereplőiről: "Napjaink diákjai s köztünk jómagam is – nem tudjuk és soha nem is fogjuk tudni megérteni, hogy milyen lehetett átélni '56 zivatarait. Az, hogy mi már egy szabad rendszerbe születhettünk, elődeink, egyetemi viszonylatban pedig Firmáink érdeme. Hiszen a soproni diákság válaszolt a hívó szóra a nehéz időkben...Emléküket a hallgatóság a mai napig méltón őrzi, megemlékezésekkel,...kiadványokkal, az eseményeket idéző fáklyás felvonulással ... Úgy gondolom, hogy aki tudatában van elődeink tetteinek és múltunknak, minden egyes szakestélyen büszkén nótázhatja majd a tengerjárón könnyek közt diákdalokat éneklő Firmák tiszteletére a nóta sorait: "Ha Sopron hív, mi ott leszünk!"(Gadácsi Julia).
"Vajon a nagy események szülik a nagy embereket vagy fordítva? Mindenesetre e kettő kéz a kézben jár amióta világ a világ, s mi, soproni diákok hálásak lehetünk, hogy 1956-ban sem cáfolódott meg az a tézis.
A soproni egyetemistáknak, s az őket végig támogató néhány tanárnak elévülhetetlen érdemei voltak.., amit nemes egyszerűséggel a BBC Panoráma c. stábja úgy fogalmazott meg: "Sopron a diákok kezén van, a közigazgatás jól működik" (Vargovics Máté).
Roller Kálmán elismerését hangsúlyozza (Baltringer Ajnó Erzsébet): "Az Erdészeti Tudományos Intézet 1998-ban Vadas Jenő Emlékéremmel tüntette ki. 2002-ben a Magyar Köztársaság elnöke a 'kanadai magyarság érdekében, a magyar mérnökök szakmai hírnevének öregbítésében végzett tevékenysége elismeréseként' a Magyar Köztásasági Érdemrend Tisztikeresztjét adományozota neki. A British Columbiai Egyetem 'az erdészeti tudományok és egyetemi oktatás területén elért kimagasló eredményeiért' díszdoktorrá avatta. 2003-ban a Nyugat-Magyarországi Egyetemtől díszpolgári kitüntetést kapott, amit örömmel nyugtázott, de személyensen már nem vehette át. 2004. január 4-én húnyt el Ontarioban".
(Farkas Ete Domonkos): "Az élet Öket igzolta, hiszen később a legnagyobb vállalatok, erdészetek vezetőségéig juttotak el a végzett Magyar hallgók. A tanárok pedig a kanadai erdőgazdálkodás megreformálásával, és megújításával, a fához való viszony egészséges kiépítésén, kutatásokon dolgoztak...A kanadai kivándorlásból 'arany' emberek nevelkedtek, amit az bizonyít a legjobban, amit a kanadai kormány nyilatkozott: „legnagyobb értéket létrehozó közösség volt, a befogadott összes nemzetiségi ember közül" Legyünk büszkék rájuk!
(A 'Dr. K.J. Roller Ösztöndíj' alap egyenlege 2018 december 31.-én $195,701.65 volt).
Az Ösztöndíj Bizottság szeretné mindazok segítségét megköszönni, akik hozzájárultak a UBC és a Soproni Egyetem alapokhoz és kéri, hogy aki teheti gyarapítsa tovább az alapokat.
A Soproni Alumni nevében, *Baraksó János, Gyöngyösi Sándor és Kocsis Tibor*

Elhúnyt Soproni Családtagok

Borsos, Dalma Maria, May 1929-October 2018
It is with a heavy heart we announce the passing of our dearest Mother/Grandmother/Great Grandmother, Dalma Maria Borsos. She fought a very brave battle with cancer and she peacefully passed away in Lions Gate Hospital in North Vancouver on October 15th, 2018. She was predeceased by her husband, Zoltan. She is survived by her sons Frank Szy of Victoria and Peter Borsos of Calgary and her daughter, Judy Szy of Vancouver. Her grandchildren, Joanna Weinhardt, Gaba Kovacs, Corey Szy, Tibor Kovacs, Peter Szy, Delaney Borsos, Spencer Borsos, Connor Borsos. She is also survived by great grandchildren Elyssa, Daniel, Acacia, Ryan, Aiden and Dominique. Services to held in St. Anthony's Parish 2347 Inglewood Ave, West Vancouver at 09:30, October 26th. *(Ex Obituary)*
Szilveszter estéjén, 2018 december 31-én, 86 éves korában elhúnyt **Witt Zoltán** Calgary, AB-ban, volt professzorunk Witt Lajos fia. Temetési gyászmisét 2019 január 9.-én tartottak a vancouveri Magyarok Nagyasszonya Egyházközség templomában *(A Szerk).*

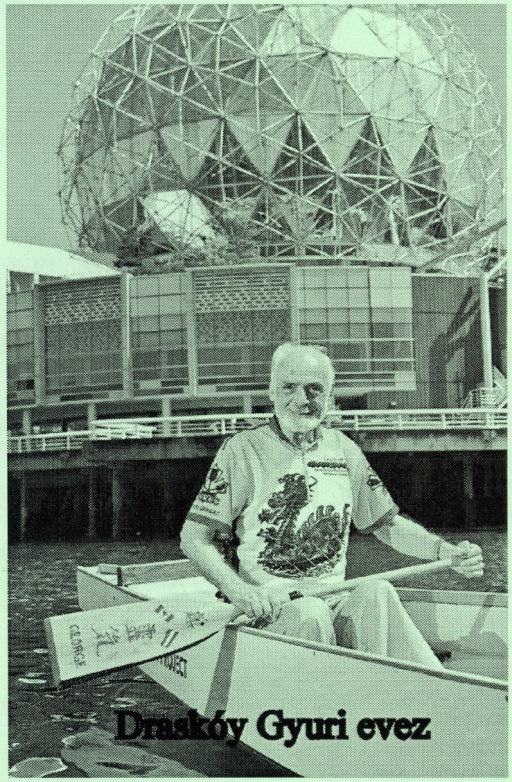
Draskóy Gyuri evez

Utódok.

Báthy István és Margaret 5. Dédunokáj - egy kislány - Eva. 2018 december 12-én Edmontonban

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry-Sopron Division működött 1957 és 1961 között. Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdőmérnökök, akik szoros kapcsolatot tartanak fenn a csoporttal.

Kapocs - A Sopron Alumni időszakos közleménye.
Szerkesztő: Rétfalvi László, 4646-West 5th Ave, Vancouver, BC, V6R 1S8; Tel: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca).

SOPRON ALUMNI

Adamovich László
Ambach Mihály 1938-2015
Andódy Edit 1932-1993
André Béla
Apt Kamill
Apt Ödön 1901-1990
Apt Ödön
Bajzák Dénes
Bakó József 1935-2018
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor 1935-2010
Balatinecz János 1937-2017
Balpataki György1938-2009
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyay József 1922-1974
Bátay János 1928-?
Báthy István
Bella Imre
Benkő Géza
Benyovits Gyula?
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt 1924-2005
Boa Sándor
Boda Zoltán
Bódig József 1934-2007
Bogyai Elemér
Bölecz Béla
Boncz Ernő
Bordulák Zoltán 1936-2010
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek 1920-2009
Csapó Imre 1934-2014
Császár Rudolf
Cserjesi Antal 1925-2006
Csima István 1928-2015
Csizmadia Ferenc 1927-2015
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly
Dibúz Jenő 1933-2011
Dibúz (Bruckner) Judit
Dobozy Tamás 1935-2018
Domsa Zoltán
Draskóy György
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály 1937-2018
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István
Fodor Gyula 1890-1982
Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet
Fónagy Sándor 1937-2017
Frey Otto 1933-2017
Fülöpp Zoltán 1929-2017
Fűr Károly
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József ?
Gerencsér László 1914-1976
Gőgös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György 1936-2017
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989
Háhn Fülöp
Hajdú Csaba
Héder István
Héjja Anna
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla 1933-2016
Hokhold Ferenc 1923-2015
Homoky István 1929-2013
Horváth Cz.Emil
Horváth István 1934-2010
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor 1933-2013
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly
Ifjú Géza 1931-2014
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa József
Józsa László 1938-2016
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla 1933-2007
Kafka Péter 1899-1992
Kalmár Lajos
Kercsó (Jagosits) Edit
Kapitány Gyula 1937-2008
Kapuszta József
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István
Komlóssy József
Komondy Gyula 1929-1977
Kondor György 1934-2012
Koós Béla
Korán Zoltán
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán 1935-2018
Kováts István 192?-2010
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal 1936-2017
Krajczár Ernő 1932-2017
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc
Kurucz János
Leskó György 1933-2018
Leskó (Rácz) Anna
Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012
Magasi László
Major Richárd 1929-2017
Markó Imre
Márkus Gábor 1937-19??
Matolcsi Géza.
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda 1930-2006
Nagy Mihály
Nagygyőr Sándor
Németh József
Németh Lajos 1931-2011
Németh László 1936-2018
Németh Zoltán †?
Noviczky Zoltán 1936 -1992
Nyers Ferenc
Ocskó István 1933 - 2010
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta
Orosz Iván 1937- 2009
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László 1937-2018
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János 1932-2018
Pandák László
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László 1934-2016
Pataki István 1937-2009
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Pénzes László 1927-2010
Ping Ferenc 1922-2014
Pintér László
Poprádi László
Porpáczy Lehel
Prém Béla 1931-2018
Puskás László
Rab Rudolf 1935-2005
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczi György
Simon József
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József 1930-2014
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János 1924-2005
Szabó György
Szabó Tivadar
Szalamin Gábor
Szalkai András
Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László 1933-2012
Szármes Kornél 1927-2014
Szász István 1933-2013
Szász (Kubinyi) Júlia 1932-2018
Szauer János
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc 1923-2014
Takács József
Takaró László
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet
Tóth Géza
Tóth János 1936-2016
Tóth József 1936– 2015
Tóth Tibor
Tresó Bertalan 1930-2008
Tresó Ferenc 1932-2012
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János 1928-2006
Vajas Jenő 1936-1995
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária 1934-2014
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor 1933-2013
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin) Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön 1937-2012
Weidinger Imre 1934-2013
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre 1935-2006

Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy messzi világot,
De ma sem mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akademiát,
Szívből köszöntik: Vivát! Vivát! Vivát!

Vargha Domokos